Eclipsreis met Urania naar La Réunion en Mauritius

September 2016

Realisatie: Freddy Hordies

La Réunion & Mauritius

Ringvormige eclips op 1 september 2016

Beste medereiziger,

Hierna volgt een verslag van onze prachtige Astroreis. Dankzij deze ringvormige zonsverduistering ontdekken we nieuwe oorden.
Dit boekje is tot stand gekomen door het mixen van eigen notities met teksten van Hilde, Whinney, Geert en Walter, en artikels geplukt van Internet. Ook mijn dank aan de verschillende fotoleveranciers. Waar toch geen bruikbare foto beschikbaar was, ben ik dan maar gaan Googelen...

De fauna en de flora van de eilanden La Réunion en Mauritius zijn wereldberoemd. Niet alleen omwille van de speciale uitgestorven soorten, zoals de Dodo en de Reuzenschildpad, maar ook omwille van de nog levende, uiterst zeldzame endemische soorten zoals de Roze duif, de Fody, de Telfair skink en de daggekko Phelsuma inexpectata. We hopen uiteraard om een paar van deze unieke soorten te kunnen waarnemen.
Ik kan nu al wel verklappen dat we bijzonder hoog gaan scoren. Dankzij de opmerkzame blikken van medereizigers spotten we niet minder dan negen endemische vogelsoorten en vijf unieke reptielsoorten! En ook nog een endemisch zoogdier! Op het einde van dit verslag, blz. 77 en 78, vind je een tabel met al de soorten die we hebben waargenomen.

Tekstinfo:
Voor alle dieren en planten worden, indien beschikbaar, de Nederlandse, Engelse en Latijnse namen weergegeven. Om de lopende tekst vlotter leesbaar te maken, worden de vertalingen van de namen van geobserveerde diersoorten maar één keer meegegeven, en dit bij de eerste waarneming.
Weetjes en detailinfo's over specifieke onderwerpen staan in *italic.*
Dit reisverslag zal ook te lezen zijn op de website www.freddyhordies.com samen met vele andere verslagen van Urania reizen en talrijke foto's en videoclips. Omwille van de publicatie op Internet zal in deze bundel geen lijst van deelnemers en e-mail adressen worden opgenomen om de privacy te garanderen.

Bestemming: La Réunion en Mauritius.

Op 1 september 2016 vindt er een ringvormige zonsverduistering plaats die loopt van de Atlantische Oceaan, over equatoriaal Afrika tot in de Indische Oceaan. Dit eclipspad biedt talrijke goede mogelijkheden. Urania kiest voor de paradijselijke eilanden La Réunion en Mauritius.

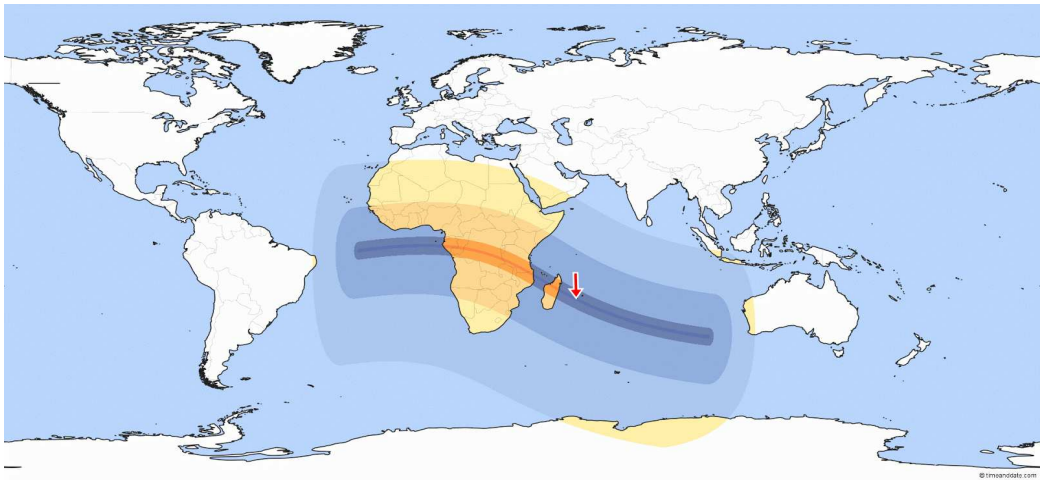

Reisorganisatie:
Astroreizen: www.astroreizen.be
Werner Hamelinck: wh@urania.be
Untamed Travelling: www.untamedtravelling.com
Lokale agent op La Réunion: Mille Tours S.A.: www.milletours.com
Lokale agent op Mauritius: Coquille Bonheur: www.coquillebonheur.com
Helikopters La Réunion: www.helilagon.com
Île aux Aigrettes: Mauritian Wildlife Foundation: www.mauritian-wildlife.com
Stéphan Mellier, bioloog/gids op Île aux Aigrettes, steph4mel@hotmail.com

Île de La Réunion.

Dit relatief welvarende eiland behoort tot Frankrijk en is één van de Départements d'Outre-Mer (DOM). Het eiland La Réunion ligt midden in de Indische Oceaan, 800 km ten oosten van Madagaskar. Samen met de Mauritius- en de Rodrigueseilanden vormt het de archipel van de Mascarenen. Het eiland lijkt op een reusachtige berg die op de Indische Oceaan drijft. De bergketens, keteldalen en ravijnen hebben La Réunion de bijnaam bezorgd van "Zwitserland in de tropen". Hoogste punt is de inactieve vulkaan Le Piton des Neiges, die 3069 meter haalt. De befaamde Piton de la Fournaise is nog steeds actief en biedt soms een grandioos spektakel. Tijdens de uitbarstingen kan men zonder gevaar de lavastromen bekijken. Dit is wat we hebben gemist: een uitbarsting, amper 4 dagen na onze terugkeer.

Het eiland werd in 1513 ontdekt door de Portugese zeevaarder Pedro de Mascarhenas en was tot de 17e eeuw onbewoond. Veel zeevarende volken, waaronder Hollanders, Portugezen en Arabieren, kwamen hier om zoet water in te slaan. De Fransen gingen het eiland in 1643 gebruiken als ballingsoord voor muiters die Madagaskar onveilig hadden gemaakt. Nadat men had ontdekt dat het hier redelijk aangenaam verblijven was, volgden in 1663 de eerste echte kolonisten.

Slaven werden binnengebracht vanuit Madagaskar en de Afrikaanse kusten en men begon met het verbouwen van koffie. Aan het einde van de 18e eeuw stapte men over op de productie van suikerriet. Later werden ook arbeiders vanuit India gebracht. In 1946 werd Réunion officieel een Frans departement. Er wonen tegenwoordig ongeveer 850.000 mensen.

In Réunion worden, op enkele belangrijke immigrantentalen na, slechts drie talen gesproken. Veruit de meest overheersende taal is het Réunions Creools. Zoals de naam al zegt is dat een Creoolse taal die van het Frans is afgeleid. Verder wordt er in mindere mate Tamil, Hakka, Kantonees, Standaardmandarijn en Frans gesproken. Hoewel het Frans de officiële taal is, is het, op de immigrantentalen na, de minst gebruikte taal van het land.

Een leuk weetje: door de bijzondere ligging van La Réunion was het de eerste plaats in de wereld waar op 1 januari 2002 de Euro-biljetten en -muntstukken zijn ingevoerd.

Een minder leuk weetje: februari 2016. "Vanmiddag buigt het Franse parlement zich over "de gestolen kinderen", een zwarte bladzijde uit de Franse geschiedenis. In de jaren 60 en 70, zelfs tot in 1981(!), werden meer dan 1600 kinderen vanaf het eiland La Réunion, planmatig verhuisd naar onderbevolkte delen van Frankrijk om de Franse economie in die regio's op te krikken. Vooral het departement La Creuse, in midden-Frankrijk, was een noodlottige bestemming voor veel van die kinderen. Vaak ging het om weeskinderen, maar ook om 'gewoon' ontvoerde peuters, die terecht-kwamen in opvangtehuizen of bij individuele families, vooral arme boeren. Daar werden ze het slachtoffer van uitbuiting, fysiek en seksueel geweld. "Entre 1963 et 1981 (selon un récent rapport de l'Inspection générale des affaires sociales - IGAS), plus de 1 600 mineurs sont ainsi transférés. Des Caravelles spéciales décollent, plusieurs fois l'an, avec des enfants de tous âges." Zuivere slavernij, georganiseerd door Michel Debré, waarvan we de woning hebben gezien in de Rue de Paris in Saint-Denis. Nadat hij Vertegenwoordiger van La Réunion was, werd hij Eerste minister onder President Charles De Gaulle.

Los van die slavernij lieten ook de pure ontheemding, ver weg van de vertrouwde omgeving en familie, diepe trauma's na. De "gestolen kinderen" willen vandaag een erkenning van deze veel te lang verzwegen vuile Franse geschiedenis.

De vlag van La Réunion.

De officiële vlag is uiteraard de Franse vlag. Maar er is vraag naar een eigen vlag en er zijn verschillende voorstellen weerhouden. In twee van de 4 is een rode driehoek te zien, symbool van de vulkaan Piton de la Fournaise!

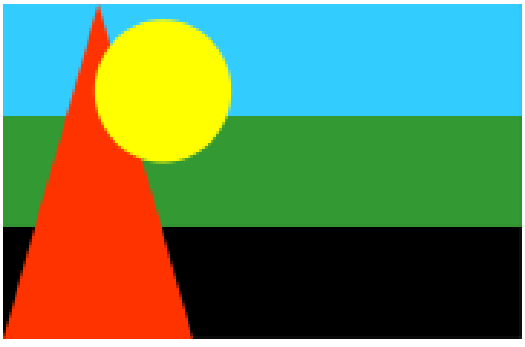

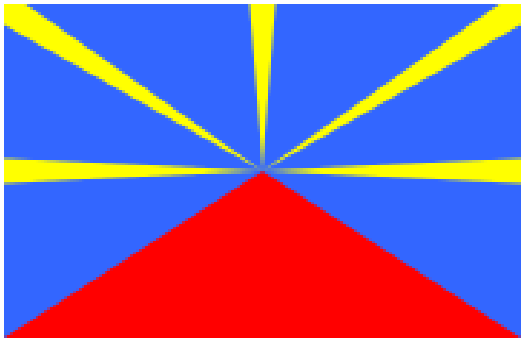

Mauritius

Mauritius is een eiland in de Indische Oceaan. Het ligt circa 855 km ten oosten van Madagaskar en circa 1800 km ten oosten van het vasteland van Afrika. Mauritius wordt gerekend tot de Afrikaanse landen. Het heeft een oppervlakte van 1.969 km² en telt ongeveer 1.340.000 inwoners. Dat brengt de bevolkingsdichtheid op 680 inwoners per vierkante km. Mauritius staat daarmee op de 16de plaats van de wereldranglijst, tegenover 408 voor Nederland en 371 voor België, die respectievelijk op de 27ste en 32ste plaats staan.

Er zijn aanwijzingen dat de Arabieren rond het jaar 1000 al van het bestaan van het eiland wisten. De Portugezen komt echter de eer toe van de eerste landing op Mauritius, begin 16e eeuw.

Het eiland bleef onbewoond tot het in 1598 op beperkte schaal gekoloniseerd werd door Nederlandse zeelieden. Zij noemden het naar de toenmalige stadhouder, Maurits graaf van Nassau. De Nederlanders ontdekten de unieke inheemse Dodo, een loopvogel, ook wel walgvogel genoemd. In de zeventiende eeuw is de Dodo, die gemakkelijk te vangen was, uitgestorven. Er resten alleen tekeningen en delen van het skelet van het dier. Ook de endemische reuzenschildpad en het ebbenhout zijn van het eiland verdwenen. Eén van die tekeningen dateert uit 1603: hier zijn zowel de Dodo als de schildpadden op afgebeeld (links op de foto).

In 1695 werd het eiland zwaar getroffen door een orkaan die de toch al wankele economie van de kolonie deed ineenstorten. De VOC zag er niet veel heil in opnieuw in het eiland te investeren. Nadat de Nederlanders in 1710 naar Kaap de Goede Hoop waren verhuisd, omdat dat beter op de route lag, werd Mauritius in 1721 gekoloniseerd door de Fransen, die het verlaten eiland wel handig vonden liggen op hun route naar het Verre Oosten. In 1810 werd het door de Britten

veroverd, voornamelijk omdat het door kapers in Franse dienst werd gebruikt tegen Britse schepen. In 1835 schaften de Britten de slavernij af en, zoals in veel andere van hun koloniën, rekruteerden zij, vooral uit Brits-Indië maar ook uit Maleisië en China, grote aantallen contractarbeiders ('koelies') ter vervanging van de slaven. Pas in 1968 verkreeg Mauritius onafhankelijkheid, hoewel het binnen het Gemenebest van Naties bleef en de Britse koningin Elizabeth II als staatshoofd behield. Op 12 maart 1992 werd het land een parlementaire republiek.

De officiële taal is Engels, maar het van het Frans afgeleide Mauritiaans Creools wordt door het merendeel van de bevolking gesproken. Het Frans domineert de media.

De inwoners stammen voor 68% af van Voorindiërs (traditioneel de arbeiders op de suikerplantages); men noemt ze Indo-Mauritianen. 27% van de inwoners is Creool. Ook telt Mauritius 2% Frans-Mauritianen (nakomelingen van de Fransen) en 3% Sino-Mauritianen. Op het vlak van de godsdienst ziet de verdeling er als volgt uit: Hindoeïsme circa 52%, christendom circa 30% en islam circa 17%.

De scholen zijn gratis. Er is schoolplicht tot 16 jaar. Dan is er de universiteit. Nog hogere studies en specialisatie gebeuren vooral in Australië (de goedkoopste formule) en in Frankrijk en Engeland. In Engeland is het mogelijk de cursussen hier te volgen en alleen de examens in Engeland af te leggen.

Er bestaat zowel werkloosheidssteun als een pensioensysteem. De werkloosheidsvergoeding bedraagt 400 € per maand, en wordt gefinancierd uit een pot die wordt gespijsd door een afhouding van 7% op alle salarissen.

De vlag.

De vlag van Mauritius bestaat uit vier gelijke horizontale banen in de kleuren rood, blauw, geel en groen. Rood staat voor het bloed dat in de onafhankelijkheidsstrijd is vergoten, hoewel er nooit sprake was van een strijd. Blauw symboliseert de Indische Oceaan, die de eilandstaat omringt. Geel staat voor het 'licht van de onafhankelijkheid, dat over Mauritius schijnt'. Groen vertegenwoordigt de natuurlijke rijkdommen van het land.

De vlag werd op 12 maart 1968 ingevoerd, bij de onafhankelijkheid van Mauritius.

De acteurs van groep 1:

De acteurs van groep 2:

Reisprogramma:
De 2 groepen maken dezelfde reis en ontdekken dezelfde bezienswaardigheden, maar in min of meer tegenovergestelde richting. De zonsverduistering en het verblijf op Mauritius beleven we allen samen. Het verslag is gebaseerd op het programma van Groep 1, met verschillende vermeldingen naar de mensen en de activiteiten van Groep 2.

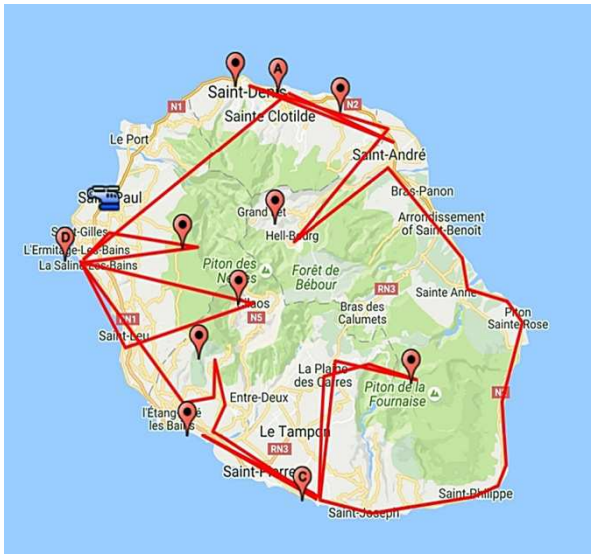

La Réunion

Mauritius

Programma groep 1
Zaterdag 27/8: Brussel - Parijs - vlucht naar La Réunion
Zondag 28/8: St-Denis - Vanilleplantage - Cirque de Salazie. Hell-Bourg, Relais des Cîmes
Maandag 29/8: Cirque de Salazie - Suikerrietfabriek Bois-Rouge - Maison Folio
Dinsdag 30/8: “The Wild South”. Overnachting in Grand'Anse Hotel Palm & Spa
Woensdag 31/8: Piton de la Fournaise en omgeving
Donderdag 1/9: Eclipse Day!!!
Vrijdag 2/9: Observatoire des Makes - Kelonia. Overnachting Saint-Gilles, Hotel LUX
Zaterdag 3/9: Cirque de Cilaos - La Roche Merveilleuse – Le Souffleur
Zondag 4/9: Cirque de Mafate - Stokerij van oliën - Musée de Villèle
Maandag 5/9: Helikoptervlucht – Transfer naar Mauritius. Overnachting Héritage le Telfair
Dinsdag 6/9: Vrije dag (Resort verkennen, rusten, wandelen)
Woensdag 7/9: Vrije dag (Aigrettes, 4x4, eiland-tour, Pamplemousses, zwemmen, zonnen)
Donderdag 8/9: Vrije dag (Hoofdstad Saint-Louis, Aigrettes, eiland-tour, massages, zwemmen)
Vrijdag 9/9: Vrije voormiddag (Mini eiland-tour, Duikboot) – Vlucht naar Réunion en Parijs
Zaterdag 10/9: Aankomst Parijs en transfer met TGV naar Brussel
Programma groep 2
Zaterdag 27/8: Brussel – Parijs – vlucht naar La Réunion
Zondag 28/8: Saint-Denis – Overnachting Saint-Gilles, Hotel LUX
Maandag 29/8: Cirque de Cilaos – La Roche Merveilleuse – Le Souffleur
Dinsdag 30/8: Cirque de Mafate - Stokerij van oliën - Musée de Villèle - Kelonia
Woensdag 31/8: Helikoptervlucht – Observatoire des Makes - Hotel Palm & Spa in Grand'Anse
Donderdag 1/9: Eclipse Day!!!
Vrijdag 2/9: Piton de la Fournaise en omgeving
Zaterdag 3/9: “The Wild South”. Overnachting in Hell-Bourg, Le Relais des Cîmes
Zondag 4/9: Cirque de Salazie
Maandag 5/9: Vanilleplantage – Suikerrietfabriek Bois Rouge – Vlucht Mauritius - Le Telfair
Dinsdag 6/9: Vrije dag (Resort verkennen, rusten, wandelen)
Woensdag 7/9: Vrije dag (Aigrettes, 4x4, eiland-tour, Pamplemousses, zwemmen, zonnen)
Donderdag 8/9: Vrije dag (Hoofdstad Saint-Louis, Aigrettes, eiland-tour, massages, zwemmen)
Vrijdag 9/9: Vrije voormiddag (Mini eiland-tour, Duikboot) – Vlucht naar Réunion en Parijs
Zaterdag 10/9: Aankomst Parijs en transfer met TGV naar Brussel

Zaterdag 27 augustus: Hove - Brussel – La Réunion.

De bedoeling is om allemaal samen te komen in Brussel Zuid. Van daaruit gaan we per TGV naar luchthaven Charles de Gaulle en dan by air naar La Réunion.
26 reisgenoten hebben ervoor gekozen om vanuit Urania te vertrekken met een grote bus. Het is 13.00u wanneer we Hove verlaten, met prachtig zonnig weer (einde van een tropische warmteperiode in Vlaanderen).
In 'Bruxelles Midi' geraakt de groep voltallig. Niet minder dan 51 reisgenoten staan klaar!
Het moesten er 52 zijn, maar Lucas heeft moeten forfait geven omwille van gezondheidsperikelen.
Op het perron van de TGV verloopt het een beetje chaotisch, want de plaats waar de genummerde wagons gaan aankomen verandert een paar keer, waardoor een aantal onder ons over en weer lopen met de volgeladen koffers...
De rit naar Parijs wordt onderbroken door een technisch incident, waardoor we 20' stilliggen in volle natuur. Wanneer we in de vertrekhall van de luchthaven dan ook nog met een pseudo-bomalarm te maken hebben, waardoor alle check-in balies automatisch sluiten en een massa volk in alle richtingen begint te drummen, wordt het een beetje spannend. We horen al de “last call” voor onze vlucht, en we zijn er bijlange nog niet.

Maar een groep van 51 reizigers zullen ze toch niet zomaar achterlaten, horen we geruststellend zeggen...
We gaan de lucht in om 20.08u, dat is met 38 minuten vertraging. Valt nog mee. Hier gaan we dan, voor een vlucht van 9.427 km. We zullen landen binnen een kleine 10 uur.

En dan is het al zondag 28 augustus: Saint-Denis - Vanillaplantage - Cirque de Salazie.
Overnachting Hell-Bourg, Relais des Cîmes.

Aangekomen in Sainte-Marie, geen moeilijke grensformaliteiten: we zijn immers nog steeds “in Europa”, op Frans grondgebied. George-Marie, onze chauffeur, en Patrice, onze gids, staan ons op te wachten. Althans voor “groep 1”, want we worden, zoals voorzien, opgesplitst in twee groepen.
Groep 2, met Daniëlle en Koen als “leiders”, of moet ik “lijders” schrijven, gaan volop genieten van de extroverte en uiterst communicatieve Romeo... sorry mannen! Bad joke, only for insiders.
In tegenstelling met wat in het programma staat, begint de groep 1 'Hilde-Werner-Patrice' niet met het geplande bezoek aan Saint-Denis. Ik weet niet meer waarom, maar we zijn flexibel en hebben vertrouwen in onze gids.
Groep 2 doet dat wél en ze krijgen meteen een mooie hagedissoort te zien! In de omgeving van de kanonnen fotograferen Greet en Frans deze Kolonisten-agamen (Red-headed Rock Agama – Agama agama). In de paartijd vertoont het mannetje schitterende kleuren: knal-rode kop, diepblauw lichaam en blauw-zwarte dwars-strepen op de staart. Het wijfje is bruin met een gele of oranje tekening op de flank. Deze soort wordt tot 30 cm lang en voedt zich met insecten, bij voorkeur mieren. Ze zijn te zien op de heetste momenten van de dag!

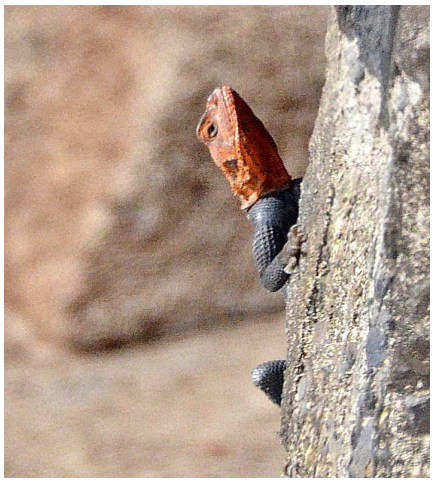

En wanneer ze op de markt van Saint-Denis aankomen, worden ze opgewacht door een paar vogels, waaronder de relatief zeldzame Madagaskar tortelduif (Malagasy Turtle Dove – Nesoenas picturatus), samen met Huismussen en Zebraduiven die we later nog gaan tegenkomen. Deze tortelduif is vrij algemeen in Madagaskar, maar schaars op La Réunion en Mauritius waar ze eeuwen geleden werd ingevoerd. Ze is nauw verwant met de Roze duif van Île aux Aigrettes.

Groep 1 begint met een verplaatsing in oostelijke richting en houdt halt aan de prachtige Niagara waterval in Sainte-Suzanne. De regio die we doorkruisen wordt gekenmerkt door suikerrietvelden en een bevolking van voornamelijk Indische afkomst. Normaal dat we dan ook talrijke kleurrijke Hindoe-tempels zien.
De Cascade Niagara is 55 m hoog en plonst in een klein meer waar wordt gezwommen. Deze locatie dient regelmatig voor opnames van films. *Het is ook hier dat een belangrijk ritueel plaats heeft, met name "le rite des cheveux enchevêtrés", vrij vertaald het ritueel van de verstrikte, verwarde, door elkaar verweven haren. Zowel de Malbars (een etnische groep van Indische herkomst) als de Malgaches (afkomstig van Madagaskar) houden hier hun "sevé mayé", een Frans-Creoolse uitdrukking waarin we "cheveux mélangés" kunnen herkennen. Deze rite bestaat erin bij baby's van 6 tot 12 maand oud het haar voor het eerst af te knippen, alvorens het nog meer verstrikt geraakt. Het haar wordt dan in de rivier geworpen om de goden of de geesten gunstig te stemmen.*

Aan de waterval zien we een groep bergbeklimmers die de loodrechte wanden te lijf gaan. Indrukwekkend. En op de zompige vlakte die we bewandelen, richting waterval, staat een prachtige Reizigerspalmboom.
Om 10.00u rijden we naar Saint-André, waar we een vanille-plantage gaan bezoeken van het familiebedrijf Roulof, www.lavanilledelareunion.com.
We krijgen een schitterende rondleiding met de nodige uitleg. En we kopen heel wat staafjes 'zwart goud' voor het thuisfront.
Weetjes over de vanille-orchidee Vanilia planifolia.
Het natuurlijke verspreidingsgebied zijn de tropische wouden van het oosten van Mexico en Guatemala. De plant wordt tegenwoordig in veel tropische landen gekweekt, buiten Mexico vooral op Madagaskar, Réunion en de Comoren.

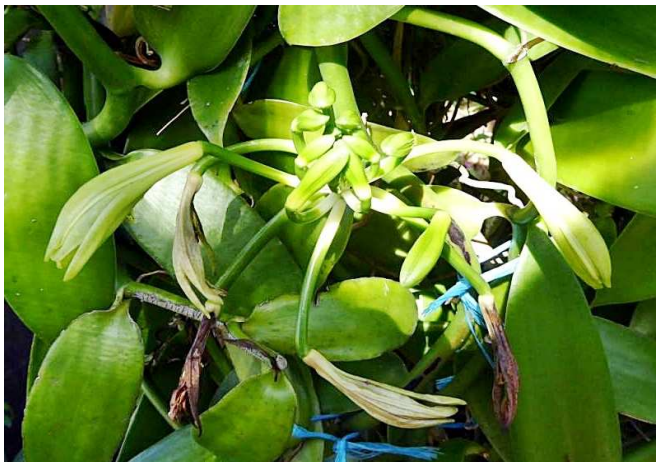

De bloem van de vanillevrucht heeft lang geweigerd ons haar geheim bloot te geven. Deze plant die sinds eeuwen prachtige vruchten gaf aan de Azteken in Mexico werd door de Spaanse conquistadores, eveneens verzot op deze delicatesse, meegebracht naar Europa. Menig tuinbouwer bleef echter op droog zaad zitten. De orchidee groeide weelderig en gaf prachtige bloemen, maar jammer genoeg geen vruchten, de bekende vanillestokken.

In 1836, pas na meer dan 300 jaar, werd dit mysterie opgehelderd. Door een Belgische botanist nota bene: Charles Morren. Haar seksueel getinte naam (vanilla komt van het Latijnse woord 'vagina') had de plant al mee, en nu bleek in diezelfde context dan ook de oorzaak van het probleem te schuilen. De vanille-orchidee bleek hermafrodiet. En hij kon zichzelf onmogelijk voortplanten buiten zijn eigen land. In Mexico was een specifieke bijensoort (Malipona beechii) verantwoordelijk voor de bestuiving van de maagdelijke plantjes. Deze diertjes bleken nergens anders te overleven.
Het succesvolle procedé van kustmatige bevruchting wordt sinds de ontdekking in 1841 door Edmond Albius, een jonge slaaf van een botanicus, van vader op zoon doorgegeven. Het is een echt

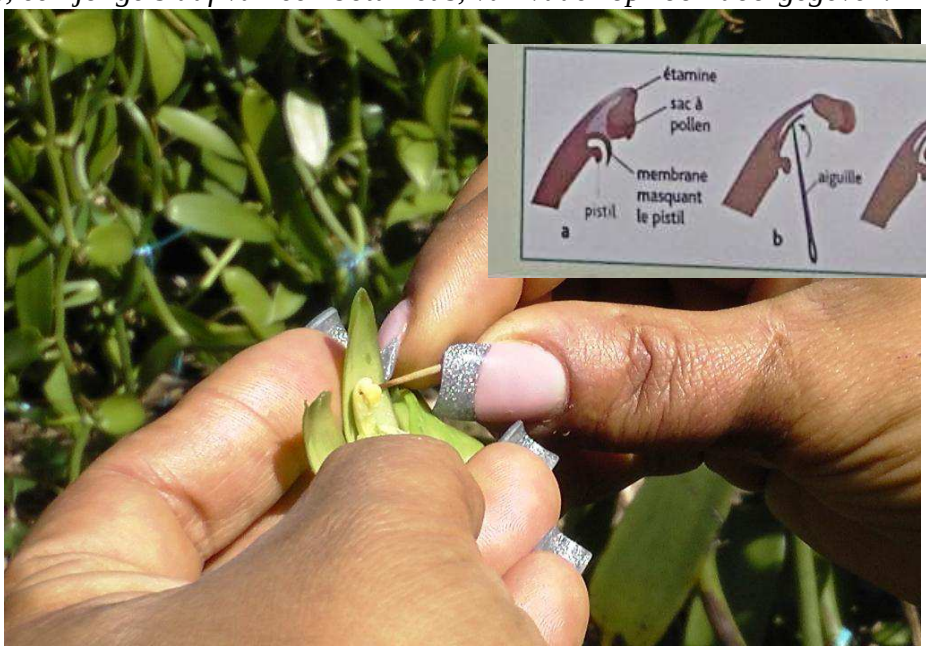

precisiewerk dat enkel toevertrouwd wordt aan de enige echte 'koppelaarsters'. Enkel 'the very few' met de nodige fijne motoriek en het juiste engelengeduld kunnen dit werk aan. Er wordt gezegd dat de bevoorrechte koppelaarsters zelden slecht gezind zijn, mede dankzij de erotiserende en euforiserende deugden. Het zal jouw job maar zijn!

De rest van het fabricageprocedé is even arbeidsintensief.
Naast het feit dat elke bloem met de hand moet worden bestoven, komt ook nog dat van de tros maar één bloem per nacht open gaat. Het duurt dan vijf tot acht maanden voordat men de halfrijpe vruchten kan oogsten. Na een paar koude nachten kan de hele oogst al mislukken.

De geoogste vruchten worden kort verhit en daarna gedurende drie tot zes maanden elke dag eerst in de zon gelegd, waarna ze in wollen dekens worden verpakt en aan een fermentatieproces blootgesteld.
's Nachts worden de vruchten in luchtdichte vaten bewaard om het kostbare aroma te behouden.
Het zeer lange, arbeidsintensieve proces van bevruchting tot aroma maakt dit 'zwarte goud' uniek en prijzig. Met prijzen die oplopen, voor de authentieke vanille van de allerbeste kwaliteit, tot 680 euro per kilo, is vanille naast saffraan de duurste specerij ter wereld.

Tijdens de uitleg wijst mevr. Roulof, de dame des huizes, ons een grote gekko aan. Onze eerste daggekko van de reis! De Madagaskar reuzendaggekko (Phelsuma grandis madagascariensis)!
Weetjes over deze felgroene gekko.
Deze Phelsuma grandis komt endemisch voor in de noordelijke delen van het eiland Madagaskar, maar werd ingevoerd in de Seychellen, Hawaï en Florida. Op La Réunion werd hij vrijgelaten bij het sluiten van een kwekerij in Saint-André in 1994.

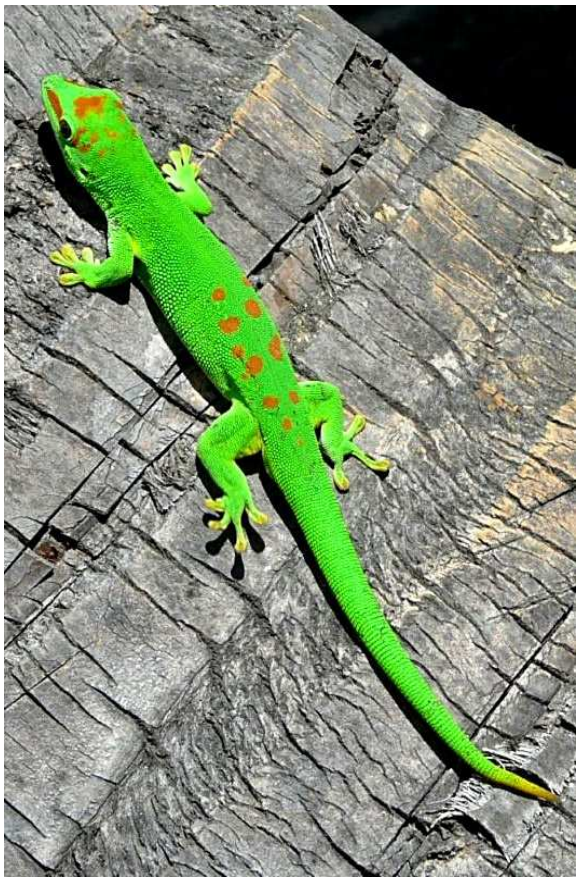

Hij bereikt een totale lichaamslengte inclusief staart tot 30 cm en is daarmee één van de grootste daggekko's in de wereld.
Hier leeft hij vooral in de onmiddellijke omgeving van de mens, op bananenbomen, kokosbomen en andere exotische planten. Het is een zeer agressieve soort die alles aanvalt en opeet wat kleiner is dan hemzelf. Zo ook veel kleine nachtgekko's, andere daggekko's en zelfs soortgenoten. Door zijn gedrag en zijn eetgewoontes betekent deze exoot een reëel gevaar voor de zeer zeldzame inheemse gekko's van La Réunion. Gelukkig beperkt zijn verspreidingsgebied zich momenteel tot het noorden van het eiland en tot de bewoonde wereld.
Indien Phelsuma grandis madagascariensis verder naar het zuiden zou uitbreiden, zowel langs de zee als in de hogere en meer afgelegen gebieden, dan is de kans reëel dat we binnen de kortste keren het uitsterven meemaken van 2 soorten, waarvan zeker de Phelsuma inexpectata, een kleine daggekko die uitsluitend in de omgeving van Manapany voorkomt, en nu al met uitsterven bedreigd is. Deze is één van de meest zeldzame reptielen ter wereld, en we gaan er alles voor doen om hem te spotten, later op de reis.
Wanneer we de tuin verlaten en het huis binnenwandelen, zien we een bizar paneel boven de deur hangen. Het is Réunions-creools, waar 'ZOT' staat voor “vous autres”, dat wordt dan “v'zautres”, later “v'zaut” om te eindigen als “zaut” of “zot”. Niks aan de hand, dus!
Op de parking observeren we onze eerste duif. De Zebra duif (Zebra Dove - Geopelia striata) (foto rechts onder) komt oorspronkelijk voor in Sumatra, Java, Bali... Nu is ze, door menselijk toedoen, te vinden van Frans-Polynesië tot in de Verenigde Staten! *Deze duif, zoals vele andere soorten, leeft vooral op de grond, waar ze zich voedt met grassen, zaden en af en toe insecten. Ze verplaatst zich alleen of in koppel. De schutkleur van de rug werkt schitterend. Zet deze duif tussen kort dor gras en je ziet ze niet meer!*

Aan de uitgang van het domein krijgen we al onze 3de reptielsoort te pakken, een agame met een vreemde Nederlandse naam: de Bloedzuiger (Changeable Lizard - Calotes versicolor).
De Bloedzuiger heeft zijn wat merkwaardige naam te danken aan de mannetjes, die in de paartijd een felrode kop krijgen, alsof ze net bloed hebben gedronken. De totale lichaamslengte is 38 tot 49 centimeter, de staart is ongeveer twee keer zo lang als het lichaam. De nekkam heeft naaldachtige, omhoog staande stekels en een zaagachtige rugkam. Mannetjes zijn groter dan vrouwtjes, hebben een rode keel en oogleden en meestal twee zwarte vlekken op de hals. Deze agame is in staat redelijk snel van kleur te veranderen, hoewel niet zo snel als bijvoorbeeld kameleons. De hagedis kan diverse groen- en bruintinten aannemen.

Van het zuigen van bloed is geen sprake. Het is een boombewoner die in struiken en op takken klimt en de prooi meestal bespringt en op de grond opeet. Vijanden van deze hagedis zijn slangen en katachtigen.
Het verspreidingsgebied van de bloedzuiger beslaat een groot deel van zuidelijk Azië; van Iran tot Sumatra en delen van China, waar hij voorkomt in agrarische gebieden en tuinen, maar ook in meer natuurlijke habitats. Hier, op La Réunion werd hij hoogst waarschijnlijk ingevoerd rond de jaren 1860, samen met suikerrietscheuten vanuit Java.

Rond 11.00u stoppen we in een tankstation om water te kopen. Dat verloopt heel vlot, in tegenstelling tot wat groep 2 overkomt.
Zij gaan hun voorraad halen in een grote supermarkt en zullen daar veel tijd verliezen door de ellenlange file aan de kassa.
Dan keren we deels op onze stappen terug, richting Saint-Denis, de “hoofdstad” en grootste stad van het eiland.
Hier wonen ruim 135.000 inwoners van de ongeveer 850.000 die het eiland telt.
We maken kennis met de oude koloniale huizen en het stadscentrum. Het is een typisch Frans stadje met trendy winkels, brasseries, bistro's en boulangeries. Maar het stadje heeft ook duidelijk Creoolse invloeden welke terug te vinden zijn in de koloniale en religieuze gebouwen: kerken, tempels, pagodes en moskeeën naast elkaar. Het levende bewijs dat alle religies hier vreedzaam samen leven.
Een bezienswaardigheid is de Rue de Paris, met haar symmetrische huizen die op omgekeerde boten gelijken. De huizenbouwers van toen waren ook de botenbouwers... vandaar...

Na onze eerste, maar zeker niet onze laatste Creoolse lunch, brengen we een bezoek aan de botanische tuin 'Jardin de l'Etat' waar we, naast tal van inheemse en endemische boomsoorten, ook bomen uit onder andere Madagaskar, Mauritius en India zien.
Deze tuin, vroeger 'le Jardin du Roy' genoemd, werd opgericht in 1761, met bomen en kruiden van verschillende landen. Begin 19de eeuw zijn er al 2.000 verschillende soorten te bewonderen. In 1825 worden 7.000 planten verdeeld onder de bevolking in het kader van een verbetering van de koloniale landbouw. Onze lokale gids is Pascal. Hij spreekt heel snel Frans met een tintje Creools. Niet altijd even gemakkelijk om de vertaling bij te houden, maar we onthouden toch enkele namen zoals Mango, Eucalyptus citronelle, Calebas, Orchisboom, Kamfer, Baobab, Palmiste blanc, Bois noir rouge, Palmier à queue de poisson, Teck d'Indochine, Honingboom, Olifantspoot-yucca, Mysore-winde (Thunbergia mysorensis), een windende tot 10 m lange klimplant (foto links), Jadebloem (Strongylodon bacrobotrys) (foto midden), een klimplant met houtige, tot meer dan 20 m lange en tot meer dan 2,5 cm dikke stengels. De plant bloeit in de lente en de vroege zomer met hangende, tot meer dan 1,5 m lange trossen. De tot meer dan 100 bloemen per tros zijn klauwvormig en blauwachtig groen. Deze plant is endemisch in de Filipijnen en wordt bestoven door vleermuizen. En dan ook nog de Heliconia vellerigera, een plant die tot 6 m hoog groeit; hij is ingevoerd vanuit Costa Rica en Ecuador (foto rechts).

Wanneer de 2de groep hier op bezoek komt, kunnen onze birdwatchers de Madagaskarwever (Red Fody - Foudia madagascariensis) (foto rechts) fotograferen. Hij werd ooit uitgezet op verschillende eilanden van de Indische oceaan, en zo ook op La Réunion. In Madagaskar is deze kleine vogel een ware plaag voor de rijstoogst.

Wij zien er ook de gewone Huismus (House Sparrow – Passer domesticus), exact dezelfde soort als de mus die bij ons te zien is.
We verlaten Saint-Denis voor onze volgende bestemming: le Cirque de Salazie, de meest groene en vruchtbare van de drie indrukwekkende amfitheaters die La Réunion rijk is. Deze cirque staat, net als de nabijgelegen Mafate en Cilaos, op de UNESCO werelderfgoedlijst. Hier zijn ruim 100 watervallen die zich in diepe kloven en ravijnen storten.

We genieten van de mooie zichten op de scherpe wanden en kliffen van de omringende bergen.
Onderweg stoppen we om de “Voile de la mariée” (de Bruidssluier) te bewonderen, de meest indrukwekkende waterval opgesplitst in meerdere kleine watervallen.

De weersomstandigheden in Salazie lenen zich bij uitstek voor de teelt van de chouchou. Deze groente uit de komkommerfamilie staat in een groot aantal restaurants in de buurt op het menu. Hij groeit overal, overwoekert alle andere planten en klimt zelfs in de bomen!
De ‘chouchou,’ die elders ‘chayote’ of ‘christophine’ wordt genoemd, groeit vooral langs de hellingen van het keteldal van Salazie. Maar men vindt hem overal op het eiland, op vochtige en rotsachtige plaatsen. Het is een groente die men gratineert, bereidt met curry of bij vlees serveert. Soms maakt men er ook gebak mee.
Deze uit Midden-Amerika stammende plant was al bij de Azteken en de Maya's bekend. In principe zijn alle delen van de plant eetbaar. Hoofdzakelijk wordt de onrijpe vrucht bereid door hem te schillen, van zijn zaad te ontdoen en vervolgens te stoven, te koken of te bakken.

Het is hier dat we onze eerste Roodoorbuulbuul (Merle de Maurice - Red-whiskered Bulbul - Pycnonotus jocosus) zien.
De Roodoorbuulbuul is ongeveer 20 cm lang. Het opvallendste kenmerk is de karakteristieke kuif die een aantal cm lang is. De nek en de kop zijn zwart van kleur, met uitzondering van de keel en wangen, die wit zijn, en een karakteristieke rode vlek achter de ogen.
Het natuurlijk verspreidingsgebied van de Roodoorbuulbuul loopt van Pakistan en vrijwel geheel India tot het zuiden van China.

De soort is door mensen geïntroduceerd in het zuidoosten van Australië, op Mauritius, Hawaii, de Seychellen en in de Verenigde Staten rondom Los Angeles en in Florida. Op Réunion is de Roodoorbuulbuul in 1992 zelf verschenen.

Deze vogel voedt zich voornamelijk met fruit maar ook met nectar en insecten. Soorten die de eieren of jongen eten zijn o.m. kraaien en de hagedis Calotes versicolor (onze Bloedzuiger).

We hebben al heel wat bochten achter de rug, maar tussen Cirque de Salazie en onze eindbestemming Hell-Bourg is het onophoudelijk draaien en keren, van de ene haarspeldbocht in de andere. En dat zou dan nog maar een voorproefje zijn van de rit naar Cirque de Cilaos, bekend om zijn 400 bochten...

We komen aan in ons hotel, le Relais des Cîmes. Leuk hotelletje, met kamers verspreid over twee afzonderlijke gebouwen.

Wat lezen we over Hell-Bourg, 'plus beau village de France'?

Dit charmante dorp, dat in 1998 de titel van één van de mooiste dorpen van Frankrijk krijgt, ligt genesteld in het hart van de beroemde Cirque de Salazie. Dit hoogvlakte dorp, waar het wat frisser is dan aan de kust, heeft niet alleen een aangenaam klimaat, maar ook een prachtige omgeving, bergachtig en ongerept, bij uitstek geschikt voor wandeltochten.

Hell-Bourg kan onder andere trots zijn op zijn prachtige Creoolse huizen, zoals de kleurige gevels van de winkelstraat Général de Gaulle... Een beetje vergane glorie dat het dorpje dankt aan de tijd dat het nog een kuuroord was, die een cycloon en aardverschuivingen in het midden van de 20ste eeuw tot een einde gebracht hebben. Uit deze periode van welvaart zijn niettemin prachtige panden overgebleven, zoals het beroemde Maison Folio, maar ook overblijfselen van de voormalige thermen beneden het dorp, langs een riviertje. Een groen, zeer aangenaam gebied, toegankelijk via een mooi weggetje, waar wandelaars op zoek naar rust even tot zichzelf kunnen komen...

Wanneer Groep 2 hier langs komt, lopen ze even het 'Office du Tourisme' binnen, op het centraal pleintje van Hell-Bourg. En dat levert deze leuke foto op.

Nog vóór we gaan eten, maakt een klein padje de dag compleet, voor de Fred. Beestje is wel gekwetst, heeft 'Michelinbandsporen' op de rug, zoals Walter het formuleerde.

Weetjes over die kleine pad.
De keelpad (Amietophrynus gutturalis) is een amfibie uit de grote familie van de padden.

De huid is lichtbruin met donkere vlekken. Vrouwtjes worden groter dan mannetjes, maar mannetjes bezitten langere voorpoten. De lichaamslengte bedraagt 5 tot 10 centimeter.
Het voedsel van deze bodembewonende dieren bestaat voornamelijk uit ongewervelden en termieten. De mannetjes maken ronkende geluiden om de vrouwtjes te lokken. De eieren worden afgezet in het water.
De keelpad komt voor in zuidelijk Afrika, ook op La Réunion en Mauritius, in de nabijheid van plassen, stuwmeren en beken, maar ook in stedelijke gebieden.

Om 19.30u worden we verwacht in het eenvoudige restaurant. We eten, zoals verwacht, chouchou.
Op het terras zien we 2 grote spinnen aan het werk: de nodige herstelwerkzaamheden aan de webben. Het zijn Nephila inaurata madagascariensis, de lokale ondersoort van één van de grote zijdespinnen. Ze worden tot 10 cm groot, pootjes inclusief.

Deze Red-legged Golden Orb-web Spider (Nephila inaurata) is een spinnensoort die voorkomt in Zuid-Afrika en op enkele eilanden in de Indische Oceaan.
De spin heeft zo'n sterk web, dat zelfs vogels en vleermuizen erin verstrikt raken. Maar ze voedt zich vooral met vliegen, muggen, motten, wespen en kevers.
Ze weeft een gigantisch net, tot een meter groot, waarin ook verschillende mannetjes vertoeven. Haar naam "Golden" heeft ze niet te danken aan haar eigen kleur, maar wel aan de goudgele kleur van haar spinsel. In feite gaat het om een passieve jachttechniek: wanneer de zon op het spinnenweb schijnt, worden insecten aangetrokken door het gekleurde vangnet dat op een grote gele bloem lijkt; en in de schaduw vermengt het web zich perfect met een achtergrond van geelgroene randen van bladeren.
Het toppunt van verfijning is dat, wanneer deze Nephila aan de bouw van haar web begint, ze de kleur van haar spinsel bepaalt in functie van de kleur van deze achtergrond!

In 'The American Museum of Natural History' in New York City hangt sinds september 2009 een tapijt dat volledig is geweven met het spinsel van de Nephila inaurata madagascariensis. Het is 250 cm x 100 cm groot en er werd 4 jaar aan gewerkt door wevers in Madagaskar, die "geholpen" werden door meer dan één miljoen spinnen. De gouden kleur is hier overduidelijk. Het is het enige gekende tapijt van dien aard, buiten een exemplaar dat werd tentoongesteld in Parijs in 1900, maar dat exemplaar is verdwenen!
We zijn al meer dan dertig uur onderweg sinds ons vertrek in Hove, en toch blijft een select clubje nog urenlang in het restaurant zitten kletsen.

Hilarische gesprekken over bakkers in Antwerpen, al dan niet betere restaurants, het verschil tussen katten en honden, enz. We stoppen wanneer de huiswijn op is en ons heel beleefd wordt gevraagd om de plaat te poetsen: tijd om de tafels te dekken voor het ontbijt...
Bij het buitengaan wijst onze voorzitter ons een paar sterrenbeelden aan, o.a. de Schorpioen met de scharen en de angel. Veel meer herinner ik me ook weer niet, sorry Marc...

Maandag 29 augustus: Cirque de Salazie – Suikerrietfabriek Bois-Rouge – Maison Folio.
Overnachting: Relais des Cîmes.

Na een klassiek ontbijt en een korte fotosessie met het nog levend padje Bufo gutturalis, vertrekken we voor een goed gevulde dag.

Om 09.00u staan we aan de Cascade blanche. Indrukwekkend: 640m hoog waarvan 400 m in vrije val, zonder 'tussenstation', in de top 50 van de hoogste watervallen ter wereld! (foto). In deze 'put' kan je dus twee Eiffeltorens boven elkaar kwijt!
Op vele plaatsen zien we een soort dennenboom met pluimachtige naalden. Dat is de Casuarina, of Filaos. Deze soort komt uit Australië en dient vooral om de grond te fixeren door middel van een sterk wortelgestel. Deze Filaos (Casuarina equisetifolia) is vaak terug te vinden in de lagere gedeeltes en langs de kust. Hij kan tot 30 meter hoogte groeien. Groeit snel en levert een zeer waardevol windscherm. Het zware en extreem harde hout is uitstekend brandhout.
Het is hier ergens dat Théo, van groep 2, kennis maakt met de harde bodem van Salazie, wanneer ze langs de uitgestrekte chouchou velden rijden.
We laten Théo aan het woord.
“Voor zover je het nog niet van anderen weet, mij is het volgende overkomen in la Salazie aan het meer op weg naar de chouchou meisjes. Het gezelschap bestond uit Michel, Monique, Nicole en mezelf. Er waren enkele moeilijke oversteken van beekjes waarbij goed gemikt moest worden op welke steen je je voet plaatste. Even onzeker en het volgende moment zat ik inderdaad op mijn poep op een van de keien met één voet in het water en een camera bengelend aan mijn zijde, welke nog mijn grootste zorg was. Ik heb hulp van Michel nodig gehad om terug overeind te geraken. Ik vreesde ook nogal besmeurd te zijn, maar dat viel al bij al goed mee. Alleen wat geschaafd aan mijn rechter onderarm. Mijn muggenmelk en zonnecrème waren niet direct geschikt voor het ontsmetten van de schaafwonde, maar wat later tijdens het middagmaal heeft Jeanine me van ontsmettingsmiddel voorzien. Dat was mijn belangrijkste uitschuiver.”
'Chouchou meisjes': het is de gids Romeo die deze uitdrukking lanceert. Waarschijnlijk bedoelt hij de vrouwen die werkzaam zijn in de velden waar men chouchou teelt.

We gaan op zoek naar een supermarkt om wat inkopen te (laten) doen. Patrice weet er eentje die niet te druk bezocht wordt... en we stoppen aan een Fitness Center! De supermarkt is hier al jaren weg...

We houden ook nog halte aan 'Le Temple du Colosse', een heel belangrijke Hindoe tempel voor de grote Tamil gemeenschap. Heel speciaal gebouw, mooi, kleurrijk.

Alle Indische goden zijn er afgebeeld, zoals Agni, Shiva en Ganesh. Spijtig genoeg is de tempel gesloten en kunnen we dus alleen de buitenkant bewonderen. Maar dat alleen is al de moeite.

We rijden nu langs het strand van Saint-André, daar waar een paar maanden geleden een vleugel van de beruchte MH 370 aanspoelde... Vreemd gevoel, toch.
Vanuit de bus zien we, midden in het veld, een vreemde constructie staan: het is één van de talrijke balansen voor het afleveren van suikerriet. De boeren brengen hun geoogst riet tot aan de weegschaal. Daar wordt het niet alleen gewogen, maar ook de graad van suikergehalte wordt gemeten (+- 14%). Op dat moment wordt de hoogte van de verkoopprijs bepaald en wordt het goedje in grote vrachtwagens naar de fabriek gevoerd.

En dus duiken we de wereld van het suikerriet binnen.
Suikerriet hier, suikerriet waar? Suikerriet ginder en suikerriet daar. Wat groeit er in mijnen hof in Réunion? Suikerriet! Een bezoek aan een "sucrerie" mag dus niet ontbreken. En wat is het lekkerste bijproduct van suikerriet? Rum! Schol, doe ze nog eens vol! (tekst van Hilde).
Op La Réunion staat 25.000 ha suikerriet, dat vertegenwoordigt 50% van de oppervlakte van de beschikbare landbouwgrond. Elke hectare levert gemiddeld 72 ton suikerriet, goed voor 8 ton suiker. Een boer ontvangt ongeveer 14 € per ton en nog eens 13 € per ton afval (want het zogezegde afval wordt gebruikt in de thermische centrale).
We bezoeken de grote installaties van de suikerfabriek en distilleerderij Bois-Rouge, met merknaam Savanna.

Eén grote veiligheidsnorm: geen horloge, geen oorbellen, geen tassen, alles moet worden afgegeven behalve een fotoapparaat dat je heel goed moet vasthouden. En daarbovenop nog een haarkapje en een helm op het hoofd!

Groep 2 zal hier op maandag 5 september passeren, de dag van de transfer van La Réunion naar Mauritius.

Eddy verkiest om ogen, neus en mond te beschermen!

Voor alle duidelijkheid, die juwelen en allerhande accessoires die moeten worden achtergelaten, dat is niet voor ONZE veiligheid, maar wel om de productie en de machines veilig te stellen. Het zou je maar overkomen dat een of ander voorwerp in een machine terecht komt....

Op één plaats van het ganse circuit mogen geen foto's worden genomen: de opslagplaats van de vaten: door de verdamping van de alcohol zou een flits eventueel een ontsteking kunnen veroorzaken. Hier dan de verboden foto, met dank aan Robert!

Echt boeiende rondleiding die wordt afgesloten door een degustatie van de verschillende soorten rum die ze hier produceren.

We mogen vrij en ongedwongen alles proeven wat we willen, tot zelfs een gelimiteerde productie waarvan er maar 926 flessen werden gemaakt, 15 jaar geleden! (14 jaar in eiken vat en één jaar in oud vat van Porto of Xerès)... LEKKKERRRRR!

Na de lange rit terug, richting Salazie, lunchen we in “les Jardins d'Héva” en om 16.00u wandelen we naar 'La Maison Folio', dat zich op amper 200m van het hotel bevindt.
Het koloniale pand is een belangrijke erfgoedlocatie voor Hell-Bourg en beschikt over een indrukwekkende tropische tuin. Tijdens de rondleiding, geleid door Madame Yolène, ontdekken we, behalve de geraffineerde sfeer en de traditionele Creoolse meubels, een indrukwekkende, weelderige tuin, waaraan de fontein en een guétali (Creools hoekhuisje) nog extra charme geven.

Foto: best bewaarde guétali, rue de Paris in Saint-Denis

Een 'guétali' is een kleine constructie, gebouwd in de typische Creoolse stijl. Strandcabines uit de 19de eeuw hebben hier duidelijk als model gediend. Het vierkantig gebouwtje staat meestal op de hoek van 2 straten, binnen een domein. Het is zo geconcipieerd dat je naar buiten kunt kijken en toch beschermd blijven van de blikken van de voorbijgangers. Het werd vooral gebruikt door jonge meisjes van goede familie die jonge mannen gingen bekijken.
De Creoolse naam 'guétali' komt uit het Frans 'guetter lui', letterlijk vertaald 'hem begluren'.

Weetjes over het mooie pand Folio:

La Maison Folio werd gebouwd in de 19e eeuw, en maakte deel uit van het militair hospitaal dat hier stond. Het huis was waarschijnlijk bewoond door de hoofddokter van de instelling.
Het is reeds volledig vervallen wanneer de familie Folio het koopt. Het vertoeft dan in dezelfde staat als al de rest van het dorp: verlaten en vervallen. Raphaël Folio gaat er voor: hij neemt het op zich om het huis, én het dorp, opnieuw op te bouwen en te laten herleven. En het is hem gelukt. Hell-Bourg is vandaag het enige dorp van de Overzeese departementen dat op de lijst staat van de "Mooiste dorpen van Frankrijk".

Een indrukwekkende verzameling van oude voorwerpen ligt verspreid over verschillende woonruimtes. Aan ons om te raden tot wat welk voorwerp heeft kunnen dienen of uit welk hout het is gemaakt. Een soort leuke quiz onder leiding van een geestige snel pratende Madame Yolène.

In de grote tuin vinden we de geneeskundige planten van La Réunion, aromatische planten, vleesetende planten en een serre met tal van orchideeën.
Maar het moet allemaal op een loopje, niet dat we haast hebben, maar onze Yolène is een volwassen ADHD!
Achteraan in de tuin zien we de zoveelste grote vrouwelijke spin Nephila, dit keer omringd door een aantal mannetjes die met haar het web delen. Mannetjes eten nooit of heel zelden. Ze zijn amper 12 mm groot, daar waar het wijfje meer dan 100 mm haalt!

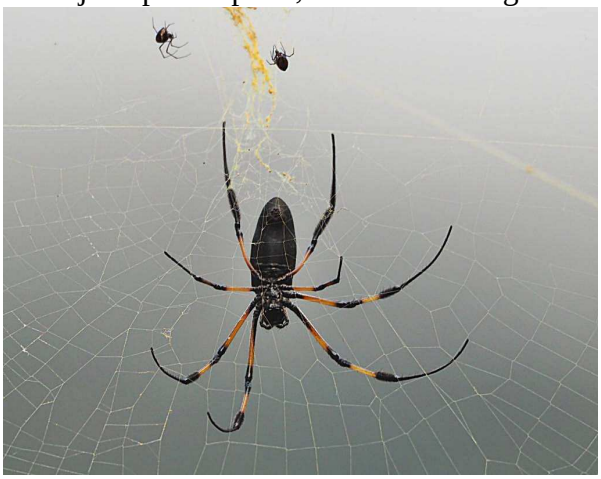

In deze tuin spotten onze vrienden van groep 2 een kleine kolonie Bontrugwevers (Spot-backed Weaver - Ploceus cucullatus spilonotus).
Zoals de meeste weversoorten, broeden ze dicht bij elkaar, in mooi geweven hangnesten. Ze maken hun nest uit verse grassen en twijgen, omdat deze nog mals en flexibel zijn, wat handig is om te weven. Groene nesten zijn dus vers gemaakt. Bruine nesten zijn al bewoond of nooit gebruikt omdat het wijfje de aangeboden woning durft te weigeren. De tak waaraan het hangnest wordt gevestigd wordt eerst ontdaan van alle blaadjes!

Na een korte busrit van amper een paar honderd meter komen we aan een grote rustige poel, 'La Mare à Poules d'Eau' genoemd.
Heel mooi, beetje feeërieк, zeer rustgevend, een rimpelloze vijver met mooie weerspiegelingen van wit gebleekte dode bomen.

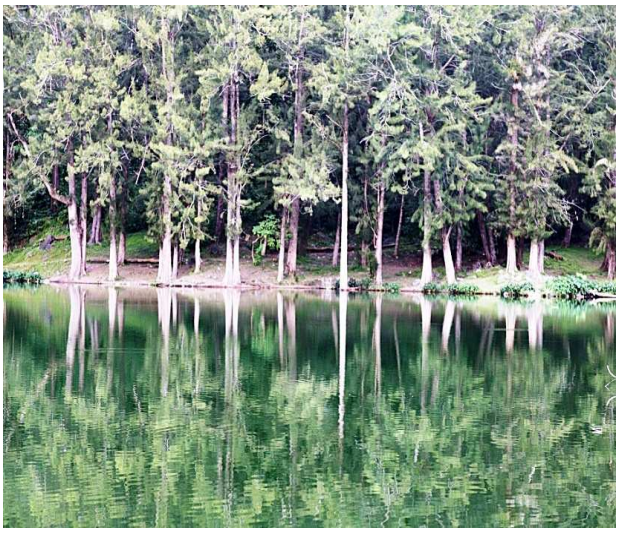

Frans en Greet, samen met andere reisgenoten van groep 2 die hier op 4 september staan, zien een Woestijnvalk overvliegen. Prachtige waarneming!
De woestijnvalk (Sooty Falcon - Falco concolor) is een middelgrote valk, verwant aan de boomvalken. In de lente en de zomer broedt hij op geïsoleerde plaatsen in het woestijngebied van Libië tot Jordanië. De soort overwintert aan de kust van Mozambique, op Madagaskar en La Réunion. Dat is 6.000 km vliegen van zomer- naar wintergebied.

Tijdens het broedseizoen leeft de woestijnvalk op steile rotshellingen in bergachtig terrein in de woestijn. Tijdens het overwinteren geeft deze valk de voorkeur aan bosachtig gebied in de buurt van water. Ook het voedselpatroon laat duidelijke verschuivingen zien. Tijdens het zomerseizoen voedt de soort zich vooral met vogels, vaak trekvogels. In het wintergebied wordt de voorkeur gegeven aan grote insecten zoals libellen. En die zijn hier in overvloed, aan La Mare à Poule d'Eau!

Om 18.15u vertrekt een klein groepje naar de oude thermale baden, een kort maar stevig tripje met 65 meter denivellering; o.a. Ivan heeft dit vanochtend vóór het ontbijt al gedaan!
Ludo, Francine, Peggy, Marc, Wim, Patrick, Jan, Patrice en Fred beginnen er aan: eerst een stukje asfalt en dan een hele reeks moeilijke trappen.
Buiten de ruïnes is er niet veel meer te zien, maar het moet ooit prachtig geweest zijn, in deze groene, schitterende, rustige omgeving.
De geschiedenis van de baden van Hell-Bourg begint met de ontdekking, in 1831, van warmwaterbronnen door een jager. Deze bronnen bevinden zich op 912 m hoogte en worden snel erkend als zijnde van hoge therapeutische waarde. De bron produceert 900 liter water per uur, is 32°C. warm en rijk aan ijzer.
In 1834 wonen er amper 304 mensen in het dorp, zowel vrije mensen als slaven.

De bronnen worden beschouwd als een unieke kans om het dorp en de ganse site te ontwikkelen.
In 1852 staan er al baden, huizen en zelfs een hotel. De bezoekers komen vooral uit de rijke klasse van La Réunion, prinsen uit Madagaskar, buitenlandse consuls, rijkelui uit Mauritius, Engelsen, Indiërs... In 1858 komt er ook een hospitaal, waarvan La Maison Folio deel uit maakt.
In 1939 schrijft de grote baas van de 'Bains thermaux' een brief aan de Gouverneur van La Réunion om te melden dat de bronnen minder warm zijn geworden, dat het centraal bad lekt en de douches niet meer optimaal functioneren, en dat het hem heel moeilijk is om de juiste werklui te vinden om de problemen op te lossen.
Een cycloon, die voorbij raast in 1948, betekent het einde van de baden. Een aardverschuiving beschadigt onherroepelijk de site. Einde verhaal.

Op de terugweg worden we 'overvallen' door de plotse nachtinval! Een paar achterblijvers hebben problemen om de weg teug te vinden en komen vrij laat aan in het hotel.
Om 19.30u eten we... inktvis en saucissen! Bizarre maar lekkere combinatie.
De huiswijn, opnieuw in voorraad, is heel lekker: Oude Kaap, ons gekend van Urania!

Dinsdag 30 augustus: 'The Wild South'
Overnachting: Hotel Palm & Spa

Enkele reisgezellen staan vroeg op om de zonsopgang te beleven. Het is 06.25u en heel koud!
We zien de zon niet opkomen, verkeerde richting, maar wat we wel meemaken is de verkleuring van de 'bergtoppen' rechtover onze Relais: van rood naar oranje, om uiteindelijk via geel stilaan witachtig te worden. Mooi spektakel.

Om 08.00u vertrekken we, eerst richting oost om terug aan de kust te geraken, en dan zuidwaarts.
Het regent! Maar toch genieten we, vóór we de Cirque de Salazie definitief achter ons laten, van de Piton d'Anchaing, genoemd naar een slaaf die zich daar zou gevestigd hebben na zijn ontsnapping.

Het is een rotspunt die als een pijl midden in het keteldal ligt. Het is een rotsblok van 1.356 m hoog, dat zich zou hebben losgemaakt van de 'Gros Morne', een bergtop van meer dan 3.000 m hoog en deel uitmakend van de Piton des Neiges. Vanuit de helikopter geeft dat dit indrukwekkend beeld:

Dan naar Saint-Benoît, aan de Oostkust. Niks abnormaal dat het hier regent. De zuidoostelijke passaatwinden stoten op het gebergte en ... ja... nat, hé. Hier valt jaarlijks rond de 12.000 mm regen, da's 15 keer meer dan de 850 mm in België.
We stoppen even aan de Eglise Sainte-Anne, een eigenaardig gebouw met Hindoes karakter. Hier fotograferen Whinney en Walter een dode kameleon. Spijtig voor het beestje, maar wel een goed teken... ze zitten er!
Onderweg naar Sainte-Rose, rijden we over een nieuwe brug, over de Rivière de l'Est, naast de enige hangbrug van het eiland, en tevens de langste hangbrug (152m) ter wereld op het moment van de inhuldiging in 1894. *Voordien werden voetgangers en ossenkarren overgezet d.m.v. houten vlotten. In 1880 werd beslist een brug te bouwen, nadat een ganse delegatie van de 'Conseil Général' bijna verdronk bij het oversteken van deze woeste rivier.*
Om evidente veiligheidsredenen is het gebruik van de brug nu verboden. Eerst werd ze gesloten voor voertuigen, dan voor fietsers en uiteindelijk ook voor voetgangers.

We houden halte aan de “Notre Dame des Laves”. In 1977 ontsnapt deze kerk op miraculeuze wijze aan de vernietigende kracht van een roodgloeiende lavastroom. De lava die is binnengestroomd is na amper 3 meter gestopt. Buiten heeft de lava de kerk omsingeld zonder ze te beschadigen! Sindsdien is deze plek een waar pelgrimsoord geworden.

Rond 11.30u komen in het gebied van de lavarivieren. In dit gebied, langs de kust, is in 30 km geen enkele woning te zien... heel vreemd gevoel...

Hier heeft de lava zijn weg gezocht, van boven op de berg tot in de zee. 7 tot 17 km lange stromen! We stoppen aan de 'coulée' van 2007, die 1600m breed is!
We kunnen op de lava lopen en zelfs naar mooie lavasteentjes zoeken. Keuze zat, maar om goed te zitten, volg je best Hilde, onze specialiste. Ze vindt heel snel mooie lavabrokken met relatief grote olivijnkristallen en er is zelfs mooie blauwe, weliswaar kleine, bismut te bespeuren!
De lavasteen van de foto, waarin een groot aantal olivijntjes te bespeuren zijn, heeft Hilde opgeraapt aan het kerkje van de vorige stop.

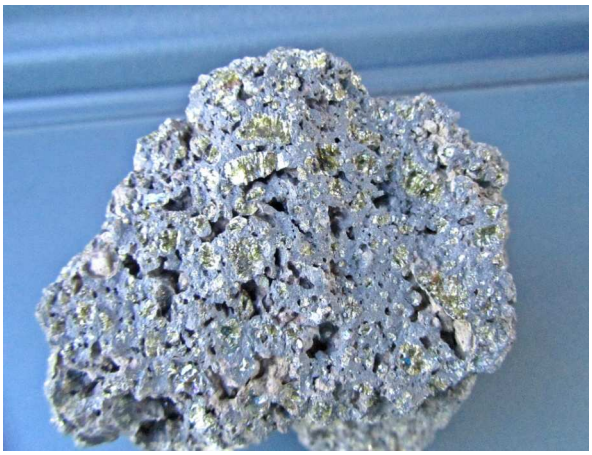

Weetjes over Olivijn en Bismut.
Olivijn *is een mineraal dat wordt gevormd in magma dat rijk is aan magnesium en aanwezig kan zijn in lava. Het is ook ontdekt in meteorieten en is op Mars door de Amerikaanse ruimtesonde Mars Odyssey getraceerd. De Mars Exploration Rovers hebben de aanwezigheid verder bevestigd.*
Olivijn is een veel gebruikt middel voor gevelreiniging. Kleine olivijnkorrels worden samen met water gestraald op de muur, zodat de verontreinigde laag verwijderd wordt. Olivijn is hiervoor beter geschikt dan gewone zandkorrels, door haar grotere hardheid.
Transparante olivijn wordt soms gebruikt als edelsteen, vaak peridoot of chrysoliet genoemd.
Bismut *werd in het verleden vaak verward met tin of lood omdat het daar veel eigenschappen mee deelt. In 1753 lukte het de Franse wetenschapper Claude François Geoffroy om bismut te scheiden van lood.*
De naam is afkomstig van het Duitse Wismut, wat vermoedelijk een verbastering is van witte massa. Bismut wordt veel toegepast bij de productie van cosmetica en geneesmiddelen (bijvoorbeeld bismutsubsalicylaat dat tegen indigestie wordt gebruikt). Daarnaast zijn er nog vele andere industriële toepassingen.

'Le Jardin des Parfums et des Epices' is onze volgende halte. Een 200 jaar oude prachtige, nogal wilde kruidentuin.
We ontdekken er honderden soorten inheemse en exotische planten, inclusief vele medicinale en decoratieve kruiden. Onze gids heeft een enorme kennis in dit domein, maar zijn uitleg gaat iets te snel. Op uitdrukkelijke vraag van Annie, en daar kan ik niet aan weerstaan, probeer ik zoveel mogelijk namen op te schrijven, in dat fameus notaboekje..., maar zelfs dat is moeilijk aangezien het tempo van gids en florakenner Didier.
Een aantal van die planten zijn eetbaar, maar dikwijls is alléén de Fred de vrijwilliger van dienst. Wanneer hij het overduidelijk lekker vindt, of doet alsof, dan krijgt hij enkele volgelingen.

Hier komt dan een lijst van planten die we hebben gezien, gevoeld en soms geproefd:
(Annie, goed opletten nu, hé?).
Peper, Alpinia spec. (gember), Porseleinroos (foto links), een Lycheeboom van 300 jaar oud, kan 800 jaar worden en geeft één ton vruchten per jaar! Vogelnestvaren (Asplenium nidus, foto midden), Mangoboom van eveneens 300 jaar oud, Philodendron, Begonia, Maretak, Palmier pieuvre (Wandelende palmboom, foto rechts), Saussurea costus met zijn opvallende zachte blaadjes

en veel gebruikt in de Ayurvedische geneeskunde, Musa velutina (Roze dwergbanaan) (zie foto links onder), Curcuma (Geelwortel) waarvan de wortelstok wordt gebruikt, Ananas Victoria, Medinilla (zwarte bessen zoals Myrtille), Heliconia pendula, Banane tinctoriale waarvan het rode boomsap dient als kleurstof, Kaloupilé of Feuille de curry, Cyrtostachys renda (Rode lippenstiftpalmboom) (zie foto midden), Vanilla (ons reeds goed gekend), Café Robusta, ook café grand'mère genoemd (2 keer meer cafeïne dan Arabica), Alpina speciosa (nog een gemberachtige), Myrthe met haar witte bloem, Cacao: gids laat iedereen proeven; heeft niks te maken met de chocoladesmaak zolang het fruit niet een heel lang proces van koken/gisten/drogen/grillen heeft doorlopen, Muskaatnoot, Jack fruit, het grootste fruit ter wereld, Salacca edulis (palmier musical), Palmhartboom, Judasboom, Pamplemousse, Syzygium aromaticum (Kruidnagelboom, met tandarts geur, foto rechts), en nog vele andere...

De wandeling eindigt rond 13.30u, tijd om iets te gaan nuttigen in Le Palmier, geen restaurant maar wel een echte uit de kluiten gewassen Table d'hôtes waar we uitstekend kunnen lunchen:
Rhum arrangé als apéritief, Palmhart vinaigrette, kip en varkensvlees met aubergines, wijn à volonté en een pousse-café als kers op de taart!
Einde deze week, zaterdag 3 september, is groep 2 hier ook in de buurt. Zij lunchen in de “Joyau des Laves”, een leuk terras met zicht op de oceaan.

En ze doen weeral een mooie waarneming. Ze spotten hier de endemische Olijfgroene Réunionbrilvogel (Reunion Olive White-eye – Zosterops olivaceus), heel nauw verwant met zijn Mauritiaanse tegenhanger op Île aux Aigrettes (zie blz. 65). Tot voor kort werden deze 2 vogels als één en dezelfde soort beschouwd.

Groep 1 zet zijn route verder en houdt halt bij verschillende uitzichtpunten die deze charmante kustlijn rijk is. 'Cap Méchant' blijkt de meest indrukwekkende te zijn. Spectaculair hoe de oceaan met een enorme kracht inbeukt op de zwarte lavarotsen en de basalten kliffen.
Patrice verwittigt ons van de aanwezigheid van 'La Folle du Cap Méchant', een totaal ongevaarlijke dame die weer en wind trotseert om mensen aan te klampen en teksten af te ratelen. Wanneer de Fred haar vraagt waar ze die teksten haalt, antwoordt ze hem: “Je viens de les recevoir à l'instant de Dieu. C'est Lui qui les compose spécialement pour moi et qui me les envoie.” Telkens ik

een vraag stel in de aard van 'Vous venez souvent ici?' of 'Vous habitez loin d'ici?', is ze even 'bij', maar al snel schakelt ze weer over naar allerlei al dan niet triestige teksten over het einde van de wereld en het slecht zijn van de Mens.
Het is al 17.00u, de tijd vliegt voorbij. De volgende stop is Manapany, waar we ook een mooi zicht hebben op de baai. Hier is een soort zwembad aangebracht door grote rotsen in het water in een halve cirkel te leggen om de haaien weg te houden. Maar het is ook dé 'place to be' voor de Fred. Dit is, samen met 7 andere vindplaatsen verspreid over amper 6 km kuststrook, de enige plaats in de wereld waar de 'Reunion Island Ornate Day Gecko' (Phelsuma inexpectata, geen Nederlandse naam) voorkomt! Een uiterst zeldzame daggekko, mooi gekleurd, maar oh zo moeilijk te vinden!
De naam 'inexpectata' staat voor 'onverwachts', omwille van het feit dat deze soort pas in 1966 als nieuwe soort werd beschreven. Tot dan dacht men dat het dezelfde gekko's waren als op Mauritius, de Phelsuma ornata, die we hopelijk op Île aux Aigrettes, op het einde van onze reis, gaan waarnemen...
Uit de literatuur blijkt dat hij voornamelijk leeft op de stammen van de Pandanus utilis, en dan liefst vanaf 3 m hoogte... en het is een zonneklopper. Dat valt dik tegen vandaag, het is al de ganse dag bewolkt, af en toe regen en zeker niet warm. Met een paar mensen, waaronder Walter, Patrice, Werner en Whinney, krijgen we een half uurtje de tijd op deze uitgelezen plek. En wanneer bijna iedereen in de bus zit, ... Bingo! Twee exemplaren, exact in de beschreven biotoop, laten zich heel

even zien. Bij gebrek aan zonneschijn lukken de foto's niet schitterend, maar Freds vreugde kan niet op! Ook Whinney en Werner hebben pogingen gedaan er mooie kiekjes van te maken, maar het resultaat is niet navenant de inspanning. Dan maar een paar foto's van Wikipedia...
Geen erg, we hebben hem gezien! En we genieten van het enthousiasme van de andere reisgenoten die in de bus zitten te wachten. Ik denk dat het aan onze brede smile duidelijk te zien is dat het ons is gelukt!
Een uurtje later komen we aan in een prachtig 5 sterren resort, Hotel Palm & Spa.
Deze locatie heeft niet alleen mooie kamers, maar ook een zeer aantrekkelijke bar... Het is hier relatief duur, maar ja, 5 sterren...
Prachtig avondmaal, à la carte, veel keuze, lekker en degelijk aan tafel opgediend!
Alles heel mooi verlicht, ook de brug van receptie en kamers naar bar en strand. Romantisch.

Vanavond nog gebeld met Helilagon, de helikoptermaatschappij met dewelke 14 reisgenoten van groep 2 morgenochtend gaan vliegen. Alles zou OK zijn, iedereen zou een brief op de kamer hebben liggen met de laatste info en de pick up modaliteiten. Nu nog hopen dat ze morgen blue sky hebben! De kans is groot, want ze vliegen vroeg 's ochtends, en zitten volledig aan de westkust, de droogste en meest zonnige kant van het eiland.

Woensdag 31 augustus: Piton de la Fournaise en omgeving; groep 2 'helikoptert' !
Overnachting: Hotel Palm & Spa

Heel snel krijgen we al nieuws via Koen hoe de heli-vluchten zijn verlopen. Heel goed dus. Spectaculair, adembenemend, geen vuiltje aan de lucht, enz. enz. Een heel klein stresspunt bij het wachten op de derde vlucht: de helikopter moet eerst een controlevlucht gaan doen om vast te stellen hoe erg het is met de pas uitgebroken brand op één van de hellingen van de vulkaan. Met 50 minuten vertraging kunnen dan ook de 2 laatste reisgenoten, Koen en Herman, samen met 4 andere toeristen, de lucht in. Oef! En als 'tegenprestatie' mochten zij, bij gebrek aan tijd, met draaiende schroeven instappen! Whouaww!

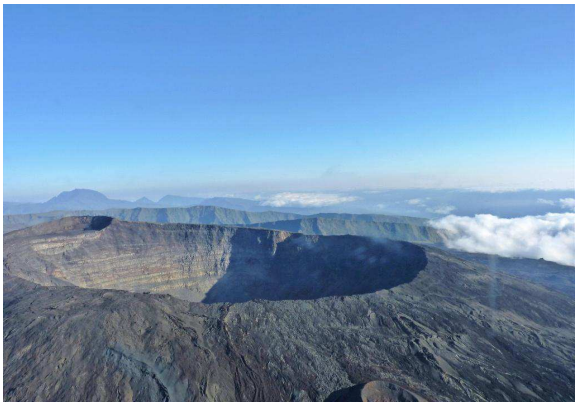

Wij brengen de ganse dag door in de wijde omgeving van de vulkaan, Le Piton de la Fournaise, met talrijke stops aan indrukwekkende uitkijkpunten.
Het is stralend weer, wolkeloze blauwe hemel met een verfrissend windje. Zalig!
We worden verwelkomd door een klein vogeltje dat duidelijk belangstelling heeft voor groepjes toeristen. Hij kreeg dan ook de naam “l'oiseau des voyageurs”. Het is de Réunionroodborsttapuit (Reunion Stonechat - Saxicola tectes). In het Creools wordt hij Tec-tec genoemd, naar het geluid dat hij bestendig laat horen. Het is een kleine zangvogel die behoort tot de familie van de vliegenvangers en die uitsluitend op La Réunion voorkomt! Waardevolle waarneming!

We beginnen aan de route naar 'Plaine des Cafres', een regio gekend voor veeteelt – we zien onze eerste koeien! - en bezaaid met oude endemische tamarinde bomen en acacia's.

Vanaf Bourg-Murat loopt de weg doorheen de bossen. Het landschap verandert hier volledig op een paar kilometer! Eén van de mooiste stopplaatsen vandaag is die van 'Nez de Boeuf' met een panoramisch uitzicht over de 'Rivière des Remparts' (zie foto). De vallei van deze oude rivier werd een eerste keer bedekt met lava bij een uitbarsting, 2.000 jaar geleden. En in 1965 had er een gigantische steenlawine plaats die het leven in de vallei zo goed als onmogelijk heeft gemaakt. Verschillende dorpjes liggen er nu volledig verlaten bij.

Iets later rijden we op en over de 'Plaine des Sables', een écht maanlandschap. Een oceaan van rode en okergekleurde as.

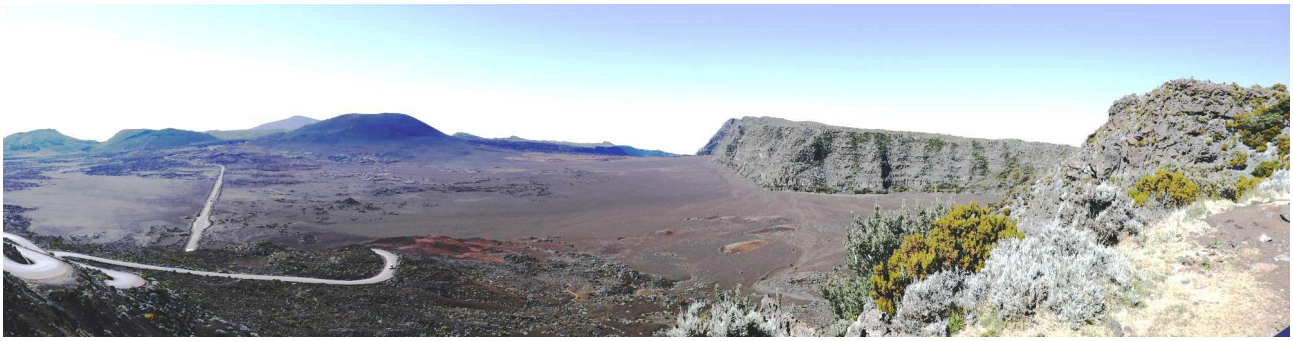

Het is hier dat we de brandweermannen zien die vanmorgen het brandje hebben moeten blussen dat aan de bron lag van het late vertrek van de laatste helikopter van groep 2.

De volgende halte is gewijd aan de Pas de Bellecombe.
De aankomst op deze bergpas, op 2.354 m hoogte, is adembenemend: hier krijgen we het mooiste uitzicht op de majestueuze Piton de la Fournaise en zien we, relatief dichtbij, een soort gigantische mierenleeuwenvallen. Wanneer we naar de uitleg gaan kijken op één van de borden, zien we inderdaad Formica leo staan, de naam van de dichtstbij zijnde kleine krater die alles weg heeft van een mierenleeuwenval! Een handvol dappere reisgezellen, waaronder Henk en Margriet, Staf, Patrick, Annie, Robert, Ludo en Francine, Wim, ... doen de afdaling. Proficiat! En het levert hen een onvergetelijke groepsfoto op, genomen door Annie. Robert staat ook niet op de foto. Snel als hij is, is hij al op de terugweg...
Een paar reisgenoten van groep 2 doen overmorgen ook deze afdaling: Daniëlle, Annie, Nicole en Jacqueline halen net niet de Formica, bij gebrek aan tijd; Herman, Jan, Ronald en Frans geraken wel tot aan deze fotogenieke mini-krater.

Weetjes over deze Formica leo-krater.
Deze kleine krater bestaat in feite uit 2 'vergane openingen', ten gevolge van een uitbarsting in 1753. Hij ligt op een hoogte van 2.218 m, dus ongeveer 150 m lager dan het uitkijkpunt waar de ganse groep staat. De afstand tussen deze krater en de hoofdkrater van de Piton de la Fournaise is 2,5 km. Elk jaar doen 400.000 mensen wat onze collega's nu hebben gedaan: op de rand van de krater gaan staan! En daarvoor moet je 20 m klimmen op de lavaschilfers. Het groot aantal bezoekers heeft ervoor gezorgd dat de bovenrand van de sintelkegel al met 3 meter is gezakt in 100 jaar: 'bezoek erosie' noemt men dat... Op Tenerife is het trouwens verboden om bepaalde van die kegels te beklimmen.
De naam Formica leo staat voor Mierenleeuw, het insect waarvan de valkuil en deze krater erg op elkaar lijken. De wetenschappelijke naam van Mierenleeuw is nochtans Myrmeleo en niet Formica leo. De reden van de 'foute' naam is eenvoudig: Carl Linnaeus, de grondlegger van de botanische en zoölogische nomenclatuur, heeft pas in 1769 de mierenleeuw beschreven en een (Griekse) wetenschappelijke naam toegewezen, terwijl 'onze' sintelkegel al in 1753 de naam Formica leo meekreeg.

Onvergetelijk deze plek, want het is nu juist op deze vlakte dat er, 10 dagen later, op 11 september, een uitbarsting plaats heeft, met grote lavastromen!
We hadden gehoopt op zo'n uitbarsting en men had in augustus al wat bevingen geregistreerd die er op wezen dat een eruptie mogelijk was, maar tijdens ons verblijf bleef de vulkaan in slaap. We zijn dus toch een beetje teleurgesteld om op 11 september te lezen dat er weer lava uit de krater vloeide!

Hier gaat het binnen 10 dagen gebeuren...

We hebben iets spectaculairs gemist....

Uitbarsting 11 september 2016 gezien vanaf de Pas de Bellecombe

Het middagmaal nemen we in een Table d'hôtes, Chez Ti'Rose. We worden verwelkomd met trommelgeroffel... de sympathieke 'speciale' dame speelt 'tamtam' maar ook andere oude instrumenten. Maar ook Anke, Ludo en Patrice laten zien wat ze kunnen!

Naast de muziek genieten we ook van lekkere wildpaté, bloedworst, marlijn, gekarameliseerd varkensvlees en als dessert cake, ijs en koffie. En nog een straffe pousse-café, de traditionele rhum arrangé!

Na deze uiterst gezellige Creoolse lunch stoppen we nog aan het 'Belvedère de Bois Court' dat ons een prachtig uitzicht geeft op 'Grand Bassin', een piepklein dorp genesteld op de bodem van een diepe kloof, aan de samenloop van drie rivieren. Het dorp ligt 700 m lager dan het uitkijkpunt waar we nu staan en is uitsluitend bereikbaar via een steil wandelpad! Hier wordt geëxperimenteerd met draadloze energietransmissie op lange afstand.

Aan deze belvedère de Bois Court stond vroeger een waterklok. *Er zijn er maar twee in de wereld. Helaas is deze van La Réunion gesneuveld bij het voorbijrazen van de cycloon Telleng op 1 februari 2013. Ze werd in gebruik genomen in 1987. De techno-nieuwsgierigen onder ons gaan best naar https://fr.wikipedia.org/wiki/Bois_Court om te weten te komen hoe dergelijke klok functioneert.*
De voorganger van dat soort klokken is de 'clepsydre', de oervorm van de waterklok, gebouwd in de jaren 1600 v.Chr. en ontdekt in Karnak (Egypte) in 1904. De eersten om de clepsydre meer accuraat te maken waren de Grieken. Ze gebruikten deze 'waterklok-avant-la-lettre' om de duurtijd van redevoeringen van politici te meten, om te weten wanneer de wacht moest worden afgelost, enz.
De namiddag brengen we grotendeels door in 'La Maison du Volcan', een tussen 2010 en 2014 vernieuwd museum, dat zijn deuren heropende op 5 augustus 2014. Gloednieuw dus! Het beroemd koppel vulkanologen Maurice en Katia Kraft waren er in 1990 de bedenkers van en werkten mee aan het wetenschappelijk concept. Even later, op 3 juni 1991, werden ze weggeblazen en gedood door een pyroclastische stroom van 650 graden Celsius op de vulkaan Unzen, in Japan, samen met 41 andere personen...

Heel mooie design, schitterende uitleg over vulkanisme in het algemeen en op île de La Réunion in het bijzonder. Er zijn ook verschillende quizzen waar zelfs een paar specialisten onder ons een verkeerd antwoord geven op... een vragenspel voor kids....!!
Het speelse hoogtepunt van de dag is de 4D-film**.** Het begin is wat vreemd, want van de verwachte trillingen en bruuske stoelbewegingen, geen spoor! Maar na een tiental minuten wordt het ons duidelijk... de film wordt stilgelegd en opnieuw afgespeeld... en nu functioneren alle attracties, van bewegende stoelen zoals in het vliegtuig tot zelfs kriebels tussen de benen wanneer 'we' dicht bij een murene komen, of een wolkje waterdruppels. Voor die zeer speciale attractie heeft Werner extra entreegeld moeten betalen. Waarvoor dank!

Rond 17.00u stoppen we nog even aan een grote Carrefour, om collega's toe te laten enkele inkopen te doen. Fred profiteert ervan om even de benen te strekken en steekt snel de hoofdbaan over, richting bosjes... Enkele minuten later komt hij terug zo fier als een gieter met een jonge Calotes versicolor, een goede 35 cm lang, waarvan de staart meer dan 20 cm telt.
De terugkeer naar het hotel verloopt niet zo goed. We komen terecht in een gigantische file! Het is niet alleen spitsuur, er zijn nog al die 'toeristen' die op het eiland zijn aangekomen om de zonsverduistering morgen te zien, en niet vergeten dat er hier, in het hele Zuiden, maar één weg is!
Wanneer we aankomen, rond 18.00u, in onze Palm & Spa, is het een blij terugzien van onze medereizigers van groep 2. We horen vele leuke verhalen, over het aantal vogelsoorten (Greet en Frans hebben al 19 soorten op hun lijstje staan, da's verdomd veel voor een vogelarm eiland), over een kameleon die Eddy heeft gevonden, de intense belevenis van de heli-vlucht, maar ook minder goed nieuws over het gedrag van de chauffeur en van Romeo, de gids.
De Fred krijgt verschillende keren, aan tafel, het bezoek van reisgenoten, met de vraag: “hebben jullie ook een kameleon gezien?” met een mooie grijns op het gezicht.... Geestig! Eddy, Edith en Greet beschrijven heel nauwkeurig waar ze hem hebben gevonden: Rechts van Chapelle Pointue, een verroeste ton, een paar vuilbakken, een grote boom... Waarvoor dank!

Het avondmaal is nu in buffetvorm, begrijpelijk, voor een groep van 51 personen....
Kwaliteit is iets minder dan gisteren, maar er heerst wel een heel gezellige sfeer aan onze ronde tafels.

Donderdag 1 september: Eclipse Day! Overnachting: Hotel Palm & Spa

Vanmorgen zijn een aantal mensen vroeg opgestaan, al is het maar om de speciale T-shirt, gemaakt door Selina, de dochter van Margriet en Henk, uit de koffer te halen. Selina runt een eigen bedrijfje, Skulls&Butterflies, en is al aan haar 2de creatie voor Urania; de vorige eclips-shirt was voor de zonsverduistering in Australië. Uit ervaring weten Margriet en Henk dat er ter plaatse vaak weinig of geen toffe eclips-shirts te vinden zijn. Bovendien is het leuk om als groep allemaal eenzelfde shirt te dragen op E-Day! En ze bestaan in verschillende maten, da's duidelijk te zien op de foto...

Maar onze mensen zijn ook vroeg uit de veren om de neus aan het venster te zetten om de weersomstandigheden in te schatten...
En? Het regent en het waait er flink op los! Het zal toch niet waar zijn zeker?
Amaai, amaai, amaai! Wat gebeurt er hier...? Een paar uur later komt de zon er stilaan door, maar het blijft sterk bewolkt.
De afspraak bestaat erin dat we om 10.30u samen komen om te horen wat er zou worden beslist: ofwel blijven we allen samen in het hotel, ofwel zakken we af naar de Eclipse village, speciaal voorzien voor deze uitzonderlijke dag: de zonsverduistering op La Réunion. Het gelegenheidsdorp ligt aan de Réserve naturelle Etang du Gol, nabij Saint-Louis. Deze Eclipse village is mede georganiseerd door de verantwoordelijken van het “Observatoire des Makes” (dat we morgen gaan bezoeken), samen met de overheden en toeristische diensten op het eiland.
We mogen dus, voor één keer, uitslapen, laat opstaan, kuieren of andere leuke dingen doen. En daar wordt intens van genoten...
Na een paar 'babbels' met het personeel i.v.m. het weer, wordt het ons snel duidelijk dat 20 km meer naar het noorden een groot verschil kan maken... dus wordt er beslist 2 busjes in te leggen om 35 van de 51 vrienden naar de Village te brengen. We zijn een beetje bang omwille van de mogelijke drukte. Geraken we op tijd ter plekke? Hoe lang zal de file zijn?
No worries! Om 11.00u komen we eraan, krijgen we elk een badge, en proberen we de weg naar het gereserveerde grasveld voor amateur-astronomen te bereiken. Het is hier één groot feest, een reuze kermis met alles erop en eraan. Fantastisch gezellig! 4.000 kijklustigen, vooral locals, lopen hier

rond met eclipsbrilletje in de hand, van de ene kleine attractie naar de andere, en vooral naar de talrijke eetkraampjes. Zelfs Miss Réunion loopt hier rond!

Het eclipsdorp bestaat uit twee delen. Het deel voor het grote publiek heeft eet- en drinkkraampjes, een reuzegroot scherm waar het live-beeld van de zon geprojecteerd wordt, en panelen voorzien van "kijkgaten met zonnefilters", om iedereen veilig naar de zon te laten kijken. De opkomst is dubbel zo groot als verwacht, dus het is er op de koppen lopen en er heerst een gezellige festival-sfeer. Op het deel voorzien voor de amateur-astronomen is het een pak rustiger, maar de ambiance is niet ver weg!
We zijn heel tevreden met de gekozen waarnemingslocatie. Enige spelbreker is een forse passaatwind. Allerhande constructies moeten de statieven waarop de camera's en telescopen staan, verzwaren om te beletten dat ze omwaaien. Niet altijd succesvol... de meeste beelden door de telescopen trillen. Op zeker moment komen er toch nog enkele wolken dreigen, maar daar blijft het bij. Het is grotendeels helder gedurende de volledige zonsverduistering. We voegen een geslaagde eclips toe aan onze lijst! Wat vanavond natuurlijk op gepaste wijze zal gevierd worden.

Wat is een ringvormige eclips?

Een ringvormige zonsverduistering is in feite een bijzondere variant op een gedeeltelijke zonsverduistering. De baan van de maan om de aarde is niet precies cirkelvormig, waardoor de maan soms dicht bij, soms ver van de aarde afstaat. In het laatste geval kan het voorkomen dat de maan slechts het middelste gedeelte van de zon afdekt. Er is dan een ringvormige zonsverduistering te zien.

Wat we te zien krijgen is werkelijk spectaculair. Eén van de mooiste ringvormige eclipsen ooit!

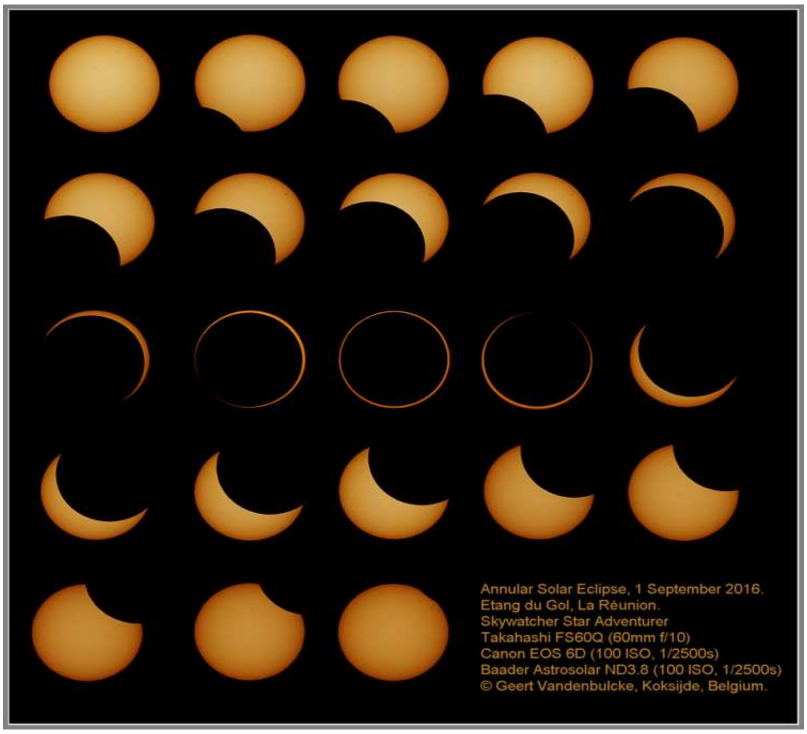

Met dank aan Geert VDB voor deze schitterende fotomontage.

Mooi en ontroerend, er vloeien her en der wat traantjes. Iedereen dolgelukkig!
Een paar mensen worden aangesproken door journalisten. Zo ook Walter voor de JIR (Journal de l'île de La Réunion) en voor Editions de l'Avenir (met Sven Husquin voor Waalse krant) . Hierna het uittreksel van l'Avenir.

MONDE

« Je vis l'éclipse sans télescope, sans appareil photo. Je ressens juste ce qui se passe. »
Walter VAN REGEMORTEL

10 C'est déjà la dixième éclipse à laquelle assiste l'Anversois. Et la 11e, ce sera l'an prochain aux USA.

Un spectacle unique qui dure moins de trois minutes

Walter, le Belge chasseur d'éclipses

L'Anversois Walter Van Regemortel parcourt des dizaines de milliers de kilomètres pour chasser les éclipses. Nous l'avons croisé hier à La Réunion.

• À Saint-Louis (La Réunion), Samuel HUSQUIN

14 heures, 12 minutes et 8 secondes. Le moment exact choisi, hier, par la Lune pour passer l'anneau au Soleil sur l'île de La Réunion. La phase centrale, celle où la lumière solaire est dévorée à 94 %, a beau durer moins de trois minutes : des milliers de spectateurs ont rejoint le village de l'éclipse, au bord de l'Océan indien, pour déguster le spectacle.

Parmi eux, un peu de tout. Ici, c'est un soldat de l'Empire, non pas napoléonien ... génaire local, au bras de sa « maman » au visage un peu contrarié.

Entre les stands de ... Urania. Walter est probablement le plus inconditionnel de ces phénomènes célestes ... tographie pas. Je vis, j'observe, je ressens... Et c'est comme ça depuis ma première. » C'était le ...

L'Anversois a depuis lors gagné les zones les plus lointaines, comme l'Australie ou Sumatra, pour retrouver ces incroyables sensations. Avec toujours cette même poussée extrême de félicité. Hier, peu avant 14 heures, on a retrouvé Walter et ses amis d'Urania. *« Allez, on remballe tout, on doit être au bus à deux heures »*, lance le petit comique de la bande. Mais la rigolade laisse rapidement la place à une grande concentration. La plupart se saisissent de lunettes, de télescopes, de caméras adaptées. Walter déambule parmi ses copains, utilisant ses seuls sens pour capter les vibrations cosmiques. Une tape dans le dos de l'un, une ...

Walter est au milieu des télescopes et des appareils photos mais c'est seulement avec ses yeux qu'il capte l'éclipse.

De terugkeer is een ware chaos. Gigantische files overal, maar dat kan ons weinig schelen. De eclips is "binnen"!

Wanneer een eerste groep in het hotel aankomt, krijgen we nog iets te eten, o.a. FRIETEN!!
Hele leuke verrassing! En de mussen zijn van de partij! Bij elke maaltijd die we hier nuttigen, zitten er een aantal te wachten tot iemand rechtstaat. Dan vliegen ze snel naar het onbewaakt bord...
Hier, niet minder dan acht mussen bij een lekker dessertje!

De 2de groep, die de zonsverduistering tot na het 4de contact hebben beleefd, zullen het zonder vier-uurtje moeten stellen. Maar geen nood. Iedereen is super gelukkig.
Ook de 16 hotelblijvers hebben het goed gehad. Het eerste en laatste gedeelte van het natuurfenomeen waren OK, alleen het live beeld van de echte ringvorm hebben ze moeten missen.
Ze hebben alles wel goed kunnen volgen op TV. En ze hebben de ganse dag kunnen genieten van het comfort van dit sjiek resort, met warmwaterzwembad, massage, enz. enz.

Om 19.15u is er feest: traditiegetrouw, na de eclips, knallen de flessen op Uraniareizen!
Heel mooie en goed verzorgde receptie! Well done, Hilde en Werner! Dank u!

Een uurtje later zitten we weeral aan tafel. We beginnen met Terrine de foie gras met gelée d'ananas!

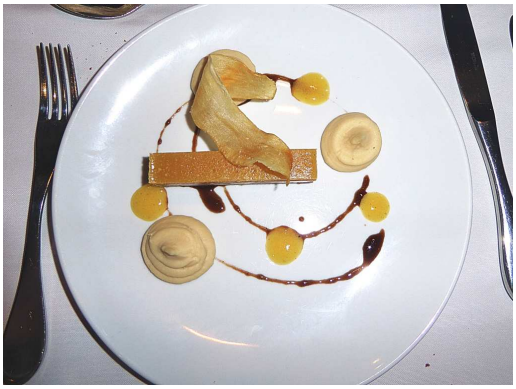

Amaai, da's lekker!

En dan volgt een visbuffet met shrimps, marlijn, zwaardvis, wok groeten en een schitterend dessert van exotische vruchten met amandelpuree!

Na deze onvergetelijke 'één september-eclipsdag' en het uitstekend avondmaal kruipen we lekker onder de dekens. Een welverdiende rust na een dag vol emoties!

Vrijdag 2 september: Observatoire des Makes – Copacabana lunch – Kelonia
Overnachting: Hotel LUX

Terwijl groep 2 nog één dag langer in dit mooi complex verblijft, trekken wij noordwaarts.
In tegenstelling met het voorziene programma, gaan we de activiteiten van zaterdag vandaag doen.
We beginnen met een bezoek aan de Grande Anse, een schitterende baai, genesteld aan de voet van Piton de Grande Anse, met zijn wit zandstrand en kokosbomen. Zwemmen is hier gevaarlijk door de sterke stromingen en de aanwezigheid van haaien; maar een natuurlijk zwembad aangelegd ten zuiden van het strand biedt groot en klein de gelegenheid om zorgeloos te genieten van de zee.
Er is geen zon, het is erg fris vanmorgen. Weg ook de laatste kans voor de Fred om nog een Phelsuma inexpectata te vinden!
Een bezoek aan de lokale sterrenwacht mag natuurlijk niet ontbreken op een Urania reis! Het is een klein uurtje rijden en 900m klimmen naar het 'Observatoire astronomique de la Plaine des Makes'. Om 08.30u krijgen we een rondleiding geleid door Michel Vignand, een 'BV' op La Réunion. Hij is professor aan de 'Ecole Normale de Saint-Denis de La Réunion' en voorzitter van de 'Association Astronomique Réunionnaise'. Op de foto genomen op de astronomen-weide staat hij uiterst links, samen met twee collega's en de 1,92m lange Miss Réunion, Ambre N'guyen, die daar toen rondliep!

We maken kennis met de telescopen van het Observatoire des Makes en de didactische opstellingen. In de voortuin staan verschillende oudere instrumenten en zonnewijzers maar ook een heel stel telescopen zoals de C8, C9, C11 XLT GoTo, C14, C15, DS16 en een camera CCD zijn aanwezig in overdekte ruimten. De gebouwen werden neergezet tussen 1986 en 1991, in samenwerking met het 'Observatoire de Paris' en met Europese subsidies.

Michel vertelt ons een kleine anekdote i.v.m. subsidies: “wanneer we aan Europa geld vroegen om een klein klaslokaal te bouwen, was het antwoord NON! Iets later hebben we gezegd dat het voor een vergaderzaal was. Dan kregen we een OUI! Michel weet ons nog te vertellen dat ze hier 25.000 eclipsbrilletjes hebben verkocht!

Het is hier relatief koud, zwaar bewolkt, geen zon. Weersomstandigheden die niet kloppen bij een sterrenwacht...
Op een bepaald ogenblik komt er een tweede gids aan, met donkere huidskleur, en Michel zegt ons: “gelukkig dat je ons overdag komt bezoeken, want 's nachts zouden jullie deze gids niet eens zien staan”!
Dat vertaalt goed de ontspannen sfeer en de humor die op eiland heerst.

Het is 13.00u, we rijden naar La-Saline-les-Bains voor een lekkere lunch, op het strand, in het Copacabana beach restaurant. De zon schijnt hier volop! Zalig warm.
Maar qua temperatuur worden we toch nog geklopt door het thuisfront. In Vlaanderen is het nu 32 graden...! Dat halen we hier geen enkele dag!
We genieten van de omgeving en van de lekkere zwaardvis, carpaccio van tonijn en wijn à volonté.
Whinney heeft de smaak van het dessertje te pakken en slaat noch het tweede noch het derde af... het is dan ook een heel lekkere carpaccio van exotisch fruit!
Bij het verlaten van dit leuk restaurant kan Geert een mooie foto maken van een Goudstofdaggekko, (Gold Dust Day Gecko - Phelsuma laticauda). *Deze soort komt van nature voor in het noorden van Madagaskar. Tussen de schouders vertonen ze talrijke gouden spikkeltjes, waaraan deze gekko zijn naam te danken heeft. Zoals de meeste gekko's hebben ook deze dieren lamellae, heel kleine huidplooien aan de voeten, waaraan zeer veel kleine haartjes zitten die zo klein zijn dat ze zogenaamde vanderwaalskrachten opwekken.* Gedetailleerde uitleg daarover op blz. 48.

We blijven hier hangen tot 15.00u en vertrekken dan naar de lievelingsbeestjes van Hilde: we brengen een bezoek aan Kelonia, l'Observatoire des tortues marines. Hier worden zieke en gekwetste zeeschildpadden verzorgd, met de bedoeling ze terug vrij te laten. Kelonia neemt ook deel aan programma's ter bescherming van de schildpadden en hun biotoop in de Indische oceaan.

Weetjes over Kelonia.
Twee kilometers ten noorden van St-Leu, aan de kust, ligt het schildpaddenopvangcentrum Kelonia. Ze hebben hier verschillende soorten zeeschildpadden. Van hele kleintjes tot mega zeeschildpadden. Dit zijn de zeeschildpadden die je ook in de wateren rondom Réunion kan tegenkomen. Hier verblijven ook een paar landschildpadden: de Seychellen reuzenschildpadden, die we later in het wild zullen ontmoeten (blz. 66), en die samen met de Galapagos reuzenschildpadden de grootste ter wereld zijn, en ook nog de kleinere Madagaskarlandschildpadden waarvan elk schild meer dan 10.000 euro waard is! (foto rechts).
De Madagaskarschildpad is endemisch op Madagaskar, en komt voor in het noordwesten van het land in het nationaal park Baie de Baly. Vroeger kwam de soort in een groter gebied voor, inclusief enkele omliggende eilanden, maar deze populaties zijn verdwenen. Er zijn vermoedelijk slechts enkele honderden exemplaren in het wild. Het is hiermee één van de meest bedreigde soorten schildpadden ter wereld.

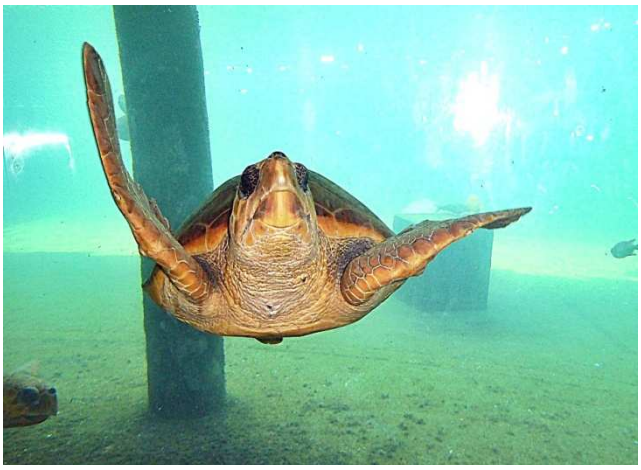

Naast de grote open lucht aquaria is er ook een kleine tentoonstelling met veel informatie over de schildpadden bijv. waar ze de eitjes leggen en in welke zee welke schildpad voorkomt. En om af te sluiten, een mooie shop, met tal van kunstvoorwerpen op basis van schildpad, uit 18e en 19e eeuw: kammen, toiletsets, prachtige waaiers.

Om 16.30u stoppen we voor een kort bezoek aan een markt. Hier hebben we het gevoel in Arles, Nîmes of Marseille rond te lopen, helemaal de sfeer van Zuid-Frankrijk.

Patrice en Walter gaan op zoek naar een schoenenwinkel, want Walter is dringend aan een paar nieuwe stapschoenen toe.
Het vorig paar heeft het deels begeven, en na een reparatiepoging heeft hij het helemaal naar de vaantjes geholpen!
Minder dan 20 minuten later zien we een opgeluchte Walter met brede smile verschijnen: 'Operation shoes' is geslaagd!

Op de achterruit van de bus die vóór ons rijdt, zien we een grote 30 € geschreven. Dat is het bedrag van de boete voor zwartrijders!

Rond 18.00u komen we aan in ons volgende 5-sterren hotel, de LUX.
De dames aan de receptie dragen de traditionele Tamil kledij. Heel mooi! Ze dragen die tenue omdat dat het handelsmerk is van de LUX-keten. De oprichter en grote baas is een Tamil-Mauritiaan en in de meeste LUX-hotels dragen 'zijn' dames de Tamilkledij.
Maar wanneer er bv een belangrijke groep Chinezen aankomt, dan past het personeel van de receptie zijn outfit aan...

Het duurt vrij lang vooraleer alle kamers zijn toegewezen, maar het is de moeite om te wachten: prachtige luxe kamers met ruime badkamer, alles erop en eraan, mooi ruim discreet terras!

Na de verdeling van de kamers kunnen we aanschuiven aan het buffet van La Cuisine, één van de vier restaurants van dit resort. Hier is de wijn à volonté! Geen reden om te overdrijven, maar het is toch leuk meegenomen.

Zaterdag 3 september: Cirque de Cilaos
Overnachting: Hotel LUX

Vandaag bezoeken we Cirque de Cilaos, het meest zuidelijke en droogste amfitheater van de drie.
Cilaos is tevens het meest ‘verstedelijkt’ van de drie keteldalen. Na een weg met ontelbare bochten, zullen we een rustig en met bloemen opgefrist stadje verkennen. Het keteldal verwierf een zekere bekendheid vanwege zijn warmwaterbronnen die ontdekt werden in 1819.

Ook het borduurwerk van Cilaos maakt deel uit van het erfgoed en kreeg internationale erkenning. In het dal wordt wijn geproduceerd die in 2004 de naam kreeg van ‘premier cru de l’Océan Indien’.

We hebben er een nieuwe passagier bij, Anais, de dochter van onze chauffeur. De school is gesloten en hij heeft geen oppas. Dus met de papa mee... Zo eenvoudig kan het dus.

Onze eerste fotostop is in Saint-Leu, aan de “Souffleur”, de bekendste blow hole van de kust.
Het is een lavatunnel die bij grote golven wordt gevuld met water. De lucht die in de grot aanwezig is wordt samengeperst en ontsnapt met grote druk. Daardoor wordt het water onder vorm van miljoenen druppeltjes, zoals een geiser, naar omhoog gestuurd. En met een beetje geluk krijg je er gratis een mooie regenboog bij, zoals op onze foto.

Maandag 29/8 hielden onze reisgenoten van groep 2 hier ook halte. Groepsfoto met zicht op zee...

Wanneer we Saint-Louis doorrijden, geeft Patrice ons een beetje uitleg over de omgeving. Hier woont één van de grootste Indische gemeenschappen van het eiland. Tot in 1990 kon men hier ossenwagens zien rijden en er was ook een spoorlijn. De eerste auto op La Réunion was een Peugeot, die zijn intrede maakte in 1900. Met de komst van meer mensen kwamen er ook meer auto's en vrachtwagens en werd de trein minder en minder gebruikt. Het onderhoud kwam op een laag pitje te staan en uiteindelijk werd het treinverkeer afgeschaft.
In onze bus staat de radio aan. De zender heet “FREE DOM”. Een doordenkertje i.v.m. DOM (Départements d'Outre-mer) ...

De weg naar Cilaos is gebouwd tussen 1927 en 1932. Voordien was het een smal bergpad gemaakt door de slaven die ontsnapt waren en die zich in de bergen gingen verstoppen. De oorsprong van de naam Cilaos is terug te vinden bij de slaven uit Madagaskar. “Tsilaosa” betekent zoveel als “de plek waar men zich in veiligheid voelt”. Overduidelijk dus! De slaven lieten zich van grote hoogte afzakken in het keteldal door middel van lianen, om zeker geen sporen achter te laten voor de slavenjagers, 'les chasseurs de Marrons'...
Vanaf de ingang van de Cirque is het nog 35 km en 427 bochten ver! En laat ons die enge tunnel niet vergeten, le Tunnel de Gueule Rouge, 112m lang en amper 3m breed. Dat geeft, voor onze bus, een speling van 15 cm naast elke buitenspiegel!
Het is verrassend stil in onze bus....

Het is een heel mooie rit, langs kloven en indrukwekkende afgronden. Na ontelbare haarspeld-bochten en schitterende berglandschappen komen we aan in Cilaos, gelegen op 1.300m hoogte.
We hebben geluk: volle zon en staalblauwe lucht! Een leuk stadje met 7.000 inwoners.

Maar het is niet omdat je heel afgelegen woont dat de omgeving rustig is... dat zien we op verschillende protest-affiches zoals deze...

We bezoeken er La Maison de la Broderie, waar we prachtige traditionele borduurwerken kunnen bewonderen. Het zijn de dochters van de geneesheer van de thermale baden, Dr. Mac Auliffe, die vanaf het jaar 1900 de jonge dames van Cilaos de kunst van het borduurwerk hebben aangeleerd.
Deze ambachtelijke techniek werd van generatie tot generatie doorgegeven tot in 1996. Bij gebrek aan vrijwilligers ging het huis toen dicht.
Gelukkig hebben een paar werksters, waaronder Mevr. Suzanne Maillot, die we op de eerste verdieping aan het werk zien, zich ingezet om deze activiteit nieuw leven in te blazen. En het is pas vorig jaar, in 2015, dat "La Maison de la Broderie" opnieuw haar deuren heeft geopend!

Om een idee te hebben van hoelang het duurt om een broderie te maken: een tafeldoekje van één meter lang vergt 3 maand werk!

Hier is ook een fabriek om drinkwater te produceren, genre Vichy. Het originele in het productieproces is dat het water vanuit de vallei hier naar boven wordt gepompt...

Om 11.30u komen we aan de Point de vue van het keteldal Cilaos en doet een deel van de groep een boswandeling van 2 km, naar en rond La Roche Merveilleuse. Van hieruit krijgen we een mooi panorama van het noordelijke deel van de Cirque en het stadje. We staan op 1.435m hoogte.

De wandeling op zich is niet echt bijzonder: de aangekondigde duurtijd zou anderhalf uur zijn, maar na 45 minuten zijn we terug bij de rest van de groep. Het is vooral een botanische wandeling, met veel uitleg en gedichten langs het pad. Wie deze niet allemaal leest, is inderdaad snel terug...

Ik onthoud vooral het baardmos, hier Barbe de Saint-Antoine (Usnea barbata) genoemd.
Baardmossen zijn korstmossen die in de vorm van een groengrauwe baard afhangen van de takken van levende of dode bomen in vochtige bossen.

Het zijn organismen die opgebouwd zijn uit een alg en een schimmel die in symbiose met elkaar leven. Uitwendig bestaan zij gewoonlijk uit een netwerk van schimmeldraden, waarin de algen liggen ingebed. Korstmossen zijn in staat extreme milieuomstandigheden te overleven.
Usnea barbara bevat usninezuur, De rol die usninezuur in het metabolisme van korstmossen speelt, is niet geheel opgehelderd. Men neemt aan dat het de korstmossen tegen ultraviolette straling beschermt en door zijn intens bittere smaak korstmossen ook beschermt tegen begrazing.
Usninezuur heeft een aantal biologische eigenschappen, zoals een antibacteriële werking tegen gram-positieve bacteriën, waaronder Mycobacterium tuberculosis, Staphylococcus, Streptococcus en Pneumococcus.

Maandag 29/8 hebben o.a. Greet en Frans, van groep 2, hier twee schitterende waarnemingen gedaan. Ze hebben namelijk de Maskarenenparadijsmonarch en de Grijze Réunionbrilvogel kunnen fotograferen.

De eerste, de Mascarene Paradise-Flycatcher (Terpsiphone bourbonnensis bourbonnensis) is een ondersoort van de Paradijsmonarch die uitsluitend hier voor komt, en nergens anders in de wereld!
Hij vertoeft bij voorkeur in vochtige primaire bossen op een hoogte van 2000m. Het mannetje is herkenbaar aan zijn blauwe kop en een mooi lichtblauw ringetje rond het oog. Hij voedt zich voornamelijk met muggen, vlinders en libellen die hij in volle vlucht vangt, na een soms acrobatische achtervolging. Deze vogelsoort is bij wet beschermd sinds 1989. Op wegvangen of verhandelen staan zware gevangenisstraffen en hoge geldboetes!

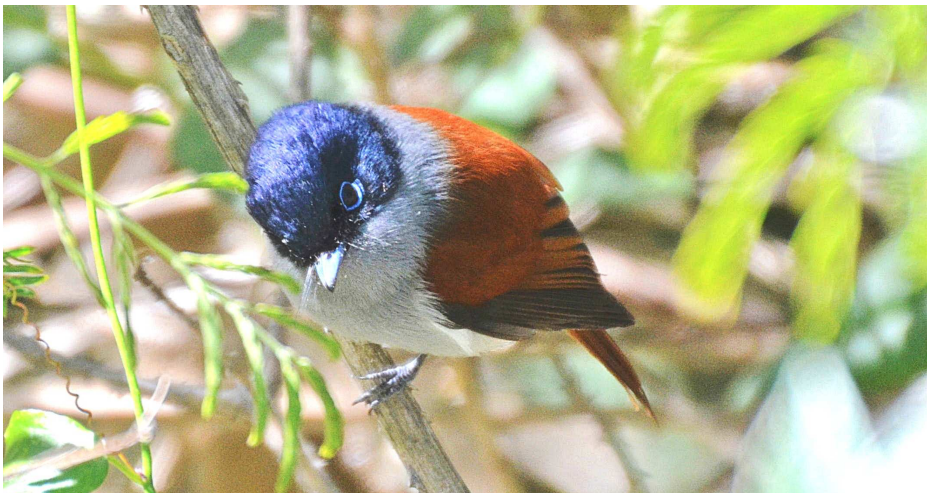

De tweede soort die ze te pakken krijgen is de Grijze Réunionbrilvogel (Reunion Grey White-eye - Zosterops borbonicus). *Deze Brilvogel komt ook alleen voor op La Réunion, zoals de vorige Paradijsmonarch. Maar sterker nog: er komen drie verschillende ondersoorten voor op ons eiland!*

En dit exemplaar hoort bij de ondersoort Zosterops borbonicus xerophilus, die uitsluitend hier aan de Westkust aanwezig is! Dit vogeltje is amper 9 cm, even klein dus als ons Winterkoninkje thuis,

maar onmisbaar in de natuur: hij is dé bestuiver van de orchidee Angraecum striatum en van de Trochetia granulata, een endemische struik met witte bloempjes.

Na de lunch, waar Anais, het dochtertje van onze chauffeur George-Marie een klein beetje een hoofdrol opeist, maken we nog een korte wandeling door het stadje. Ook in de bus weet ze ons te entertainen.

Deze schitterende excursie in Cirque de Cilaos loopt op haar einde. We keren terug naar ons hotel, langs die beruchte “bochtenweg”. Tijd zat nadien om nog te wandelen en supergezellig te genieten van een mooie sunset op het strand.

Geert maakt ons attent op het feit dat we, enkele minuten na de volledige zonsondergang, kans maken op de eerste maansikkel. En inderdaad, heel fijne sterk verlichte sikkel, samen met Venus, Jupiter en Mercurius! Een mooiere afsluiter konden we niet wensen.

In dit mooie kader heeft dan ook nog een huwelijksfeest plaats, wat ons een leuk vuurwerk oplevert. Omwille van dit feest moeten wij naar een 2de restaurant van het hotel, Le Bar, in open lucht en met een kleurrijke verlichting.
Tegen de muren en op de ramen van het hotel zijn veel kleine bruine nachtgekko's te zien. Hier lopen 2 soorten rond: de Gehyra mutilata en de Hemidactylus frenatus

De soort Gehyra mutilata (Four-clawed Gecko, geen Nederlandse naam) wordt in het Engels soms 'suikerhagedis' genoemd vanwege de voorkeur voor zoete stoffen. *De wetenschappelijke soortnaam 'mutilata' (= verminking) komt van het feit dat hij maar 4 klauwtjes aan de 'voeten' heeft in plaats van de klassieke 5.*
Hij is zo wereldwijd verspreid dat er geen absolute zekerheid is over zijn herkomst, maar Zuidoost Azië lijkt het meest betrouwbare.

De Tjiktjak (Pacific House Gecko - Hemidactylus frenatus) heeft zijn Nederlandse naam te danken aan het geluid dat deze gekko produceert om zijn territorium te verdedigen en de andere sekse te lokken in de voorplantingstijd.

Deze gekko heeft een zeer groot verspreidingsgebied en komt in verschillende werelddelen voor.
Het is van oorsprong een bosbewoner maar de tjitjak schuwt de mens niet en komt veel voor bij en in de huizen. Hij wordt in warmere streken erg gewaardeerd omdat hij in stedelijke gebieden enorme hoeveelheden insecten opruimt, zoals huiskrekels en kakkerlakken.
Alle Tjiktjaks zijn wijfjes en reproduceren door middel van een proces dat bekend staat als parthenogenese, waardoor jongen ontstaan uit onbevruchte eieren. Dat verklaart meteen een deel het succes van de verspreiding: één wijfje volstaat om een gebiedje te koloniseren...!

Weetjes over de gekko's:
Gekko's staan bekend om hun vermogen om tegen allerlei oppervlakken te klimmen, zelfs verticaal en ondersteboven op glas. Ze dragen gegroefde structuren aan de onderzijde van de tenen. Deze groefjes worden de hechtlamellen genoemd. Dat deze structuren verantwoordelijk waren voor de extreme kleefkracht was al heel lang bekend, maar het onderliggende principe vormde een groot raadsel. In eerste instantie ging men ervan uit dat de dieren gebruikmaakten van een soort kleverige lijmstof zoals bij slakken voorkomt. Er werden bij onderzoek hiernaar echter nooit resten van een dergelijke kleefstof aangetroffen, waardoor dit al snel in twijfel werd getrokken. Ook werd geopperd dat de tenen voorzien waren van kleine zuignapjes om zich vast te houden. Zuignappen worden door verschillende diergroepen gebruikt om zich te hechten, zoals door boomkikkers en inktvissen. Op zeer gladde oppervlakken echter, zoals sterk gepolijst glas, bleken de gekko's zich in het geheel niet te kunnen hechten, terwijl zuignapjes of een kleefstof hierop juist zeer effectief zouden zijn. Toen de poten voor het eerst onder een zeer sterke vergroting werden bekeken, bleek dat de lamellen niet alleen waren voorzien van 5 micrometer kleine haartjes, maar dat die haartjes zelf weer voorzien waren van nog fijnere structuren van 0,2 micrometer, die eindigden in extreem dunne uitlopers.

De schaal van de uitlopers is zo klein dat ze op een atomaire schaal worden aangetrokken door de ondergrond, waarbij de vanderwaalskrachten, de onderlinge aantrekkingskrachten tussen atomen, een belangrijke rol spelen. Het is deze interactie - de vanderwaalskracht - die de gekko zijn enorme kleefkracht geeft. De gekko kan deze krachten echter niet 'aan' en 'uit' zetten, hij plakt vast aan een oppervlak zodra de tenen contact maken, en kan pas weer los komen door de tenen in een hoek van ongeveer dertig graden op te lichten. Het bijzondere aan deze aanpassing is dat het systeem altijd werkt; er zijn geen vloeistoffen of andere stoffen nodig. Niet alle soorten bezitten hechtlamellen. Verschillende woestijnbewonende soorten hebben ze niet. Omdat deze gekko's op los zand leven zouden de lamellen de voortbeweging eerder belemmeren dan bevorderen.

Zondag 4 september: Cirque de Mafate – Stokerij van oliën – Musée de Villèle
Overnachting: Hotel LUX

Vanochtend rijden we naar het uitzichtpunt Piton Maido om een glimp op te vangen van de indrukwekkende en onherbergzame Cirque de Mafate.
We vertrekken vroeg, om 07.00u, om meer kans te hebben op mooi weer en weinig toeristen.
In één uur tijd klimmen we van het zeespiegelniveau tot meer dan 2.200 m hoog, waarbij we tal van landschappen doorkruisen, gaande van savanne, mangoplantages, suikerrietvelden, geraniumvelden, over graslanden en primaire bossen tot uiteindelijk de hoge toppen van het eiland.
Een eerste stop laat ons de stadjes aan de kust en de zee bewonderen. Dan volgt er een halte met uitzicht op de cirque en de geïsoleerde dorpjes.
Dit is ontegensprekelijk één van de meest spectaculaire uitkijkpunten van La Réunion!
Maar Werner is de batterij van zijn fototoestel vergeten op de kamer! De redder van dienst heet Frits. Zijn reservebatterij past perfect! En het resultaat is... 86 foto's in minder dan vijf minuten!

De meest intrigerende, want meest gesloten van de valleien op het eiland, is de Cirque de Mafate, en met reden : er is geen enkele berijdbare weg naartoe zodat er geen autoverkeer is. Slaven die in de achttiende eeuw het domein van hun meester ontvluchtten, trokken zich als eersten terug in de onherbergzame delen van het eiland en overleefden er zo goed en zo kwaad als het kon. Later kwamen daar de Petits blancs bij, verarmde blanke kolonisten, die volledig zelfvoorzienend er het beste van maakten. Twintig jaar geleden was hun aantal teruggevallen op 1500, vandaag zijn ze nog met de helft. Het groene toerisme en de bijbehorende trekkers zorgden wel voor nieuwe impulsen, maar als jongeren de kans krijgen, ontvluchten ze de afgesloten wereld van de vallei.
Tot halverwege de jaren dertig van vorige eeuw ontbrak er elke vorm van geneeskundige hulp, vandaag wonen er twee verpleegsters in La Nouvelle, met zijn tweehonderd zielen het grootste gehucht van de Cirque de Mafate; als het echt menens wordt, kan een zwaar zieke per helikopter worden afgevoerd. Het gebruik van zonne-energie en de komst van de gsm hebben het leven er wat draaglijker gemaakt. Jaren geleden werkte er de enige postbode, die op maandag te voet met zijn brieventas vertrok en pas op zaterdag zijn ronde afsloot. Onderweg logeerde hij bij de bewoners.

Toch is de Cirque de Mafate een paradijs voor wie het stappen niet schuwt. Men kan er een meerdaagse trekking boeken, al wordt dat vaak een natte bedoening, want wolken en regen zijn nooit veraf.

Het is 10.00u wanneer we, op de terugweg, een interessante stop doen aan “La Petite France”, distillerie L'Alambic, een stokerij met nog een echte alambic en waar we getuige zijn van het procedé om essentiële oliën aan geraniums te onttrekken.

Deze artisanale stokerij bestaat al 3 generaties. Jean-Yves Bègue en zijn familie proberen te overleven, maar flirten al lang met de armoedegrens. Met zijn echtgenote, 3 zonen en een schoondochter die werkloos zijn, is het hard werken en zeer moeilijk om rond te komen.
In het laagseizoen zijn er amper toeristen en stapelen de onbetaalde facturen zich op: eerst zorgen dat er eten op tafel komt, vertelt Jean-Yves ons, duidelijk verlegen... In het hoogseizoen, en bij passages van groepen die genoeg spenderen, zoals de onze, is er een inhaalmanoeuvre van betalingen. Maar het is al een tiental jaren kantje boord.

Een paar kilometers verder, richting Saint-Paul, houden we halt aan de Chapelle Pointue. Spannende stop voor de Fred, want het is hier dat Eddy, van de 2de groep, een paar dagen geleden 'zijn' kameleon heeft gevonden en aan de rest van de groep heeft kunnen aanwijzen!
Terwijl de reisgenoten het interieur van de kapel bezoeken, “scant” de Fred de omgeving, op zoek naar dat zeldzaam en eigenaardig reptiel.
Het duurt niet lang of de verlossende kreet komt eraan. Loud and clear!
Daar zit hij dus, op 2m hoogte, op een zijtak in de boom beschreven door Eddy en C°!
Fred laat de groep rustig zoeken om te laten ervaren hoe moeilijk het is om dit beestje te onderscheiden van zijn omgeving. Patrick is de eerste die haar weet zitten, gevolgd door Annie, als mijn geheugen mij niet in de steek laat...

Weetjes over de Panterkameleon (Panther Chameleon – Furcifer pardalis)
Deze soort komt alleen voor in het noorden van Madagaskar. Op Mauritius en La Réunion is hij bewust uitgezet, waarschijnlijk reeds in de XVIIe eeuw. Omwille van zijn uiterst trage bewegingen, wordt hij op ons eiland 'L'Endormi' genoemd, wat staat voor 'de Slaapkop'.

De habitat bestaat uit struiken en bomen in vochtige bosachtige gebieden. De panterkameleon is een echte klimmer die maar zelden op de bodem komt. Het voedsel bestaat uit insecten en andere kleine dieren; deze soort wil ook nog wel eens kleine vogels of hagedissen pakken. Het is bekend dat kameleons van kleur veranderen ter camouflage, maar deze verkleuringen zijn ook van belang bij de communicatie, bijvoorbeeld om vrouwtjes te lokken.
Vrouwtjes, die al bevrucht zijn, geven hiermee aan, dat ze niet bereid zijn tot paring.
Het veranderen van kleur is niet, zoals algemeen aangenomen, ter aanpassing van zijn omgeving, maar heeft dus te maken met gemoedsstemming.

De kameleon zit rustig op zijn takje, is groen en dus moeilijk te zien. Om de relatief snelle kleurverandering te kunnen aantonen, plukt Fred het beestje voorzichtig uit de boom, laat hem een paar keer bijten in de wijsvinger, en nu gebeurt het: het originele groen verandert vrij snel in een witte brede horizontale lijn op de flanken, er verschijnen zwarte verticale banden op de rug en de keel wordt knalrood! Mooi mooi mooi! Spectaculair! Vergelijk onderstaande foto met deze van vorige pagina...

Het is gezellig druk rond de kameleon...

Mooie herinneringen!

Ah ja, we kwamen hier voor de kapel...
Deze katholieke kapel is het oudste 'Monument historique' van het eiland, geklasseerd in 1970. Het is gebouwd in 1842 in neogotische stijl en maakte vroeger deel uit van het grote Domaine de la Villèle, eigendom van de familie Desbassayns. Hier ligt Madame Desbassayns begraven, ooit de rijkste en de beroemdste vrouw uit de geschiedenis van La Réunion. Ze overleed in 1846 en was toen 90 jaar oud. Ze gaf het leven aan 11 kinderen, werd de schoonmoeder van de graaf Joseph de Villèle, minister van Lodewijk XVIII en Charles X, had tot 406 slaven in dienst op haar domein van verschillende honderden hectaren groot waar koffie en suikerriet werden geteeld. Ze was diepgelovig en liet de kapel bouwen voor haar familie én voor de slaven.

We eten “Chez Ramassamy”, een Table d'hôtes waar een leuke baas de plak zwaait.
Op de koer achteraan zitten verschillende exotische vogels te 'babbelen', waaronder een grote Blauwvleugel ara.
De patron weet ons te zeggen dat zijn tuin vol met kameleons zit! Ondertussen is de Fred er al achtergekomen dat de 'locals' hiermee de soort Calotes versicolor bedoelen (cfr blz. 12), en blijft er dus rustig onder.
Het is hier dat we genieten van de beste rhum ooit, rhum arrangé met vanilla, citronella, kaneel, anijs en rozemarijn! Niet te geloven dat zo'n brouwsel zo lekker kan zijn!

De dag wordt afgesloten met een bezoek aan het hoofdgebouw van het oud koloniaal landgoed van de familie Desbassayns (die van de kapel en de kameleon, weet je nog?), het Musée historique de Villèle.
Het spreidt zich uit over een exotische tuin van meer dan 10 ha en we krijgen de mogelijkheid een kijkje te nemen op het gelijkvloers van het huis. Hier hebben gedurende 180 jaar, twee dynastieën gewoond, de Desbassayns in de 19de eeuw en hun nakomelingen, de Villèle, tot in 1973.

De zeven ruimtes van het gelijkvloers zijn gevuld met oorspronkelijk meubilair, landkaarten, portretten, litho's... We krijgen een goed beeld van hoe de schatrijke mensen hier leefden.

Eén van de bijgebouwen was een klein hospitaal, voor de slaven. En verder, achteraan in de tuin, staan nog overblijfselen van wat ooit één van eerste suikerrietfabrieken was. Het werd gebouwd in 1823 en is blijven draaien tot in 1920.
Het regent en we moeten gaan schuilen.
We doen een praatje met een oude dame die een leuke hond aan de leiband heeft. “C'est une race endémique, c'est le Royal Bourbon” zegt ze heel fier. So far so good. Thuis gekomen, en toch met enige twijfel over die uitspraak zoeken we dit ras op: het is de naam die de mensen hier geven aan de duizenden zwerfhonden van het eiland! De oorspronkelijke naam van La Réunion was île de Bourbon. Heel geestig van die dame!

Op weg naar de bus zien we verschillende Witstaartkeerkringvogels (White-tailed Tropicbird – Phaeton lepturus)! Heel sierlijke zeevogels met een opvallende lange staart. Ze leven van vis en inktvissen die worden gevangen tijdens een duikvlucht. Ze vangen ook vliegende vissen tijdens de vlucht!
Het is paartijd, ze zijn hevig, vliegen heel laag tegen hun gewoonte in, en scheren letterlijk boven onze hoofden. Ze zijn snel en zeer wendbaar. Moeilijk om ze op foto te krijgen, maar toch lukt het bij enkelen.

Het was een mooie dag en we sluiten die af in het derde restaurant van het hotel, La Plage.
We zitten verspreid over verschillende ronde tafels.

Walter heeft een zwak voor lekkere soep. En, ocharme, hij staat al droog sinds België... Telkens als we aan tafel gaan, zowel 's middags als 's avonds, kijkt Walter hoopvol naar het bestek... “Dju! Weer geen soeplepel!”

De Fred gaat er proberen voor te zorgen dat Walter zijn lievelingsgerecht mag nuttigen. Fred moet dan wel naar één van de andere restaurants, waar men à la carte kan eten, valt de Orangine binnen en bestelt daar dus de soep van de dag: aardappelsoep. “Il n'y a pas de potage aujourd'hui, mais on va en faire pour vous. C'est pour combien de personnes?” Maak dat mee!
Enkele minuten later is het zover: de oogjes van Walter beginnen te glinsteren...

In datzelfde restaurant staat er ook ijscrème op de kaart... Waarom niet? Vragen staat vrij...
“Kan ik hier een ijsje kopen? Ik zit wel daar ginds aan de tafel”. “Certainement, Monsieur. Combien de boules?” “Doe maar drie verschillende smaken. Maar ik heb nog een vraag. Ik zit daar niet alleen aan tafel. We zijn met 9 personen.”.... De blik van de kok kruist de blik van een andere man, de “Chef” denk ik, en na enige aarzeling wordt het.. YESS! Wanneer ik vraag wat mijn schuld is en of de rekening op het kamernummer kan worden gezet, krijg ik als antwoord: “C'est offert par la maison, Monsieur” !!! Niet te geloven!
En 10 minuten later komt de garçons eraan, met 9 borden met 3 bollen ijs!
Passievrucht, pistache en aardbei.
En dan loopt Anke tussen de andere tafels met de vraag: “hebben jullie ook een ijsje gekregen...!”
Da's weer een leuk moment om van te genieten.

Ondertussen is de hemel volledig opgeklaard en kan Werner ons een uitleg geven over sterrenbeelden en planeten. We zien heel mooi de Melkweg, Mars, Venus en Saturnus. En de sterrenbeelden Centaur, Schorpioen met Antares de rode superreus, en het Theepotje. We zien het 13de sterrenbeeld van de dierenriem, voor de leken een onbekende. De klassieke verdeling van één sterrenbeeld per maand klopt niet helemaal, de zon staat niet even lang in alle sterrenbeelden en er is dus een 13de sterrenbeeld, de Slangendrager (Ophiuchus) waar de ecliptica ook doorheen loopt. Werner toont ons haar positie aan, heel laag boven de horizon. Mooie beelden om de nacht in te zetten...

Maandag 5 september: Helikoptervlucht – Transfer naar Mauritius
Overnachting : Héritage le Telfair

Vandaag wordt er gevlogen. Niet alleen naar Mauritius, deze namiddag, allen samen, maar 18 collega's van groep 1 maken vanmorgen ook nog hun helikoptervlucht.
De anderen genieten van een rustig ontbijt, een wandeling of slapen gewoon wat langer uit.
Marc gebruikt zijn vrije tijd om de film van de eclips al te monteren!
Voor de vlucht kozen we voor “Le Must”, de duurste maar tevens de mooiste en de langste tour boven het eiland, dezelfde vlucht als die van onze collega's van groep 2 die deze fantastische ervaring vorige week woensdag al hebben mogen beleven.
Margriet en Henk hebben als laatsten ingeschreven en mogen als eersten vertrekken.
En dan volgt de rest, een uur later. We vullen 3 helikopters en vertrekken bijna gelijktijdig, eerst richting kust en dan, oeps, naar de bergen!
We vliegen over de verschillende plaatsen die we de dagen voordien hebben bezocht. Zo zien we de Cirque de Salazie, met ons hotel in Hell-Bourg en de Cilaos, die ons nu mooier lijkt dan de Mafate, terwijl dat vanaf de begane grond juist andersom was.

Eén van de toppers is het overvliegen van de Trou de Fer.
Het is een groene canyon van 300m diep, uitsluitend te bewonderen via een helikoptervlucht. Eén van de zes watervallen die deze kloof rijk is, de Ravine Blanche, valt 225m naar beneden en is daarmee de hoogste waterval van Frankrijk en één van de grootste in de wereld.

Het is pas in 1990 dat mensen er voor het eerst in zijn geslaagd om zich tot op de bodem van de canyon te laten afzakken. Dit avontuur werd gesponsord door Ushuaïa-TF1, een zender van de Franse televisie. Een vorige poging, in 1989, moest worden gestopt omwille van langdurige zware stortregens. Die ploeg heeft toen een deel van hun materiaal gewoon moeten achterlaten, waaronder de metalen waterdichte doos met de gebruikte filmrollen. Opmerkelijk is dat de expeditie van het jaar daarop die doos heeft gevonden en terug aan de eigenaars heeft bezorgd!

We zijn terug in het hotel rond 10.30u, tijd genoeg om de koffers te pakken.
Aan de bar trakteren we onszelf op een lunch met frietjes! Het is mooi weer! Mussen en duiven bedelen om brood, maar frietjes zijn ook welkom!
De luchthaven Roland Garros ligt op minder dan een uur rijden van hieruit, maar we moeten wel tijdig vertrekken, want het is overal zeer druk.
We komen er aan om 14.15u en nemen afscheid van onze chauffeur George-Marie en onze gids Patrice. Hij weet ons te zeggen: “Ik ben gelukkig omdat jullie gelukkig zijn”.
En we komen opnieuw onze groep 2 tegen! Leuk leuk!
De check-in verloopt niet echt vlot. Er is maar één balie open, met als gevolg dat we aanschuiven van 14.15u tot 15.25u.
Om 16.50 verlaten we La Réunion, aan boord van een ATR 72-500. Onze kruishoogte is amper 4.500m en na 45 minuten zijn we al in Mauritius. Hier is het 22 graden warm (in België genieten ze opnieuw van tropische temperaturen...). Nog vóór de take-off wordt ons via de luidsprekers Delphine gepresenteerd, onze stewardess. En wie mag er op de foto met de mooie Delphine? Onze Serge!!

Bij aankomst in Mauritius worden we verwelkomd door verschillende medewerkers van Coquille Bonheur, onze lokale reisagent. We krijgen een mooie bloemenkrans aangeboden en worden naar onze accommodatie gebracht. We vertrekken, verdeeld over drie bussen en een kleine vrachtwagen voor de koffers, richting Heritage Le Telfair, een luxueus vijf-sterrenhotel dat deel uitmaakt van de “Small Luxury Hotels of the World”!
Het is een onderdeel van “Le Domaine de Bel Ombre”, een domein van 2.500 ha aan de zuidkust met: twee 5 sterren hotelcomplexen Heritage Le Telfair Golf & Spa en Heritage Awali Golf & Spa,

de luxueuze Heritage Villas op enkele stappen van het kasteel gelegen, kasteel waar we trouwens donderdag ons afscheidsdiner zullen houden, een 18 holes Golf, Héritage Golf Club, het natuurreservaat Frédérica, 12 restaurants, 2 'Seven Colours Spa' en de 'C Beach Club', idyllische ligging bij de zee, ideaal om zich te ontspannen en te vermaken.
Zo zie je maar waar wij allemaal terecht komen met Astroreizen...
Het 18.15u en donker wanneer we hier aankomen. Maar we worden aangenaam verrast door een groep mooie danseressen die een haag vormen op de trap van de ingang. Je kan slechter ontvangen worden...

Voor andere gasten die arriveren, hebben we later vastgesteld dat er alleen maar een bel rinkelt... Dat heb je wanneer je met Urania reist!
De administratieve afhandeling en verdeling van de kamers gebeuren een beetje chaotisch. We staan met zijn allen in een te kleine ruimte. Het duurt wel even, want ze moeten bv manueel de gegevens van de kredietkaarten overschrijven... Maar ja, het is niet alle dagen dat er een groep van 51 enthousiastelingen binnen valt...!
We genieten van de heel grote kamers, met een badkamer om U tegen te zeggen. Of nog beter, de bemerking van Patrick: deze badkamer is groter dan mijn keuken thuis...
Ook het buffet is royaal: een quasi onbeperkte keuze aan allerlei lekkere hapjes! Gewoon fantastisch!

Dinsdag 6 september: vrije dag – rustdag – genieten!
Overnachting: Héritage Le Telfair

Met de hulp van de mooie Johanna van Coquille Bonheur, kunnen we boeken voor verschillende optionele activiteiten. Zo is er een dagexcursie van het eiland met de belangrijkste bezienswaardigheden, een kortere versie van een halve dag, een duikbootervaring, een quad-excursie, een 4x4-uitstap, enz.
Maar wat nu al vast ligt, en door Fred werd georganiseerd vanuit het thuisland met de natuurorganisatie Mauritian Wildlife Foundation, is de uitstap naar Île aux Aigrettes. Door rechtstreeks met hen te handelen, zonder tussenkomst van een touroperator, gaat de volledige opbrengst van deze uitstap naar natuurbescherming...
Weetjes over de Mauritian Wildlife Foundation.

MWF is een beetje vergelijkbaar met Natuurpunt in België. Mauritius heeft veel te danken aan de MWF, opgericht in 1984. Vogelbeschermingsprogramma's op Mauritius blijken zeer succesvol en baarden wereldwijd opzien. Het behoud van de kestrel, de roze duif en de echoparkiet is aan deze organisatie toe te schrijven. Deze vogels zijn op 20 jaar tijd van het uitsterven gered! De MWF zet zich in voor uitbreiding van beschermde gebieden, geeft voorlichting aan scholieren en beheert enkele eilanden als natuurreservaten, zoals Île aux Aigrettes dat we gaan bezoeken.

Een kleine 'prospectiegroep' met bioloog zal morgen woensdag naar het eiland gaan, en dan donderdag vertrekken we met 36 deelnemers!
Maar dat is muziek voor morgen en overmorgen. Vandaag wordt er nog volop genoten van de zee, het strand en de talrijke Beach cocktails.

Marc heeft er voor gekozen om vandaag nog een quad-ervaring op te doen. Wild, snel en avontuurlijk, los door het water! Naast keileuke impressies houdt hij er ook een natte broek aan over.

Annie maakt een lange strandwandeling en komt een Wulp tegen (Eurasian curlew - Numenius arquata). Het is dezelfde soort als bij ons, maar de Wulp komt hier in Afrika om te overwinteren (foto links onderaan).

Jeanine en Etienne wandelen langs het kristalhelder water aan het strand en kunnen vissen en zee-egels bewonderen!

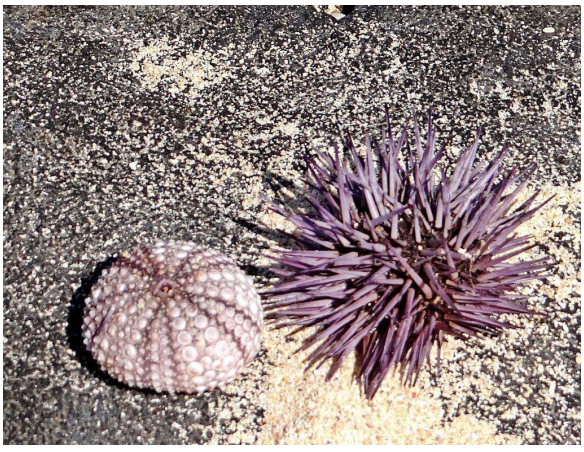

Margriet en Henk gaan op dolfijnenjacht. Vanuit Grande Rivière Noire nemen ze de boot, richting open zee. En het duurt niet lang of ze hebben beet! Henk gaat snorkelen met de Tuimelaars en stelt vast dat het water ijskoud is (foto rechts onderaan)!

Greet en Frans gaan op vogeljacht, in en rond het domein. En succesvol, zo te zien!
De Mozambique sijs (Yellow-fronted Canary - Crithagra mozambicus) (foto links onder) *is een klein vogeltje dat tot de familie van de vinken behoort. Komt oorspronkelijk voor in Sub-Saharisch Afrika, nu verspreid over heel Afrika in 10 ondersoorten.*
De Mascarenen zwaluw (Mascarene Martin – Phedina borbonica borbonica) (foto rechts onder): *deze ondersoort komt uitsluitend voor op Mauritius en La Réunion! Heel mooie waarneming! Een paar van deze zwaluwen zijn ook waargenomen op de Seychellen. Deze vogels werden in 2012 naar*

de archipel meegesleurd door een zware cycloon over een afstand van bijna 2.000 km! In februari 1861 was er een andere, zeer hevige cycloon, die de populatie op Mauritius heeft weggeveegd. Pas 18 maanden na de storm werden de eerste zwaluwen opnieuw gespot!
De soortnaam borbonica wijst op Île de Bourbon, de vorige naam van Île de La Réunion.

Het Sint-Helenafazantje (Common Waxbill - Estrilda astrild) (foto rechts onder) is een tropisch vogeltje uit de familie van de prachtvinken, oorspronkelijk afkomstig uit Afrika.

Daarnaast komt de vogel voor in de vorm van verwilderde populaties die zijn ontstaan door ontsnapping uit gevangenschap, zoals in Brazilië, Kaapverdië, Hawaï, Mauritius, Réunion, Sint Helena, Zuid-Spanje, Zuid-Portugal, Uruguay en Vanuatu! In 1815 werd door de garnizoensoldaten die Napoleon moesten bewaken op het eiland Sint-Helena de vogel daar ingevoerd. Hieraan ontleent de vogel zijn Nederlandse naam. De vogel kwam daar dus niet oorspronkelijk voor.
Aan het zwembad zien we een paar Treurspreeuwen (Common Myna - Acridotheres tristis).
Tegenwoordig komt de vogel door introductie in vele tropische gebieden en landen voor, zoals de meeste landen in Zuidoost-Azië, Australië, Nieuw-Zeeland, Fiji, Hawaï, Noord-Amerika en Zuid-Afrika. Dit verspreidingsgebied breidt zich nog steeds uit.

Daarom is het een van de vogels die door de IUCN staat vermeld als nummer drie op de lijst van de 100 ergste invasieve soorten ter wereld. De vogel vormt met name een bedreiging voor het ecosysteem van Australië.
De treurspreeuw kan mensen napraten en is mede daarom populair als volière vogel.

Treurspreeuwen hebben een veelzijdig dieet. Ze eten onder andere insecten, fruit, groenten en voedselresten. Omdat ze veelal fruitbomen leeg eten worden ze beschouwd als een plaag.
Maar deze soort werd in feite ingevoerd om sprinkhanen te verdelgen, die heel schadelijk zijn voor de suikerrietteelt. Maar zoals dikwijls wordt dergelijk experiment een mislukking: de vogel vindt het veel gemakkelijker om hagedisjes te vangen die liggen te zonnen, dan in het hoog gras insecten te gaan zoeken. En zo gaat de populatie hagedissen snel achteruit. Erger nog, het aantal sprinkhanen neemt toe, want laat het nu juist de hagedissen zijn die als natuurlijke predator optreden tegen de sprinkhanen! Wie schreef weeral "Dierenrijk, mensdom" ?

's Avonds zien we, in een palmboom bij de kamer van Walter, een grote vleermuis hangen. Heel moeilijk te fotograferen, want het is al donker. Toch krijgt Greet hem te pakken. Na enige speurtocht in de documentatie komen we terecht bij de Zwarte vleerhond (Mauritian Flying Fox – Pteropus niger), een heel speciaal diertje!
Morgen en overmorgen gaan Marleen en Geert enerzijds, en een andere groep met Rita en Ronny anderzijds, tijdens hun 4x4-uitstappen, een grote verzameling slapende vleerhonden tegenkomen! (zie blz. 60 en 74).
Weetjes over deze reuzenvleermuis.
De zwarte vleerhond is een megavleermuis uit het geslacht Pteropus die uitsluitend voorkomt op de Mascarenen in de Indische Oceaan. Hij is bijna 30 cm lang en heeft een spanwijdte van om en bij de 90 cm!
De soort is op Rodrigues slechts als subfossiel bekend (uitgestorven en minder dan 10.000 jaar oud 'fossiel') en is ook op La Réunion uitgestorven, waar ze werden bejaagd om hun vlees en hun vet. Zodoende komt deze grote vleermuis alléén nog op Mauritius voor, en mogen wij ons heel gelukkig achten dat we hem hebben kunnen waarnemen!

Deze vleermuizen zijn de enige zoogdieren die op natuurlijke wijze de Mascarenen gekoloniseerd hebben.
Daarom is het waarschijnlijk dat de Mauritius Flying Fox, als het enige nog bestaande fruitetende zoogdier, een belangrijke rol gespeeld heeft in de regeneratie van de inheemse flora van de eilanden.
In een onderzoek naar de foerageergewoontes van deze vleermuis werden 22 plantensoorten geregistreerd, die behoorden tot hun dieet (waarvan 32 % endemisch).

Het suggereert ook dat deze vleermuizen belangrijke zaadverspreiders zijn voor meerdere endemische / inheemse plantensoorten en dat ze waarschijnlijk ook betrokken zijn bij de bestuiving van sommige van die soorten. Bijvoorbeeld de endemische "Bois de natte" (Labourdonnaisia glauca) vertoont aanpassingen aan, en mogelijk ook afhankelijkheid van zaadverspreiding door vleermuizen, omdat dit de enige inheemse gewervelde dieren zijn die zich voeden in deze boom.

Bij het waarnemen van deze vleermuis in deze boom, twee avonden na elkaar, hebben wij uiteraard geen flauw benul van hoe uniek dat beestje is en hoe belangrijk haar rol is als schakel in het voortbestaan van endemische plantensoorten!

Edith en Eddy hebben ook iets moois gezien. Ze moeten het niet ver gaan zoeken. In de badkamer zit een piepkleine gekko. Ze maken er een paar foto's van. Eenmaal in België begint Fred aan zijn

zoektocht: welke soort gekko is dat? Moeilijk te vinden omdat het een juveniel exemplaar is en heel dikwijls wijkt het kleurpatroon dan af van de volwassen diertjes waarvan foto's te vinden zijn op Internet. Uiteindelijk heeft een bevriende bioloog hem kunnen helpen en zodoende krijgt de kamergenoot van Edith en Eddy nog een naam: de Spotted House Gecko (Hemidactylus parvimaculatus, geen Nederlandse naam). Een nieuw soort voor deze reis!
Deze gevlekte gekko komt voor op Sri Lanka, de Maledives, La Réunion en Mauritius. Vreemd verspreidingsgebied dat duidt op accidentele invoer. Hij voedt zich met insecten, maar ook met rijstkorrels en ander voedsel dat hij o.m. in de keuken vindt! Deze gekko is zeer territoriaal, en kannibalisme is hem niet vreemd!

Woensdag 7 september: vrije dag, gevuld met excursies
Overnachting: Héritage Le Telfair

Vandaag valt ons reisgezelschap volledig uiteen. In niet minder dan 7 groepjes die elk voor een andere activiteit kiezen!
Geert en Marleen stappen in een jeep en kiezen voor een 'wilde' rit door het immens domein.
Heel leuke rondrit, waar ze o.m. een slaapplaats van Zwarte vleerhonden kunnen waarnemen!

De grootste groep Zwarte vleerhonden (Pteropus niger) van het eiland, ongeveer 400 individuen, komen hier samen slapen in de bossen van het domein 'Bel Ombre'. Hoewel dit het enige inheemse zoogdier van het eiland is, en op de Rode IUCN-lijst staat als bedreigde diersoort, geeft de regering sinds 1974 de toelating om jaarlijks 1.000 exemplaren neer te schieten, omwille van de schade die ze aan de fruitteelt aanbrengen.
Ondanks groot internationaal protest, heeft het Parlement in 2015 beslist om nog eens 20.000 exemplaren te doden!

Margriet en Henk gaan “quadden”. Foto van Henk in volle actie!

Een ander deel van de reisgenoten gaat vandaag een stuk van het eiland verkennen: theeplantage, slapende vulkaan, “Le Port” in de wijk Floréal met zijn schaalmodellen van boten, het natuurpark Black River Gorges met de waterval en de Seven-coloured earth, een Hindoetempel aan de “Grand Bassin”, enz.
Meer details over deze excursie op blz. 69, bij het kort verslag van Walter & C°.

Tijdens die tour slagen o.a. Greet en Frans erin om twee bijzondere vogelsoorten te fotograferen.

De Mauritiusbuulbuul (Mauritius Bulbul - Hypsipetes olivaceus) is een zangvogel die alléén maar op Mauritius voorkomt! *Hij wordt 24 cm groot en heeft een opvallend oranje gekleurde bek en dito poten. Hij voedt zich hoofdzakelijk met de bessen van de Wisselbloem (Wild-sage - Lantana camara), een plant uit de IJzerhardfamilie. Opmerkelijk is dat deze plant een exoot is, afkomstig uit Centraal-Amerika, door de Nederlanders naar Europa gebracht en later dan naar o.a. Mauritius. De Wisselbloem is niet alleen een vervelende exoot die inheemse vegetatie verdringt, hij is ook giftig voor vele zoogdieren en dus ook voor het vee. Een niet-inheemse plant die als hoofdvoedsel fungeert voor een endemische vogel!*

De Mangrovereiger (Striated Heron – Butorides striata rutenbergi) *is een reiger die in alle tropische en subtropische gebieden voorkomt, van de USA tot Australië en Japan. Hij is zeer nauw verwant met de ondersoort Lavareiger die alléén op de Galapagos voorkomt! De ondersoort 'rutenbergi', 'onze' reiger dus, is endemisch voor Madagaskar en de Mascarenen. Hun voedsel bestaat uit waterinsecten, kikkers en visjes.*

Henriëtte en Frits hebben Whinney en Patrick uitgenodigd voor een bezoek aan de botanische tuin Pamplemousses, en dit is het korte verhaal van Whinney:
“met Frits en Henriette samen met een taxi naar de botanische tuin in de stad, het is 1,5u rijden. Het is een grote prachtige tuin; we hebben een gids maar hij heeft maar een uurtje de tijd en moet de hoogtepunten laten zien; hij gaat er dus stevig van door. Op de terugweg naar het hotel zijn we nog even gestopt bij een supermarkt en hebben Patrick en ik een fles cava Nederburg South-African gekocht om Frits en Henriette te bedanken. En die fles hebben we allemaal samen soldaat gemaakt op mijn terras. Superleuk! Supergezellig!”
Ter info: de officiële naam van deze tuin luidt als volgt: Sir Seewoosagur Ramgoolam Botanic Garden... ter ere van de eerste minister en gouverneur van Mauritius. Het is onder zijn mandaat dat het eiland onafhankelijk is geworden in 1968. Zijn aanhangers noemen hem “le père de la Nation”, zijn tegenstanders “la perte de la Nation”...

De groep heeft er de Madagascar Moorhen gespot (Gallinula chloropus pyrrhorrhoa), een soort waterhoentje die heel erg op ons 'waterkieken' trekt, maar dan wel een andere soort die alléén op Madagaskar, La Réunion en Mauritius voorkomt.
Een leuk etymologisch weetje: de wetenschappelijke naam vindt zijn oorsprong in het Latijns Gallinula wat 'kleine kip' betekent, en in de Griekse woorden chloros en pous, welke resp. groen en poot betekenen, om te eindigen met phyrros (schuw) en rrhoa (rivier) = de schuwe kleine rivierkip met groene poten...

De mini-groep die vandaag Île aux Aigrettes aandoet, moet vroeg vertrekken. Het busje komt ons oppikken om 07.30u en om 09.00u worden we verondersteld een bootje te nemen, voor een tochtje van enkele minuten, naar het natuurreservaat dat beheerd wordt door de Mauritian Wildlife Foundation. In Pointe Jérôme regelt Fred de summiere formaliteiten met Chris, de plaatselijke verantwoordelijke voor het eilandbezoek, en verneemt dat de boot vanmorgen out of order is geraakt! Geen nood, er wordt héél snel gezorgd voor een vervanging.

In tegenstelling tot het hoofdeiland Mauritius dat van vulkanische origine is, is 'Aigrettes' een zuivere koraalrots. Het is amper 26 ha groot, op 850m en een tiental minuten varen van het “vasteland”. Ter vergelijking, het park van Brussel (Warandepark) en het Stadspark in Antwerpen zijn elk 14 ha groot en Hyde Park in Londen is 142 ha groot!
Dit kleinood bleek het best bewaarde kustwoud van alle eilanden in de Maskarenen te hebben, reden genoeg om het uit te roepen tot natuurreservaat. De naam komt van een kolonie Kleine zilverreigers

die hier aanwezig was in de jaren 1600, en ondertussen verdwenen. Tijdens WO II heeft dit eilandje gediend als militair kamp voor de Engelsen, die hier toen het uniek type bos hebben vernield, met name het 'droge kustwoud'.
Sinds 1998 is Aigrettes toegankelijk voor het publiek. Gidsen van de Mauritius Wildlife Foundation leiden groepjes natuurliefhebbers rond door het bos, leefterrein van toernvalken, roze duiven, de rode Mauritius wever, prachtige gekko's zoals de Phelsuma ornata, de zeldzame Telfair skink, reuzenschildpadden en circa achttien soorten unieke bomen en bloemen. Letterlijk uniek want het grootste deel van deze fauna en flora komt nergens anders (meer) voor.
Zo ziet het eilandje eruit vanuit de lucht:

De toer van het eiland maken we met de sympathieke Stéphan, één van de 8 biologen die permanent resideren op les Aigrettes. Hij is de verantwoordelijke voor de Telfair skink en de Günther's gekko, twee van de meest zeldzame reptielen ter wereld, dé man die we moesten hebben!
Het eerste beestje dat we te zien krijgen is dan ook diegene die als 1 in de top 10-lijst van de Fred staat (samen met de Phelsuma inexpectata van Manapany, die we al hebben gezien, cfr. blz 27): hier wandelt dan die fameuze Telfair!
Deze skink (Telfair's Skink – Leiolopisma telfairii) kwam vroeger veelvuldig voor op Mauritius en een aantal kleine eilandjes in de omgeving. Door de invoering van geiten, katten, ratten en konijnen en samen met de vernietiging van zijn biotoop, verdween hij overal behalve op het zeer moeilijk bereikbaar Round Island. In 1970 werden daar meer dan 5.000 skinken geteld. Na het uitroeien van vervelende exoten als ratten en geiten, blijft het aantal skinken daar stijgen. Om het risico op uitsterven te beperken, worden een aantal onder hen weggevangen en verdeeld over de eilanden Gunner's Quoin en Aigrettes. En hier is hij dan, absoluut niet schuw, traag en rustig wandelend op amper enkele meters van ons. We krijgen een beetje een Galapagos-gevoel.

Het is een stevige skink die tot 40 cm lang kan worden, grijsbruin van kleur met blinkende schubben. Hij is een alleseter: zaden, fruit, insecten en kleine hagedisjes. Er worden regelmatig gevallen van kannibalisme vastgesteld, waar een fors exemplaar niet schuwt om een juveniele soortgenoot op te peuzelen. Hij eet ook slakken, heel veel slakken, en dat stelt de biologen voor een dilemma. Slakken zijn de zoveelste vervelende exoten en doen zich tegoed aan zaailingen van o.m. zeldzame endemische planten. Maar ze zijn tevens een belangrijke voedselbron voor onze Telfair, een goede kalkleverancier... En zo zijn die biologen permanent op zoek naar de gulden middenweg. God spelen is niet evident!

De eitjes van deze reptielen worden verzameld om “verlies” van juvenielen te voorkomen. Deze groeien dan op in een groot open lucht terrarium waar we de Telfairs in alle maten en gewichten kunnen bewonderen.

De volgende topper is de Phelsuma ornata (Ornate Day Gecko, geen Nederlandse naam), een kleurrijke daggekko. 'Ornata' betekent 'geschilderd', 'fel gekleurd'. Vooral de rode en blauwe vlekken op de snuit zijn opvallend en kenmerkend voor deze soort.

Het is de enige daggekko van de familie Phelsuma die niet voorkomt op Madagaskar. Ook deze zijn weinig schuw, maar soms wel moeilijk te zien. Ze hebben dan ook maar een lichaamslengte van amper 5 cm en een staart van 7 cm. Het is daarmee één van de kleinste daggekko's. Ze zijn endemisch voor Mauritius en komen voor in de kuststreken. De enige plaats waar men ze met quasi 100% zekerheid kan waarnemen is hier, waar wij nu staan, aan het begin van onze wandeling.

Ze voeden zich niet alleen met kleine insecten, zoals alle daggekko's, maar likken ook aan fruit en nectar.

Daggekko's verblijven graag in een wel bepaalde soort palmbomen, met name de Pandanus. Op Madagaskar, La Réunion en Mauritius is dat heel vaak Pandanus utilis, maar hier komt ook de Pandanus vandermeeschii voor, een zeldzame endemische boom van Mauritius (foto). Door zijn typische structuur biedt hij veel zonnige plaatsen aan voor onze kleine zonnekloppers en tevens zeer goed beschermde schaduwplekken.

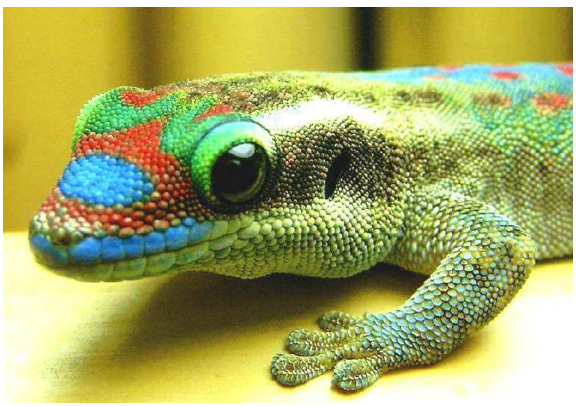

We krijgen het bezoek van de Mauritiuswever (Mauritius Fody – Foudia rubra), een bedreigde, zeer zeldzame en endemische vogel op Mauritius. Tussen 1975 en 1993 ging de populatie met 55% achteruit en was de soort bijna uitgestorven. In 2001 bleven er nog amper 115 individuen over! Een aantal ervan hebben de wetenschappers overgebracht naar ons eilandje en werd er in gevangenschap gekweekt. Vandaag fladderen er meer dan 250 rond, hier in de bossen van Île aux Aigrettes. En wij hebben er daarvan een vijftal mogen observeren, waaronder 2 mannetjes prachtig op kleur!
Eéntje is zeer nieuwsgierig en komt pal vóór de lens van Walter zitten, heel dicht bij, bijna te dicht om nog te kunnen scherpstellen!

Vervolgens biedt zich een 2de uiterst zeldzame soort aan, zij het maar heel even en heel snel, de Olijfgroene Mauritiusbrilvogel (Mauritius Olive White-eye - Zosterops chloronothos). Zeer beweeglijk en dus moeilijk om lang genoeg te observeren en te fotograferen. Maar moeilijk gaat ook...
Deze kleine zangvogel is amper 10 cm groot, vergelijkbaar met ons Winterkoninkje in West-Europa. Buiten ons eiland, bezet hij op Mauritius nog een leefgebied van amper 25 km2 groot.

In de laatste 25 jaar is het aantal 'Witoogjes' met 65% gedaald. De huidige populatie telt nog amper 120 koppels en blijft achteruitgaan, omwille van verschillende redenen:

- *het wijfje legt 2 eitjes per jaar en er wordt maar één vogeltje groot gebracht;*
- *de nesten worden dikwijls vernield door ratten en vooral apen;*
- *deze soort heeft zich altijd gevoed met de nectar van endemische bloemen van Mauritius, maar deze verdwijnen ook langzamerhand, met de komst van ontelbare exoten.*

Zonder permanente speciale aandacht voor elk nest en voor de aanwezigheid van het juiste voedsel, is deze soort ten dode opgeschreven. Alléén MWF kan deze vogelsoort in leven houden, en dan wel uitsluitend op Île aux Aigrettes.
Van piepklein naar heel groot: hier zijn ze dan, de Reuzenschildpadden! In totaal zullen we er vier zien. Ze zijn ongeveer 60 jaar oud, wat nog relatief jong is. Ze hebben soortgenoten die de 250 jaar hebben gehaald. Maar gemiddeld ligt de grens rond de 150. Hun gewicht haalt gemakkelijk de 300 à 400 kg en ze worden tot 120 cm lang.
De soort die we hier kunnen observeren is de Seychellenreuzenschildpad (Aldabra Giant Tortoise - Aldabrachelys gigantea). Op de foto hieronder kan men zich gemakkelijker een idee geven van hoe groot zo'n dier is...
Het natuurlijke verspreidingsgebied beperkt zich tot het Aldabra atol, maar deze schildpad is op andere eilanden uitgezet, waaronder ons eilandje.
Reuzenschildpadden komen alléén voor op eilanden. Vreemd toch?
Ze bestaan uit 2 grote groepen, de groep van de Galapagos en die van de Mascarenen (La Réunion, Mauritius en Rodrigues). De voorouders van deze schildpadden van de eerste groep kwamen van Ecuador en die van de andere groep van Madagaskar. Het is geweten dat bepaalde diersoorten (vooral reptielen en vogels) tijdens hun evolutie volumineuze afmetingen krijgen wanneer ze op geïsoleerde eilanden leven. Dat fenomeen wordt eilandgigantisme genoemd. Er zijn verschillende oorzaken die dat kunnen uitleggen, onder meer de verminderde druk van competitie voor voedselbronnen en het wegvallen van predatiedruk.

Op deze foto is goed te zien hoe groot zo'n schildpad is!

Op een aantal eilanden in de Indische oceaan ontwikkelden zich dus schildpadden tot reuzen. Maar al die soorten zijn tussen de 16de en de 18de eeuw uitgestorven door het toedoen van de mens. Alléén de reuzenschildpadden op het onherbergzaam en moeilijk bereikbaar Aldabra atol, in de Seychellen, hebben het overleefd. Maar ook die kregen het heel moeilijk in de jaren 1820-1840. Om te vermijden dat ook deze soort zou verdwijnen, raadde Charles Darwin Koningin Victoria aan om er een aantal op Mauritius te zetten en ze daar te beschermen.
De schildpadden die we hier nu zien, komen ook van Aldabra. 26 exemplaren werden naar hier gebracht tussen 2000 en 2011en er zijn ondertussen al 529 kleine schildpadjes geboren. Het gaat er niet alléén om deze soort te redden, maar ook om te vermijden dat er planten uitsterven. Zo zijn er bv. verschillende soorten ebbenhout waarvan de zaden noodzakelijk door een schildpad moeten worden verspreid. En ook dit onderdeel van het experiment is op Île aux Aigrettes geslaagd!
We leren mannetjes van wijfjes te onderscheiden d.m.v. het al dan niet platte buikschild. Bij vrouwtjes is het buikschild namelijk bol en bij de mannetjes hol. Het vrouwtje heeft met haar bolle buikschild meer ruimte om de eieren in zich te laten groeien en dankzij het holle buikschild zitten de mannetjes tijdens het paren makkelijker op het vrouwtje. Maar om dat te weten te komen moet je

je hand onder het dier brengen en aan die buik gaan voelen. Indien de schildpad op dat ogenblik zou beslissen om even te rusten door de druk op de poten weg te nemen....
Leuker nog is dat ze heel graag worden geaaid. Ze laten zich gewillig over hun hals strelen. Een heel vreemd gevoel, die stugge, leerachtige schildpaddenhuid. En een superleuk beeld, want wanneer ze het aaien van hals en nek kunnen appreciëren, dan gaan ze hoog op hun poten staan! Heel leuk om te beleven!

We lopen nog langs de “eierenbak” van onze schildpadden. Het eiland is een koraalrots, dus is er geen natuurlijke “losse grond” beschikbaar voor de eiafzetting: dit probleem is opgelost door, in de ruïne van een gebouw, los zand aan te brengen om het biotoop van de Seychellen na te bootsen. De biologen laten de natuur haar gang gaan: geen incubatortoestanden voor de eitjes, alles verloopt “natuurlijk” en in het wild. Pas wanneer ze een jonge schildpad vinden, wordt ze genummerd en naar een groot open lucht terrarium gebracht voor wetenschappelijke doeleinden (o.m. het meten van groeisnelheid en gewichtstoename).

Het vierde zeldzaam reptiel waar we naar zoeken is Günther's gekko (Round Island Day Gecko – Phelsuma guentheri), een grote grijze daggekko die ooit op Mauritius leefde maar nu alléén nog op Round Island en Aigrettes. We trekken voorzichtig zijn biotoop in, maar helaas zonder succes, ondanks de aanwezigheid van speciale woon/nestkastjes gemaakt uit bamboe. In één van die 'nesten' vinden we wel 2 vers afgezette eitjes, naast 2 paar eitjes van vroegere legsels die al uitgekomen zijn. Bijna alle soorten gekko's in de wereld leggen 2 eitjes per keer, die ze zorgvuldig aan elkaar plakken. Dit kunstmatig aangebrachte bamboenest is duidelijk een schot in de roos: 3 maal achter elkaar gebruikt!

Af en toe moet de gids even wachten tot de groep opnieuw samensmelt, alvorens met een nieuwe uitleg te beginnen. Vooral 2 “tetteraarsters” hinken achterop. We zien ze niet altijd, maar we horen ze wel....

Naast de fauna is er ook nog de uitzonderlijke flora, met tal van endemische boomsoorten, de ene zeldzamer dan de andere. Onder meer de tropische hardsoorten zoals ebbenhout. *Het spinthout, de laag hout die zich om het kernhout en onder de bast van de boom bevindt, is licht geelachtig tot bijna wit van kleur. Bij sommige soorten is het contrast tussen het zwarte kernhout en witte spint dan ook groot. Merkwaardig is dat men dus van de witte ebbenhoutboom de zwarte pianotoetsen maakt!*
In de 17de eeuw kwam het ebbenhout voor het eerst naar Nederland vanuit het eiland Mauritius.
De komst van de Nederlanders op Mauritius zorgde niet alleen voor het uitsterven van de Dodo, ook het ebbenhout was halverwege de 17de eeuw al geheel weggekapt. Daarom haalden men het ebbenhout daarna uit Ceylon (Sri Lanka) in India, dat tussen 1640 en 1796 een Nederlandse kolonie was. Twee belangrijke kenmerken van ebbenhout zijn dat het hout zeer langzaam droogt,

maar als het gedroogd is, "werkt" (krimpen, uitzetten) het hout nog nauwelijks. En ook belangrijk is dat het niet snel wordt aangetast door insecten (termieten en houtworm).

Al in de oudheid werden deze houtsoorten gebruikt als sierhout. Door de tijd heen werden ze gebruikt voor het maken van luxe kleine objecten en onderdelen van muziekinstrumenten zoals pianotoetsen.

Ebben is een van de houtsoorten die per kilo wordt verhandeld. De reden hiervoor is de kostbaarheid van het materiaal: bomen die ebben leveren worden steeds zeldzamer. Voor een kuub ebbenhout wordt tegenwoordig zo'n 50.000 tot 65.000 € betaald.

Origine van het Franse woord 'Ebéniste': in Frankrijk noemde men de meubelmakers die met ebbenhoutfineer werkten, des "ébénistes". Wat later gebruikte men deze naam voor meubelmakers die gefineerde meubels maakten met fineer van alle soorten hout. Andere meubelmakers werden "menuisier" genoemd, zij maakten de "gewone meubels"...

Het bilan van ons bezoek is schitterend: we hebben (bijna) al de zeldzame diersoorten mogen bewonderen: vijf Telfair skinken, eitjes van de Günther's gekko, een 20tal Phelsuma ornata, 4 reuzenschildpadden, en 2 van de 3 unieke vogelsoorten, de Fody en de kleine Brilvogel.
Wie wel op het lijstje ontbreekt is de Roze duif. Hopelijk doen we het morgen evengoed met de grote groep!
Rond 12.00u sluiten we deze boeiende en leerrijke wandeling af, via de boetiek van MWF waar we de spaarpot van deze natuurvereniging spijzen.

Op de terugweg stoppen we aan "La Roche qui pleure", de huilende rots.
We staan op het meest zuidelijke punt van Mauritius. Dit gedeelte van het eiland is niet beschermd door koraalriffen, waardoor de grote golven van de onstuimige oceaan zich ongestoord te pletter slaan tegen de steile basaltrotsen.
Maar het is ook een stop voor de uitgesproken hondenliefhebbers Anke, Peggy en Fred (nee Patrick, gij niet!): hier lopen 5 lieve honden rond die niet anders verwachten dan gestreeld te worden. Ze doen alles wat ze kunnen om onze aandacht te trekken...

Een deel van de groep is nog aan zijn grote tour bezig, anderen lunchen in de C-beach club en brengen de namiddag door op het strand.

Anke en Peggy hebben een chill out day: niks doen, genieten van het water, het strand en hun persoonlijke butler! Peggy zal zich deze namiddag nog een tijdje herinneren: benen en rug verbrand door een onverbiddelijke tropische zon!

Agnes en Staf zwemmen graag en dat is er aan te zien. Ook Hilde en Werner genieten van het warme water en wandelen langs het strand, een heel eind ver. Het is duidelijk: niemand verveelt zich hier!

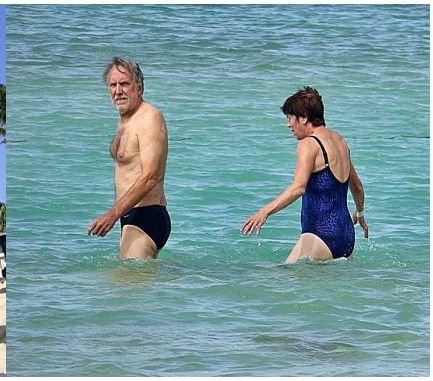

Donderdag 8 september: vrije dag, gevuld met optionele excursies
Overnachting Héritage Le Telfair

Ook vandaag zijn we gesplitst actief.
Terwijl Inneke en Serge een massage boeken, gaan Ivan en Marc naar Port-Louis, de hoofdstad van Mauritius. Ze boeken een taxichauffeur/gids voor de ganse dag. Zeer gedienstige man, zo ijverig dat hij in botsing komt met een paal en er een bluts aan overhoudt. Onze reisgezellen bezoeken de citadel, verschillende gebouwen in koloniale stijl en uiteraard het Natuurhistorisch museum, waar je alles te weten komt over de Dodo. Hier staat o.m. het meest complete skelet van deze uitgestorven 'duif'.

Annie, Geert en Marleen, Walter en Wim hebben gekozen voor de eiland-tour, die verschillende mensen van de groep gisteren ook al gemaakt hebben.

We laten hen aan het woord voor hun verhaal.
Eerst hebben we de grote groep uitgewuifd die naar het Île aux Aigrettes vertrok.
Onze eerste stop was aan een theeplantage, gewoon om even te zien hoe de lokale dames hun dagelijkse ronde deden om verse theeblaadjes te plukken.
We probeerden tijdens de rondrit de 'commerciële' haltes te vermijden, maar een bezoek aan "Le Port" mocht toch niet ontbreken. Daar, in Floréal, een woonwijk van Curepipe, maakt men schaalmodellen van schepen, voornamelijk zeilschepen. Ongelooflijk die details!
Curepipe zou zijn naam gekregen hebben omdat het een rustplaats was voor diegenen die van het noorden naar het zuiden reisden en hier dus even de tijd namen om een pijp te stoppen.
Dan naar de 'Trou aux Cerfs' (in feite de krater van de slapende Murr vulkaan), met zijn mooi kratermeer. Hij is 300 m breed en 80 m diep. Het is één van de 23 kraters dat het eiland rijk is.

Vanop deze groene plek vergeten we dat we aan de rand van Curepipe staan, de 2de grootste stad van Mauritius, met bijna 100.000 inwoners!
Links onze foto vanaf het uitkijkpunt, rechts een luchtfoto.

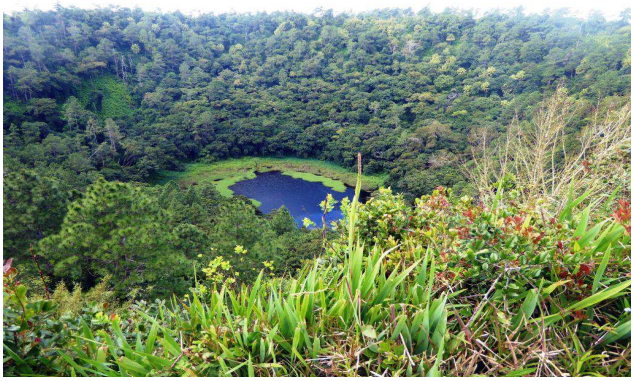

Een eind verder doemt een groot standbeeld op. We zijn aan de "Grand Bassin", een heilig meer voor de Hindoes in Mauritius. Rond het meer liggen talrijke tempels. Gedurende het jaarlijkse Shivaratri feest komen duizenden pelgrims blootsvoets naar hier op bedevaart.
Hier zien we aapjes die om voedsel komen bedelen. Het zijn Java-apen (Crab-eating Macaque – Macaca fascicularis). Ze komen van nature voor in Zuidoost-Azië, maar zijn op talrijke plaatsen in de wereld in het wild geïntroduceerd. Deze soort is, na de resusaap, de meest gebruikte aap voor laboratoriumonderzoek. Het is ook één van de soorten die in de ruimte is geweest.

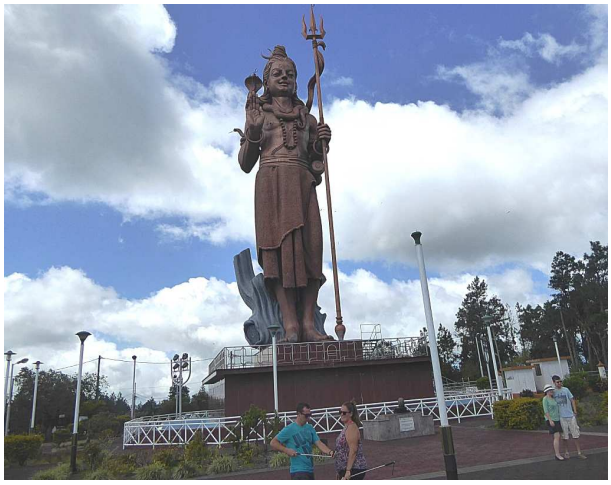

Terug naar de natuur: we stoppen aan het Black River Gorges View point met uitzicht over het gelijknamige Nationaal Park, dat 3,5 % van de oppervlakte van het eiland beslaat.
Na de lunch in Varangue sur Morne, rijden we het park binnen. De Chamarel waterval is 100 meter hoog en is de gelegenheid voor een kleine groepsfoto.

Iets verder ligt de "Seven-coloured Earth" of "Terre des Sept Couleurs", één van de voornaamste toeristische attracties in Mauritius. Het is een geologische formatie, gecreëerd door mineralen in vulkanische rotsen die afgekoeld zijn bij verschillende temperaturen. Die rotsen zijn intussen verpulverd en het is nu zand in talrijke kleuren, vooral aluminium en ijzer.

Een andere groep met Edith en Eddy, Whinney, Marc, Henriette en Frits, Hilde en Werner kiezen voor het glasbodembootje. En ze hebben veel geluk! Ze zien o.m. een Soepschildpad (Green Sea turtle - Chelonia mydas). Deze soort haalt een zwemsnelheid van 24 km/u, maar dit exemplaar doet het rustig aan en laat zich mooi bewonderen! Happy Hilde!

De grote groep is ondertussen vertrokken naar 'Île aux Aigrettes'. We zijn met 36 en door het grote aantal moet de overzetboot drie keer op en af varen.
Chris, de verantwoordelijke aan land, en samen met hem een paar collega's van het MWF, zijn heel gelukkig met het aantal mensen dat het natuurreservaat komt bezoeken. Een erkenning voor hun werk en tevens geld in het laatje!

Het wordt een succesvolle wandeling bij zonnig weer!
Iedereen heeft, op de Phelsuma guentheri na, alle unieke diersoorten kunnen zien, zelfs de uiterst zeldzame endemische Roze duif of Mauritiusduif die wij gisteren met de bioloog niet hebben kunnen spotten! Schitterend! De enige nauw verwante soort van deze duif is de "Reunion Pink Pigeon", maar deze is uitgestorven in de 18de eeuw.

Weetjes over deze vogel.
De Mauritiusduif (Pink Pigeon - Nesoenas mayeri) heeft een beperkt verspreidingsgebied en daardoor is de kans op uitsterven reëel. De grootte van de populatie was in 1990 afgenomen tot nog maar tien vogels in het wild, waardoor de soort zo goed als ten dode was opgeschreven! Maar dan

startte een intensief beschermingsprogramma dat leidde tot een spectaculaire toename. Sinds het jaar 2000 zijn er meer dan 300 individuen. Bird Life International schatte in 2011 de populatie op

ongeveer 500 vogels. De populatie-aantallen fluctueren en laten terug een dalende lijn optekenen! Ze zijn verdeeld in vijf subpopulaties: vier in Black River Gorges National Park en ééntje hier op Aigrettes. Het leefgebied wordt nog steeds aangetast door ontbossing, door invasieve plantensoorten zoals de Chinese guava en de Privet, een zeer snel groeiende ligustersoort en door predatie door invasieve diersoorten zoals mangoesten, apen, ratten en wilde katten. Daardoor blijft de duif permanent afhankelijk van zorg zoals het opkweken van kuikens in gevangenschap.

Een andere, minder spectaculaire waarneming weliswaar, is deze van de Grijze frankolijn (Grey Francolin - Francolinus pondicerianus), een vogel uit de familie van de fazantachtigen. *Komt voornamelijk voor in Oost-Afrika en Arabië en werd ingevoerd op de eilanden Mauritius, Hawaii en de Seychellen. Er worden "hanengevechten" georganiseerd met deze vogels. Mannetjes worden uit de natuur weggevangen en 'zwaarder' gemaakt. Van 250 gr in het wild moeten ze naar 500 à 600 gr alvorens in de ring te worden gegooid!* Hier op ons eilandje zitten ze veilig!

Na nog heel wat inkopen te hebben gedaan in de kleine charmante boetiek, is (bijna) iedereen veilig terug 'aan land' rond 12.00u.

Bij het verlaten van het winkeltje, struikelt Jacqueline aan een verraderlijk trapje. Haar geestig mailtje, een paar dagen na de terugreis:

"Fijn dat je je nog bekommert om mijn verzwikte rechter enkel. De kleur is terug normaal (na zwart/blauw/purper/groen/geel), de zwelling met 90 % geminderd en de pijn idem dito. Het schrammetje op mijn rechter knie was nooit een probleem. Dankzij jarenlange tai-jiutsu ervaring maakte ik de juiste draai bij het vallen en kwam zo inderdaad op mijn "poep" terecht, benen in de lucht. Onze eclipsreizigers zijn blijkbaar straffer in het observeren van verre hemellichamen (al dan niet met de gepaste apparatuur), dan in het interpreteren van wat zich onder hun ogen (al dan niet met bril) afspeelt."

We stoppen nog aan dezelfde halte als gisteren, La Roche qui Pleure, en aan een kleurrijke Tamiltempel.

Vanavond is het feest. Om 19.00u worden we verwacht in het kasteel van het immense landgoed Bel Ombre. Een shuttle brengt ons naar deze unieke historische setting, waar we werkelijk in de watten worden gelegd.
Geen afscheidsdiner zonder speech. Werner neemt het woord, en onze voorzitter sluit het discoursgedeelte af. Dan nemen we plaats aan de prachtig gedekte tafels, en het feest kan beginnen.

Seared venison carpaccio, green papaya pickles, watercress
Tamarind sauce with cinnamon

Pan fried Red Snapper fillet, mashed potatoes with black olives,

Tomato confit and vindaye sauce

Coconut mousse with papaya jelly and olive oil biscuit

Heel fijn en lekker eten!
Na het prachtig avondmaal trekken we naar het mooie terras en geniet iedereen op zijn manier van het half uurtje dat we hier op het kasteel nog kunnen doorbrengen. Een gezellige babbel, een bezoek aan de schelpencollectie op de eerste verdieping, enz. Ludo en Fred sluiten de avond af op hun eigen manier, met sigaar en cognac Remy Martin.

Vrijdag 9 september: vrije halve dag – vlucht retour
Overnachting in Boeing 777-380

Terwijl een klein groepje de korte toer van het eiland doet, met de klassieke stops aan een waterval, de Seven-coloured Earth, de Black River Gorge NP, een hindoe tempel en een kleine vulkaankrater, gaat Marc op zijn ééntje een duikbootervaring opdoen.
Dit is zijn verhaal.
De excursie met de duikboot van 'Blue Safari Submarine' wordt professioneel georganiseerd.
Het instappen in de duikboot wordt eerst uitvoering door de kapitein uitgelegd en gedemonstreerd. Daarna kan iedereen in de duikboot instappen. De duikboot heeft geen externe verlichting, dus alles moet met natuurlijk zonlicht, waardoor het snel blauwachtig wordt.
De mooiste waarnemingen zijn
- een pijlstaartrog die mooi weg zwemt. Een andere is op het zand blijven liggen;
- een zeeschildpad die rustig voorbij zweeft;
- enkele grote donkere vissen die vlakbij het raam komen, waardoor ze moeilijk scherp te krijgen zijn;
- een wrak van een gezonken schip.
Het was een zeer speciale ervaring, en helemaal niet beangstigend. Je hoort de duikboot soms werken, maar dat geluid is zeer miniem. (pneumatische geluiden, geluiden van een elektrisch aangedreven schroef.)
Omdat de visjes zo ver zijn, is een verrekijker misschien een goed idee.

Andere reisgenoten wagen zich aan een 4x4-tocht, zoals Annie, Henriette, Rita, Frits en Ronny die het Frederica Nature Reserve gaan verkennen. Dit gebied is een onderdeel van “ons” Domaine de Bel Ombre. In de mooie heuvelachtige landschappen zien ze eenden en fazanten, recent ontsnapt uit boerderijen, en Zwarte vleerhonden. Deze laatsten slapen in groep in een grote boom, waarschijnlijk dezelfde plek als deze waar Geert en Marleen ook gestopt zijn, een paar dagen geleden.

Enkele dieren vliegen op, hét moment voor Ronny om een mooie foto te maken (foto onderaan). Verder ontdekken ze een Javaans hert dat rust in het struikgewas. Deze hertensoort (Sunda sambar – Rusa timorensis) werd ingevoerd vanuit Indonesië. Met een schouderhoogte van 1 m, een gewicht van meer dan 100 kg en een gewei dat soms 110 cm haalt, wel een mooie verschijning (foto onderaan)!

De rest van de dag vliegt voorbij!

Walter slaagt er nog in om nabij het Activity Center, een plaats waar verschillende kleine gebouwen staan en waar, in tegenstelling met wat de benaming laat vermoeden, nooit iemand aanwezig is, een daggekko te strikken. Hij woont op een vaste plaats, en we “bezoeken” hem elke dag sinds dinsdag! Hij is zeer schuw, verdwijnt heel traag in een spleet terwijl wij nog op meer dan 5 meter staan, komt dan heel even terug om het reëel gevaar in te schatten en verdwijnt opnieuw achter het rolluik. In die omstandigheden, en bij gebrek aan zon, is het moeilijk om hem op de foto te krijgen. Na 4 dagen en 58 slechte foto's is het Walter eindelijk gelukt! Het lukt hem zelfs om een tweede exemplaar op de gevoelige plaat vast te leggen! Een even schuwe speelse gekko in een even bizar 'rolluikbiotoop'! Yess! Onze vijfde soort daggekko komt in het verslag!
Het is de Bluetail Day Gecko (Phelsuma cepediana, geen Nederlandse naam, maar we mogen hem Blauwstaart noemen), opnieuw een soort die uitsluitend op Mauritius voorkomt en een uitzonderlijk beestje blijkt te zijn!

Heel speciaal aan deze gekkosoort is dat hij een fundamentele rol speelt in het leven van een welbepaalde plant, met name de Roussea simplex, een houterige klimplant die uitsluitend voorkomt in de zeldzame bergwouden van Mauritius. Er bestaan nog maar 85 exemplaren van deze plant, verdeeld over twee vindplaatsen.

De Blauwstaartdaggekko eet insecten, maar voedt zich ook met nectar van bepaalde bloemen. Door het likken van de nectar, zorgt deze gekko voor bestuiving. En de Roussea simplex is, voor zijn bestuiving, volledig afhankelijk van deze gekko. Alléén onze Phelsuma cepediana kan zorgen voor de bevruchting van de klimplant. Je ziet het al komen: een endemische gekko, een zeldzame endemische plant, en een 100% afhankelijkheid... Dat ziet er niet goed uit voor de betrokken liaan. Maar het kan nog gekker! Onze gekko is ook verantwoordelijk voor het verspreiden van de zaden van deze plant. Door het opeten van de gelei die door het fruit wordt geproduceerd, slikt hij de minuscule zaden in. Deze verteren niet en worden verspreid door de uitwerpselen van de gekko. De plant is dus dubbel afhankelijk van ons reptieltje.
En, raar maar waar, het kan nóg erger!
Jaren geleden werd accidenteel de Witvoetmier (White-footed Ant - Technomyrmex albipes) ingevoerd vanuit Indonesië. Deze mier leeft in symbiose met een bepaalde wolluis, zoals onze

mieren dat doen met bladluizen. Mieren stompen met hun kop tegen het achterste van de luizen, waardoor deze laatste een zoet goedje afscheiden, de zogenaamde honingdauw, waar mieren verzot op zijn. Als tegenprestatie beschermen de mieren de luis tegen alle mogelijke indringers die in de omgeving van de bloem proberen te komen... en dus wordt ook onze gekko aangevallen! Nóg minder bestuiving van de bloemen, nóg minder verspreiding van de zaden.
Het hoeft geen betoog dat de nu reeds zeer zeldzame klimplant Roussea simplex binnen de kortste keren in het wild zal uitsterven. Want zaadjes van de plant wegplukken en in labo uitkweken lukt ook niet! Als ze niet via het darmkanaal van onze Phelsuma zijn gepasseerd, worden ze massaal aangevallen door minuscule schimmels!
Zo zie je maar hoe complex en hoe boeiend de natuur soms in elkaar zit!

Om het ons wat meer comfortabel te maken vóór ons vertrek, wordt er aanvaard dat we de kamers mogen behouden tot 14.00u. Maar de plastic kamersleutels weten dat duidelijk niet... iedereen staat voor een gesloten deur en moet naar de receptie waar ze ons zonder aarzelen en met de glimlach helpen.

Om 14.30u wordt er ons een afscheidsdrink aangeboden. We genieten nog van het zonnig weer, het mooie kader van het resort en maken ons klaar voor de lange terugreis.
Om 18.00u brengt een Boeing 737-800 ons naar La Réunion, in exact 42 minuten, en om 20.25u stijgen we op, richting Parijs. We leggen met onze Boeing 777-380 de 9.379 km af in iets meer dan 11 uur.
Aangekomen op Charles de Gaulle hebben we nog 3 uur wachttijd voor de trein.
Wanneer we in Brussel aankomen rond 10.00u, is het moment aangebroken om van verschillende reisgenoten afscheid te nemen. De anderen worden met de bus naar Hove gebracht. Ook hier wordt geknuffeld en bedankt voor de goede sfeer die iedereen heeft weten mee opbouwen.
Het is een heel mooie reis geworden, met onvergetelijke ervaringen en een sublieme ringvormige eclips!

Iedereen bedankt en tot de volgende!

Fred Hordies

Amfibieën en reptielen

La Réunion

Agama agama		Kolonistenagame	Red-headed Rock Agama
Amietophrynus gutturalis		Keelpad	Guttural toad
Calotes versicolor		Bloedzuiger	Changeable Lizard
Furcifer pardalis		Panterkameleon	Panther Chameleon
Gehyra mutilata		Nachtgekko	Four-clawed Gecko
Hemidactylus frenatus		Tjiktjak	Pacific House Gecko
Phelsuma grandis madagascariensis		Madagaskarreuzendaggekko	Madagascar Giant Day Gecko
Phelsuma inexpectata	Endemic	Daggekko	Reunion Island Ornate Day Gecko
Phelsuma laticauda		Goudstofdaggekko	Gold Dust Day Gecko

Mauritius

Aldabrachelys gigantea		Seychellen Reuzenschildpad	Aldabra Giant Tortoise
Calotes versicolor		Bloedzuiger	Changeable Lizard
Chelonia mydas		Soepschildpad	Green Sea Turtle
Hemidactylus parvimaculatus		Nachtgekko	Spotted House Gecko
Leiolopisma telfairii	Endemic	Telfair skink	Telfair's Skink
Phelsuma cepediana	Endemic	Blauwstaart daggekko	Bluetail Day Gecko
Phelsuma guentheri	Endemic	Günther's gekko (eitjes)	Round Island Day Gecko
Phelsuma ornata	Endemic	Daggekko	Ornate Day Gecko

Zoogdieren

Mauritius

Macaca fascicularis		Java-aap	Crab-eating Macaque
Pteropus niger	Endemic	Zwarte vleerhond	Mauritian Flying Fox
Rusa timorensis		Javaans hert	Sunda sambar
Tursiops truncatus		Tuimelaar	Common Bottlenose Dolphin

Vogels

La Réunion

Acridotheres tristis		Treurspreeuw	Common Myna
Falco concolor		Woestijnvalk	Sooty falcon
Foudia madagascariensis		Madagaskarwever	Red Fody
Geopelia striata		Zebraduif	Zebra Dove
Passer domesticus		Huismus	House Sparrow
Phaeton lepturus		Witstaartkeerkringvogel	White-tailed Tropicbird
Picnonotus jocosus		Roodoorbuulbuul	Red-whiskered Bulbul
Ploceus cucullatus spilonotus		Bontrugwever	Spot-backed Weaver
Saxicola tectes	Endemic	Reunion Roodborsttapuit	Reunion Stonechat
Terpsiphone bourbonnensis bourb.	Endemic	Mascarenen paradijsmonarch	Mascarene Paradise Flycatcher
Zosterops borbonicus xerophilus	Endemic	Grijze Reunionbrilvogel	Reunion Grey White-eye
Zosterops olivaceus	Endemic	Olijfgroene Reunionbrilvogel	Reunion Olive White-eye

Mauritius

Acridotheres tristis		Treurspreeuw	Common Myna
Butorides striata rutenbergi		Mangrovereiger	Striated Heron
Crithagra mozambicus		Mozambique sijs	Yellow-fronted Canary
Estrilda astrild		Sint Helena Fazantje	Common Waxbill
Foudia madagascariensis		Madagaskarwever	Red Fody
Foudia rubra	Endemic	Mauritiuswever	Mauritius Fody
Francolinus pondicerianus		Grijze frankolijn	Grey Francolin
Hypsipetes olivaceus	Endemic	Mauritiusbuulbuul	Mauritius Bulbul
Nesoenas mayeri	Endemic	Mauritiusduif	Pink Pigeon
Numenius arquata		Wulp	Eurasian Curlew
Passer domesticus		Huismus	House Sparrow
Phedina borbonica borbonica	Endemic	Mascarenen zwaluw	Mascarene Martin
Zosterops chloronothos	Endemic	Olijfgroene Mauritiusbrilvogel	Mauritius Olive White-eye

Bienvenue
à la Plantation de
Vanille
ACCUEIL
TOILETTE
PARKING
Visites guidées tous les jours,
Matin: 11h
Après-midi: 14h, 15h, et 16h
Fermetures Dimanches et Jours fériés
0692 10 87 15

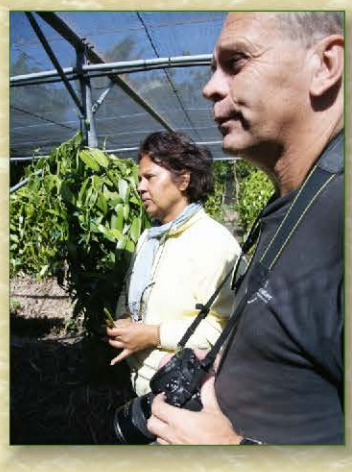

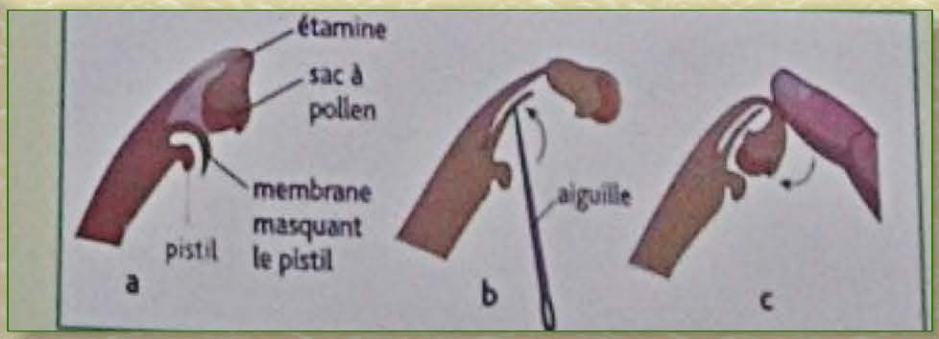
étamine
sac à
pollen
membrane
masquant
le pistil
pistil
aiguille
a
b
c

BIENVENUE A ZOT

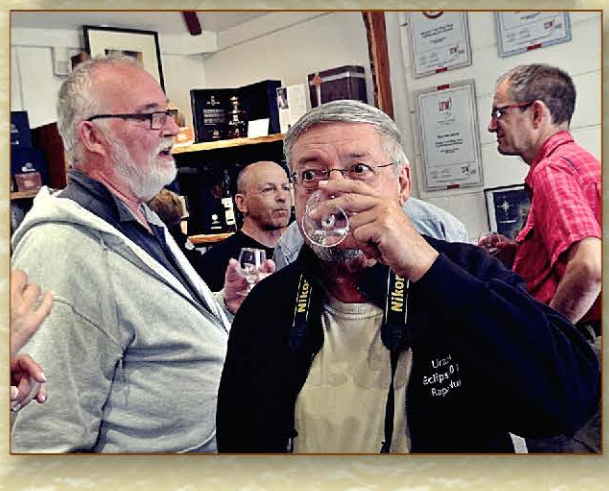

j'aime le soleil,
j'aime mes yeux !
Le Journal
de l'île de la Réunion
OFFERT
Jour J pour l'éclipse
Tous à vos lunettes !
• Le soleil a rendez-vous avec la lune à partir de 12h22
• Ciel dégagé, selon Météo France
OFFRE ECLIPSE

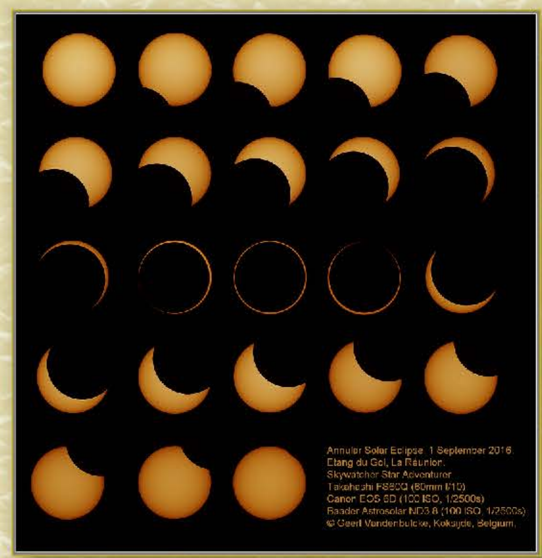
Annular Solar Eclipse 1 September 2016.
Etang du Gol, La Réunion.
Skywatcher Star Adventurer
Canon EOS 6D (100 ISO, 1/2500s)
© Geert Vandenbulcke, Koksijde, Belgium.

URANIA
URANIA

ECLIPSE ANNULAIRE À LA RÉUNION

HERSCHEL

le Cap Méchant

DANGER REQUINS
&
RISQUE DE NOYADE
CAUTION SHARKS
&
RISK OF DROWNING

F-OLVR

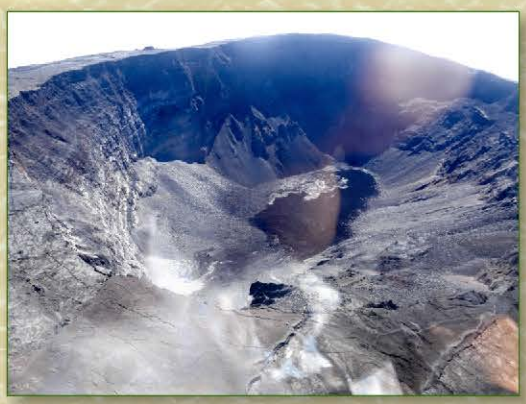

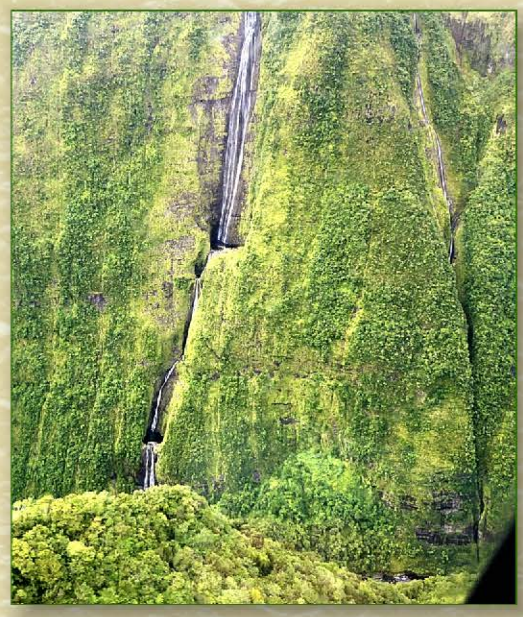

HELILAGON

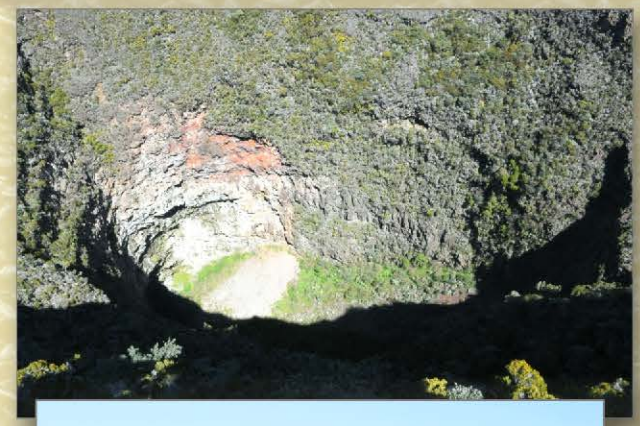

Gold Dust Day Gecko

Ornate Day Gecko

Bluetail Day Gecko

Ornate Day Gecko

Panther Chameleon

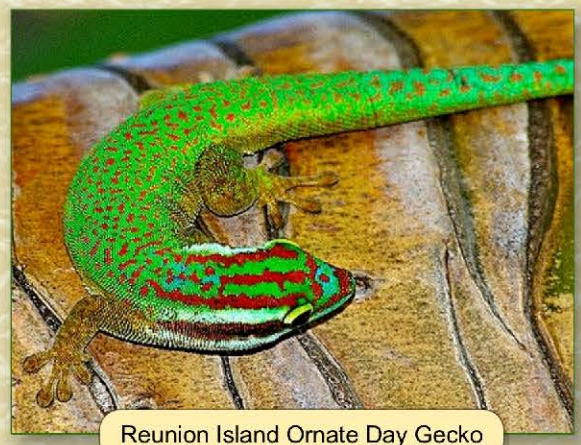

Reunion Island Ornate Day Gecko

Madagascar Giant Day Gecko

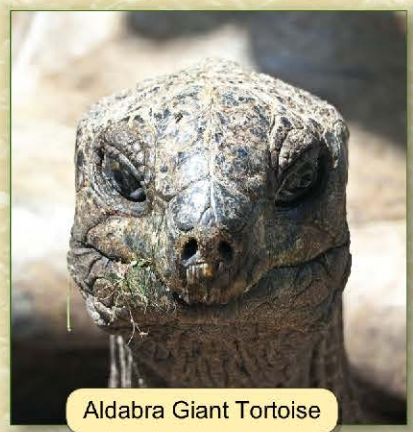

Aldabra Giant Tortoise

Telfair's Skink

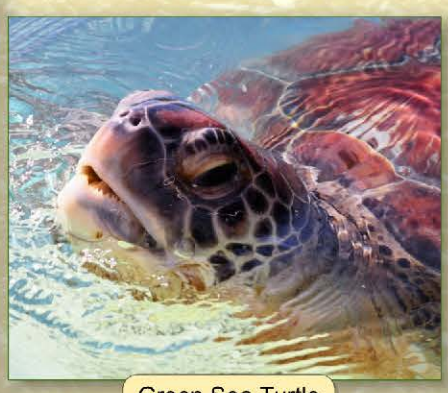

Green Sea Turtle

Reunion Grey White-eye

Reunion Olive White-eye

Reunion Stonechat

Mascarene Martin

Mauritius Fody

Mauritius bulbul

Pink Pigeon

Mascarene Paradise Flycatcher

Mauritius Olive White-eye

Red-whiskered Bulbul

Red Fody

Spot-backed Weaver

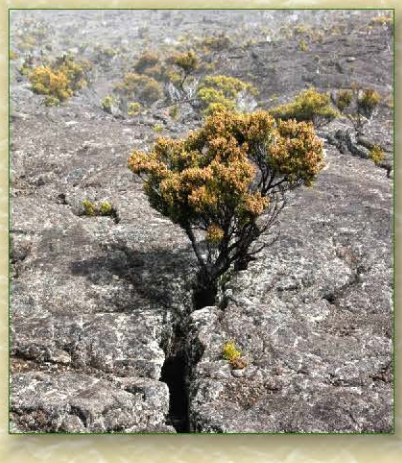

MAURITIAN WILDLIFE FOUNDATION

Saddle-backed Mauritius Giant Tortoise

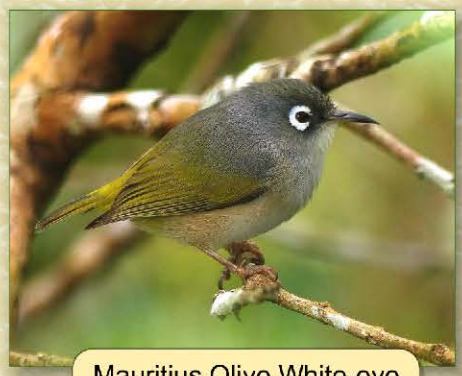

Mauritius Olive White-eye

Dodo

Mauritius Fody

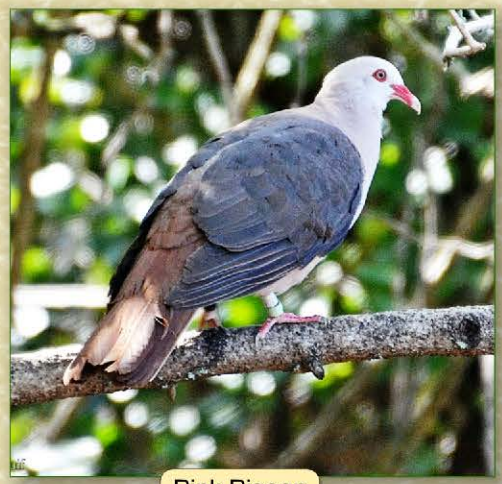

Pink Pigeon

Telfair's Skink

Eggs of Round Island Day Gecko

Aldabra Giant Tortoise

Ornate Day Gecko

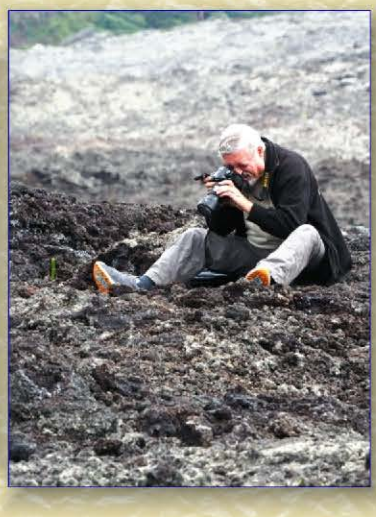

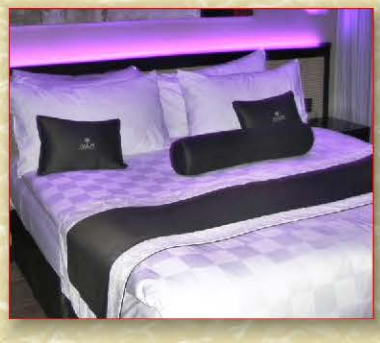

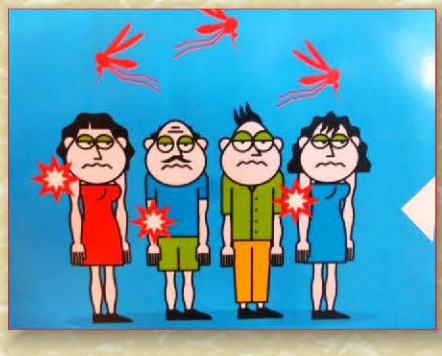

Alon don' la main
pou respect nout Natur.

COULEE DE LAVE ACCES INTERDIT
PAR ARRETE PREFECTORAL

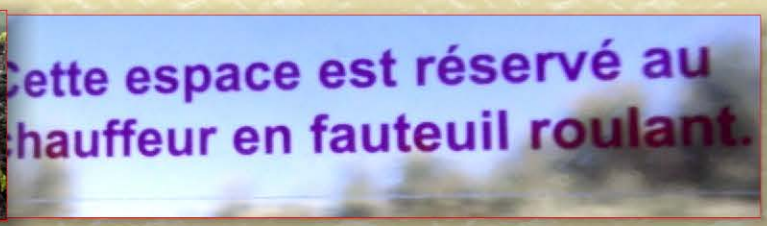
Cette espace est réservé au
chauffeur en fauteuil roulant.

Danger :
ne vous approchez pas
des souffleurs.
danger
Avanss pa koté lo souflèr,
lé danzéré pou zot.

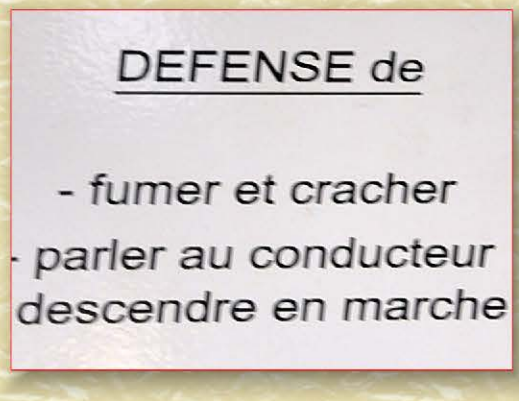
DEFENSE de
- fumer et cracher
- parler au conducteur
descendre en marche

ATTENTION DANGER
Bord de falaise abrupt

BOURBON
LA BIÈRE RÉUNIONNAISE

BOURBON
LA BIÈRE RÉUNIONNAISE

STELLAR
ORGANICS
SOUTH AFRICA
ORGANIC • FAIR TRADE